

ΕΛΛΑΔΑ

Δάνεια 3,5 δισ. για μικρές επιχειρήσεις

Δύο δανειοδοτικά προγράμματα του Ταμείου Ανάκαμψης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα ξεκινήσουν σύντομα και θα χρηματοδοτήσουν επενδύσεις 3,5 δισ., σύμφωνα με τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών Θ. Σκυλακάκη. Το πρώτο αφορά τραπεζικά δάνεια 2,5 δισ. για ΜμΕ, ενώ το δεύτερο, ύψους 1 δισ., εστιάζει σε καινοτόμους, νεοφυείς επιχειρήσεις. **Σελ. 16**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΒΕΑ

Να μη στηριζόμαστε στις επιδοτήσεις

«Στις κρίσεις η απάντηση από την πλευρά των επιχειρήσεων δεν είναι η σιωπηλή επανάπαυση στις επιδοτήσεις και άλλα βοηθήματα, αλλά η φυγή προς τα εμπρός. Οι κρίσεις προσφέρουν ευκαιρίες σε όσους έχουν ανήσυχον επιχειρηματικό πνεύμα και ο-ξυδέρκεια». Αυτό δηλώνει η Σοφία Κουνενάκη-Εφραίμουλου, η οποία πρόσφατα εξελέγη πρόεδρος του ΕΒΕΑ. **Σελ. 18**

ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Ανετράπη ο μίνι προϋπολογισμός

Μετά τον σεισμό που προκλήθηκε στις αγορές και στο εσωτερικό της Βρετανίας, ο νέος υπουργός Οικονομικών Τζέρεμι Χαντ της χώρας ανακάλεσε τα δύο τρίτα των φοροαπαλλαγών που προβλεπε το άκρως φιλελεύθερο οικονομικό πρόγραμμα της Πρωθυπουργού Λίζ Τρας. Ο Τζέρεμι Χαντ ανακοίνωσε ότι δεν θα ισχύουν οι φοροαπαλλαγές ύψους 32 δισ. στερλινών. **Σελ. 9**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Η ενεργειακή κρίση στο επίκεντρο του Economist

Ο πληθωρισμός, η ακρίβεια, η ενεργειακή κρίση και οι γεωπολιτικές εξελίξεις κυριάρχησαν στην 18η ετήσια σύνοδο του Economist στη Λευκωσία. Διακεκριμένοι ομιλητές από διάφορες χώρες ανέλυσαν τις αιτίες και διατύπωσαν τις εισηγήσεις τους για αντιμετώπιση των προκλήσεων. Την κατάσταση στην κυπριακή οικονομία σκιαγράφησε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αναφέροντας ότι η κυβέρνηση παραδίδει μια εύρωστη οικονομία με πλεονασματικούς προϋπολογισμούς και θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, σημαντικά μειωμένη ανεργία, παρά τις κρίσεις του 2013 και του 2020. **Σελ. 5**

Η αβεβαιότητα κτυπά τη ζήτηση για νέα δάνεια

Ελαφριά κάμψη από τον Ιούλιο και ανησυχίες ότι θα συνεχισθεί και το 2023

Η αβεβαιότητα των γεωπολιτικών εξελίξεων, η αύξηση των επιτοκίων και ο πληθωρισμός φαίνεται να έχουν κόψει την όρεξη των καταναλωτών για ζήτηση δανείων από τα πιστωτικά ιδρύματα. Ενώ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022 η ζήτηση των δανείων θά συνεχιστεί, έστω και ελαφρώς, Εκτιμούν συγκεκριμένα ότι και σε δυο μόνο μήνες είχαν σημειώσει ελαφρά μείωση, από τον Ιούλιο παρατηρείται μία κάμψη. Την ίδια ώρα οι τράπεζες φαίνεται να έχουν «σφίξει τα λουριά», γιατί με τη με-

θοδολογία που χρησιμοποιούν για παραχώρηση δανείων δεν θέλουν σε καμία περίπτωση να επιτραπεί η δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τραπεζικές πηγές διατυπώνουν την εκτίμηση πως η κάμψη θα συνεχιστεί, έστω και ελαφρά. Εκτιμούν συγκεκριμένα ότι ο χρόνος θα κλείσει με επιφυλακτικότητα, όπως δηλαδή και ξεκίνησε με την αστάθεια που έφερε ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία, και θα συνεχισθεί και το 2023. **Σελ. 3**

Κυπριακά και με βούλα τα προϊόντα του τόπου

Μετά από ένα χρόνο εργασιών, διαβουλεύσεων και διαδικασιών, και εξετάζοντας παραδείγματα του εξωτερικού, έχει ετοιμαστεί το νέο brand name για τα κυπριακά προϊόντα: το Cyprus Made- Unique by origin. Αναμένεται ότι τα πρώτα προϊόντα που θα φέρουν το σήμα Cyprus Made, θα κυκλοφορήσουν στην αγορά αρχές του 2023. **Σελ. 4**

Deal 4 εκατ. ευρώ Χουλιώτη και REMU

Στον Όμιλο Χουλιώτη των ZARA περνούν πέντε καταστήματα που είχε στην κατοχή της η REMU και που βρίσκονται στη γωνία Μακαρίου και Σπύρου Κυπριανού στη Λευκωσία. Πωλήθηκε λίγο κάτω από 4 εκατ. ευρώ το σύμπλεγμα καταστημάτων απέναντι από το αστυνομικό τμήμα του Λυκαβηττού. **Σελ. 4**

ΕΝΤΟΝΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

Ποσό 777 εκατ. για κτίριο της καγκελαρίας

Εντονες αντιδράσεις προκαλούν τα σχέδια επέκτασης του κτιρίου της καγκελαρίας, καθώς το κόστος του φαίνεται ιλιγγιώδες σε μια τόσο δύσκολη εποχή για τους απλούς πολίτες. Πρόκειται για έργο κόστους 777 εκατ. ευρώ και έρχεται την ώρα που η κυβέρνηση ζητεί από τους πολίτες να εφραμώσουν «μέτρα» και να εξοικονομήσουν περισσότερη ενέργεια. **Σελ. 9**

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Επιδότηση εισφορών για πλήρη απασχόληση

Την επιδότηση σε ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη και εργαζομένου σε περίπτωση μετατροπής σύμβασης από μερική σε πλήρη απασχόληση προβλέπει διάταξη του μίνι ασφαλιστικού νομοσχεδίου στην Ελλάδα. Στόχος ο περιορισμός της αδήλωτης εργασίας, καθώς μεγάλο μέρος της δηλωμένης ως μερικής απασχόλησης αφορά θέσεις πλήρους απασχόλησης. **Σελ. 16**

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Η έλλειψη προσωπικού κοστίζει 86 δισ. ευρώ

Οι ελλείψεις εξειδικευμένου προσωπικού πλήττουν μεγάλες γερμανικές βιομηχανίες, από την Airbus SE μέχρι τις BMW AG και BASF SE. Το 50% των γερμανικών βιομηχανιών μειώνει την παραγωγή εξαιτίας ανεπάρκειας προσωπικού. Εκτιμάται πως οι ελλείψεις αυτές και οι μειώσεις παραγωγής κοστίζουν στην οικονομία 86 δισ. ευρώ τον χρόνο. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη

Καθώς ο πληθωρισμός καλπάζει με διψήφια νούμερα πολλοί αναλυτές θέτουν εύλογα ερωτήματα σε σχέση με την σκοπιμότητα διατήρησης της σφικτής νομισματικής πολιτικής επιδιώκοντας ένα κεντρικό στόχο πληθωρισμού, που στην περίπτωση της ΕΚΤ βρίσκεται στο 2%. Η αμφισβήτηση των ενέργειων της ΕΚΤ είναι εύλογη αν αναλογιστούμε ότι η αύξηση στον πληθωρισμό οφείλεται στην άνοδο των τιμών της ενέργειας ως αποτέλεσμα γεωπολιτικών εξελίξεων. Αξιοματούχοι της ΕΚΤ παραδέχονται ότι ο νομισματικές πολιτικές που εφαρμόζει η τράπεζα δεν μπορούν να επηρεάσουν τις τιμές της ενέργειας ούτε και να αμβλύνουν τα προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες που έχουν αρνητικές συνέπειες στην προσφορά βασικών προϊόντων.

Οι πράξεις νομισματικής πολιτικής αυτής της περιόδου στόχο έχουν να περιορίσουν την ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες, συστατικό στοιχείο που κατατάσσεται στην τελευταία θέση των αιτιών του πληθωρισμού. Η απάντηση στην κριτική που διατυπώνεται είναι ότι δεν θα πρέπει οι παράγοντες της οικονομίας να αφηθούν στο να «πιστέψουν» ότι η κατάσταση στο μέτωπο του πληθωρισμού είναι ανεξέλεγκτη. Γιατί αν κάτι τέτοιο συνέβαινε θα εμφανιζόταν ο κίνδυνος η συζήτηση να μεταφερθεί στην αγορά εργασίας με αιτιάσεις για άνοδο των πραγματικών μισθών, μια εξέλιξη που θα έβαζε την οικονομία της ευρωζώνης σε φαύλο κύκλο. Συνειδητοποιούμε λοιπόν ότι η άνοδος στα επιτόκια είναι αναπόφευκτη με πρωταρχικό σκοπό να συγκρατήσει

τις προσδοκίες γύρω από τον κεντρικό στόχο του 2%. Καθώς διανύουμε το τέταρτο και καθοριστικό τρίμηνο του έτους, η αβεβαιότητα στην αγορά αυξάνεται με τις μόνες σταθερές να είναι η διατήρηση του πληθωρισμού σε διψήφια επίπεδα, η άνοδος των επιτοκίων και η μείωση του ΑΕΠ σε επίπεδα τεχνικής ύφεσης στην καλύτερη περίπτωση. Τελευταίες εκτιμήσεις μάλιστα δίνουν τον πληθωρισμό ψηλότερα από ό,τι αρχικά αναμενόταν στο απαισιόδοχο σενάριο γεγονός που ίσως προκαλέσει κάτι περισσότερο από μίας περιορισμένης έκτασης και τεχνικής φύσεως ύφεση. Οι προσδοκίες για συνέχιση της άνοδου των επιτοκίων διαμορφώνονται ένα σκηνικό που εκτοξεύει το κόστος δανεισμού για τις κυβερνήσεις σε επίπεδα που είχαν καιρό να κάνουν

την εμφάνισή τους. Οι χώρες αντιμετωπίζουν προβλήματα στην εξεύρεση οικονομικά βιώσιμων επιτοκίων για αναχρηματοδότηση των αναγκών τους. Η δυνατότητα δημιουργίας νέων ελλειμάτων που θα χρειαστεί να χρηματοδοτηθούν στα υφιστάμενα επιτόκια έχει καταστεί μια εντελώς απαγορευτική προοπτική. Η δημοσιονομική πολιτική καλείται να συμβάλει με την νομισματική πολιτική και να καταστεί περιοριστική σε αντίθεση με ότι συνέβαινε κατά την περίοδο της πανδημίας και των σκληρών lockdowns. Καθώς προσεγγίζουμε τον χειμώνα οι πολίτες προβληματίζονται για το κόστος της ενέργειας. Νοικοκυριά και επιχειρήσεις θα κληθούν σύντομα να αναλάβουν ένα επιπλέον κόστος για θέρμανση σε μια περίοδο που το διαθέσιμο ει-

σόδημα βρίσκεται κάτω από μεγάλη πίεση. Αρκετοί θα βρεθούν στην ανάγκη για κρατική στήριξη την ίδια στιγμή που οι ευάλωτες οικονομίες του νότου δεν θα έχουν την ευχέρεια να αναζητηθούν αμοιβαίες λύσεις για ένα κοινό πρόβλημα. Οι συσχετισμοί εντός ΕΕ κάνουν απομακρυσμένο το ενδεχόμενο για κοινή δράση. Για κακή μας τύχη την μεγαλύτερη πίεση αυτή την στιγμή δέχεται η γερμανική οικονομία λόγω της απώλειας του ρωσικού φυσικού αερίου. Αυτό αναγκάζει την Γερμανία να χρησιμοποιήσει την ισοχρημία της οικονομία για να ανταπεξέλθει των δυσκολιών ενόψει του χειμώνα, στέλνοντας ουσιαστικά το μήνυμα «ο σώζων εαυτόν σωθήτω».

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας; Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ακρίβεια και επιτόκια κόβουν την όρεξη για δάνεια

Μειωμένη η ζήτηση τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, ενώ οι τράπεζες εκτιμούν ότι η επιφυλακτικότητα θα συνεχισθεί και το 2023

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η αύξηση των επιτοκίων και η αβεβαιότητα για το τι φέρνει από οικονομικής σκοπιάς το 2023 φαίνεται να βάζουν κάποιο «φρένο» στη ζήτηση νέων δανείων. Ενώ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022 η ζήτηση των δανείων κινήθηκε σε καλούς ρυθμούς και σε δύο μόνο μήνες να είχαν σημειώσει ελαφρά μείωση, από τον Ιούλιο παρατηρείται μία κάμψη.

Όπως σημειώνουν τραπεζικές πηγές στην «Κ», η αύξηση των επιτοκίων, σε συνδυασμό με το τι μέλλει γενέσθαι, έχει ανακόψει την όρεξη που είχαν οι καταναλωτές για ζήτηση δανείων. Την ίδια ώρα, και τα ίδια τα πιστωτικά ι-

Το πρώτο εξάμηνο, κατά γενική ομολογία, έκλεισε πολύ καλά για την οικονομία και τις τράπεζες από πλευράς ζήτησης δανείων παρά το ότι στο δεύτερο τρίμηνο δεν κινήθηκε τόσο καλά ο δανεισμός και επηρέασε την εικόνα.

δρύματα φαίνεται να έχουν «σφιζεί τα λουριά», γιατί με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούν για παραχώρηση δανείων δεν θέλουν σε καμία περίπτωση να επιτραπεί η δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αν και οι μήνες που παρατηρείται μείωση είναι μόνο δύο, Ιούλιος και Αύγουστος, τραπεζικές πηγές εκτιμούν πως θα συνεχιστεί η κάμψη, έστω και ελαφρά.

Κατά τη γνώμη τους, η διαφύλαξη της τραπεζικής υγείας, άρα και οικονομίας, σε συνδυασμό με τη συνέχιση της ανάπτυξης της οικονομίας εξίσου σε υγιή βάση μέσω δανεισμού, έχει δημιουργήσει μια δυσεπίλυτη εξίσωση. Εκτιμούν πως ο χρόνος θα κλείσει με επιφυλακτικότητα, όπως δηλαδή και

Οι τράπεζες φαίνεται να έχουν «σφιζεί τα λουριά», καθώς δεν θέλουν σε καμία περίπτωση να επιτραπεί η δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων.

ξεκίνησε με την αστάθεια που έφερε ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία. Συγκεκριμένα, όπως κρατά στους λογαριασμούς της η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, τα συνολικά δάνεια τον Αύγουστο 2022 κατέγραψαν καθαρή μείωση 100 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με καθαρή μείωση 162,7 εκατ. ευρώ τον Ιούλιο του 2022.

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής έφθασε στο 2%, σε σύγκριση με 1,9% τον Ιούλιο 2022 και το υπόλοιπο των συνολικών δανείων τον Αύγουστο 2022 έφθασε στα 28,5 δισ. ευρώ. Τον Ιούλιο του 2022 τα συνολικά νέα δάνεια είχαν παρουσιάσει επίσης μείωση και είχαν φτάσει στα 302,3 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 436,8 εκατ. ευρώ τον Ιούνιο του 2022.

Ένα καλό α' εξάμηνο

Το πρώτο εξάμηνο κατά γενική ομολογία έκλεισε πολύ καλά για την οικονομία και τις τράπεζες από πλευράς ζήτησης δανείων παρά το ότι το δεύτερο τρίμηνο ο δανεισμός δεν κινήθηκε τόσο καλά. Εάν ανατρέξει κανείς στα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας για το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του 2022 θα δει ότι από πλευράς ζήτησης, η καθαρή ζήτηση δανείων στην Κύπρο από επιχειρήσεις κατά το πρώτο τρίμηνο του 2022 παρέμεινε στο σύνολο της αμετάβλητη. Για το πρώτο τρίμηνο ειδικά, καταγράφηκε αυξημένη ζήτηση δανείων για αποθέματα και κεφάλαια κίνησης, η οποία ενδεχομένως να αντικατοπτρίζει τις διαταραχές στην ε-

φοδιαστική αλυσίδα λόγω της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία, καθώς και για προληπτικούς λόγους σε ένα περιβάλλον συνεχούς αυξημένης αβεβαιότητας. Από την άλλη, η καθαρή ζήτηση δανείων από νοικοκυριά τόσο για στεγαστικά δάνεια, όσο και για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια κατά το πρώτο τρίμηνο του 2022 κατέγραψε μείωση σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2021. Οι τράπεζες είχαν αποδώσει τη μείωση στη ζήτηση στεγαστικών δανείων στη λήξη των κυβερνητικών στεγαστικών σχεδίων στο τέλος του 2021 καθώς και στην επιδείνωση των προοπτικών για την αγορά κατοικίας. Η μείωση στη ζήτηση για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια από νοικοκυριά είχε

αποδοθεί στη μείωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και στη μείωση των δαπανών για αγορά καταναλωτικών αγαθών.

Ωστόσο, τα δεδομένα ήταν διαφορετικά για το δεύτερο τρίμηνο. Από πλευράς ζήτησης για το δεύτερο τρίμηνο του 2022 η καθαρή ζήτηση δανείων στην Κύπρο από επιχειρήσεις και νοικοκυριά κατέγραψε μείωση σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο. Όπως εξηγεί η Κεντρική, η μείωση της ζήτησης επιχειρηματικών δανείων αποδίδεται στη μειωμένη ζήτηση για χρηματοδότηση πάγιων επενδύσεων, συγχωνεύσεων ή εξαγορών και αναδιαρθρώσεων επιχειρήσεων, για αναδιαρθρώσεις χρεών καθώς και στο γενικό επίπεδο επιτοκίων, καθώς οι επιχειρήσεις αποφάσισαν να αναβάλουν τα επενδυτικά τους σχέδια λόγω της αβεβαιότητας των γεωπολιτικών εξελίξεων και των οικονομικών τους συνεπειών. Παράλληλα, τα στοιχεία δείχνουν πως καταγράφηκε αυξημένη ζήτηση επιχειρηματικών δανείων για αποθέματα και κεφάλαια κίνησης, η οποία κατά την Κεντρική σχετίζεται με την άνοδο των τιμών ενέργειας και πρώτων υλών και τις συνεχιζόμενες διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού. Όσον αφορά στην καθαρή μείωση της ζήτησης από νοικοκυριά για στεγαστικά δάνεια, αυτή αποδίδεται από τις τράπεζες στη λήξη του κυβερνητικού σχεδίου επιδότησης επιτοκίων στα τέλη του 2021 και την ιδιαίτερα αυξημένη ζήτηση δανείων που καταγράφηκε πριν τη λήξη του, στην κλιμάκωση των γεγονότων στην Ουκρανία καθώς και στη μείωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Η μείωση της ζήτησης για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια από νοικοκυριά κατά το εν λόγω τρίμηνο οφείλεται σύμφωνα με την Κεντρική στη μείωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και στη μείωση δαπανών για αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών, πιθανόν λόγω των αυξήσεων στις τιμές τους καθώς και γενικά στην αρνητική επίδραση του πληθωρισμού στο πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών.

Αυστηρότερα κριτήρια

Οι τράπεζες, βλέποντας το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον και έχοντας μπροστά τους ένα αβέβαιο 2023 και ένα χειμώνα με ενεργειακή κρίση, τηρούν μία συντηρητική στάση. Από το δεύτερο τρίμηνο του 2022 τα κριτήρια χορήγησης δανείων προς επιχειρήσεις στην Κύπρο αυστηροποιήθηκαν σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2022. Στην υιοθέτηση αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης δανείων προς επιχειρήσεις συνέβαλαν σύμφωνα με την Κεντρική, τόσο η χειροτέρευση της γενικής οικονομικής κατάστασης και προοπτικών, όσο και η χειροτέρευση της κατάστασης και προοπτικών που αφορούν συγκεκριμένους κλάδους ή εταιρείες. Πέραν της αυξημένης αντίληψης κινδύνου των τραπεζών στο παρόν αβέβαιο περιβάλλον, η μειωμένη ανοχή τους στον κίνδυνο επίσης συνέβαλε στην υιοθέτηση αυστηρότερων κριτηρίων. Τα κριτήρια χορήγησης δανείων κατά το υπό αναφορά τρίμηνο, έγιναν αυστηρότερα τόσο για δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όσο και προς μεγάλες επιχειρήσεις.

Τα κριτήρια χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων προς νοικοκυριά επίσης έγιναν αυστηρότερα κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2022. Ωστόσο, όπως και για τα στεγαστικά δάνεια, η αυστηροποίηση ήταν σε μικρότερο βαθμό από ότι αναμενόταν το προηγούμενο τρίμηνο. Ο παράγοντας που συνέβαλε στην υιοθέτηση αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης καταναλωτικών και λοιπών δανείων ήταν η αντίληψη αυξημένου κινδύνου από τις τράπεζες, σε σχέση με τη γενική οικονομική κατάσταση και προοπτικές καθώς και τη φερεγγυότητα των καταναλωτών.

GoGordian
REAL ESTATE

land
Land for development

Τεμάχιο στον Κάψαλο σε προνομιακή θέση

- Το τεμάχιο είναι ιδανικό για οικιστική ή εμπορική ανάπτυξη
- Βρίσκεται 900μ από τον κυκλικό κόμβο της Αγίας Φυλάξεως και Μέσα Γειτονιάς
- Παρέχει εύκολη πρόσβαση στον αυτοκινητόδρομο και σε όλες τις ανέσεις συμπεριλαμβανομένου σχολείων, εστιατορίων, σουπερ μάρκετ, καταστημάτων και ενός σταδίου
- Εμβαδόν 3,184 τ.μ.
- Συντελεστής δόμησης 90%

Ref: 5712

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

€1.250.000

Εξίσου σημαντικό με την υιοθέτηση του σήματος, είναι και η εδραίωσή του στην αγορά. Σε αυτό το πλαίσιο τα 14 εμπορικά κέντρα που λειτουργούν στο εξωτερικό, θα προωθήσουν και το συγκεκριμένο σήμα με την συμμετοχή της Κύπρου και των προϊόντων του σε εκθέσεις του εξωτερικού.

Αρχές 2023 τα πρώτα προϊόντα Cyprus Made

Ανακοινώθηκε το ενιαίο brand name για τα κυπριακά προϊόντα, το λανσάρισμα στην αγορά θα γίνει με τα ΠΟΠ και τα ΠΓΕ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Κυπριακά και με τη βούλα θα είναι πλέον τα τοπικά προϊόντα. Μετά από ένα χρόνο εργασιών, διαβουλεύσεων και διαδικασιών, και εξετάζοντας παραδείγματα του εξωτερικού, έχει ετοιμαστεί το νέο brand name για τα κυπριακά προϊόντα: το Cyprus Made- Unique by origin. Η ενιαία οπτική ταυτότητα αφορά εκτός από τα ΠΟΠ και τα ΠΓΕ προϊόντα, τα χειροτεχνήματα- προϊόντα κεντητικής, υφαντικής, κεραμικής, ξυλοτεχνίας, αργυροχρυσοκοίας- και τα βιομηχανικά

Υπάρχουν εισηγήσεις ώστε να χρησιμοποιηθεί ανάλογο σήμα συγκεκριμένα και για τις τουριστικές και επισιτιστικές υπηρεσίες.

προϊόντα, όπως φάρμακα, πλαστικά, μεταλλικές κατασκευές, καλλυντικά και παιχνίδια. Ωστόσο, προκειμένου το σήμα να τεθεί και σε πρακτική εφαρμογή και να κυκλοφορήσει στην αγορά, χρειάζεται να ολοκληρωθεί μια άλλη διαδικασία, αυτή της εγγραφής του σήματος στον έμπορο εταιρειών. Η ολοκλήρωσή της εκτιμάται μέσα στους επόμενους τρεις μήνες. Παράλληλα με αυτή την διαδικασία θα γίνονται και οι αιτήσεις από τις ενδιαφερόμενες εταιρείες. Βάσει των εκτιμήσεων του Υπουργείου Εμπορίου, αναμένεται ότι τα πρώτα προϊόντα που θα φέρουν το σήμα Cyprus Made, θα κυκλοφορήσουν στην αγορά αρχές του 2023. Στόχος του Υπουργείου είναι το σήμα και το σλόγκαν να προσδώσουν ένα πρόσθετο στάτους στα προϊόντα μας, ως αυθεντικά κυπριακά και να επωφεληθούν από προωθητικές προσπάθειες του Υπουργείου, με στόχο το άνοιγμα σε νέες αγορές, την ενίσχυση της θέσης των κυπριακών προϊόντων στις υφιστάμενες αλλά και την αύξηση των εξαγωγών.

Χαλλούμια και λουκούμια

Το σήμα είναι προαιρετικό και αποδίδεται στις εταιρείες οι οποίες θα ενδιαφερθούν να το επικολούν στις συσκευασίες τους ή να το χρησιμοποιούν.

Σε μεταγενέστερο στάδιο η Εθνική Οπτική Ταυτότητα, ενδεχομένως να επεκταθεί και σε άλλες κατηγορίες προϊόντων.

Η αρχή θα γίνει με τα βιομηχανικά προϊόντα και τα γεωργικά προϊόντα τα οποία φέρουν πιστοποίηση- τα ΠΟΠ και τα ΠΓΕ. Συγκεκριμένα, πρόκειται για το χαλλούμι το οποίο είναι ήδη πιστοποιημένο ως προϊόν προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης, καθώς επίσης και για τα κουφέτα αμυγδαλό Γεροσκύπου, το λουκούμι Γεροσκύπου, το γλυκό τριαντάφυλλο του Αγρού, το λουκάνικο, χοιρομέρι και Λούντζα Πιτσιλιάς και τα μακαρόνια της σμίλας, που φέρουν το σήμα της προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης. Ακολουθούν το ελαιόλαδο και το μέλι. Σε μεταγενέστερο στάδιο το Υπουργείο Γεωργίας θα μπορεί να είναι συνδιοκτής του σήματος και να χρησιμοποιεί το logo στα γεωργικά προϊόντα που θέλει να αναγνωρίσει.

Και υπηρεσίες

Αν και είναι πιο περίπλοκο εγχείρημα, το Υπουργείο βλέπει θετικά την αποδοχή διαπιστευσης και σε παρεχόμενες υπηρεσίες, κάτι που ήδη εφαρμόζεται σε εξωτερικό. Κατά την διάρκεια των διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους φορείς, φαίνεται να ακούστηκαν σχετικές εισηγήσεις ώστε να χρησιμοποιηθεί ανάλογο σήμα συγκεκριμένα και για τις τουριστικές και επισιτιστικές

υπηρεσίες ή ακόμα σε υπηρεσίες consulting και νομικές. Σε κάθε περίπτωση, αυτό θα εξεταστεί σε μεταγενέστερο στάδιο. Προϋπόθεση για το δεύτερο σκέλος εφαρμογής του brand name, είναι η επιτυχία της προσπάθειας για τα υλικά προϊόντα. «Αν έχουμε προτάσεις από τον επιχειρηματικό κόσμο εμείς είμαστε ανοικτοί, πρέπει να το θέλουν και οι ίδιοι» ανέφερε η κα Πατσαλά.

Άλλο brand name για το κρασί

Σε μεταγενέστερο στάδιο η Εθνική Οπτική Ταυτότητα, ενδεχομένως να επεκταθεί και σε άλλες κατηγορίες προϊόντων, όπως γεωργικά και μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα (αγροδιατροφικά, οινικά), καθώς και στον τομέα παροχής υπηρεσιών. Στην περίπτωση του κυπριακού κρασιού είναι γνωστό ότι τρέχουν παράλληλα άλλες διαδικασίες ενίσχυσης της κυπριακής ετικέτας. Σε επίπεδο ομάδας οινοποιών, το Cyprus Wine Consortium, το οποίο είναι κοντά σε ανακνώσεις για το σήμα ποιότητας, στο οποίο θα καταλήξει. Πέραν τούτου, τρέχει μια άλλη παράλληλη διαδικασία από πλευράς Υπουργείου Εμπορίου, για ξεχωριστό Brand name για το κυπριακό κρασί, η οποία δεν αποκλείεται να τελεσφορήσει και πριν το τέλος του 2022.

Οι προϋποθέσεις

Βασική προϋπόθεση για να φέρει ένα προϊόν το Cyprus Made στην συσκευασία του, είναι η γραπτή απόφαση του τμήματος τελωνείου για έκδοση δεσμευτικής πληροφορίας καταγωγής, με την οποία αποδεικνύεται η κυπριακή καταγωγή του προϊόντος. Η διαδικασία είναι απλή- στην ιστοσελίδα του Τελωνείου, καταχωρούνται οι κώδικες του προϊόντος και το τελωνείο πιστοποιεί την καταγωγή του. Η ηλεκτρονική αίτηση θα είναι διαθέσιμη σύντομα σύμφωνα με την διεύθυνση της Υπηρεσίας Εμπορίου Παναγιώτα Πατσαλά, όπως και οι κατευθυντήριες γραμμές για την συμπλήρωσή της.

Στις βασικές προϋποθέσεις περιλαμβάνεται επίσης:

- Η βεβαίωση ότι οι εγκαταστάσεις της εταιρείας, η οποία παράγει το προϊόν βρίσκονται σε έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

- Η βεβαίωση ότι το προϊόν παράγεται τουλάχιστον τους τελευταίους 12 μήνες.

- Το πιστοποιητικό σύστασης της εταιρείας από τον Έμπορο Εταιρειών.

- Το πιστοποιητικό αρμόδιας αρχής από το οποίο να προκύπτει ότι ο αιτών δεν τελεί υπό πτώχευση, δεν έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης ή ειδικής εκκαθάρισης, ή δεν τελεί υπό αναγκαστική

διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο, ή να μην έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή να μην έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες ή να μην βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη σε εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις.

- Η δήλωση ότι τα προϊόντα πληρούν τις προδιαγραφές που τίθενται από την Κυπριακή, Ευρωπαϊκή και Διεθνή Νομο-

Η περίπτωση του κυπριακού κρασιού είναι ιδιόμορφη, αφού από πλευράς Υπουργείου Εμπορίου, υπάρχουν σκέψεις για δημιουργία ξεχωριστού Brand name.

θεσία, ιδίως όσον αφορά την παραγωγή, τυποποίηση και διανομή τους, την υγιεινή και την ασφάλεια αυτών κατά τη χρήση και κατανάλωσή τους.

Η ιστοσελίδα Cyprus Made

Μετά την δημιουργία εξειδικευμένης ιστοσελίδας για το χαλλούμι- halloumi.cy-, το υπουργείο Εμπορίου φαίνεται να επιλέγει ανάλογο τρόπο προβολής και προώθησης του Cyprus Made. Πρόκειται για την ιστοσελίδα cypriasmade.gov.cy η οποία ήδη είναι διαθέσιμη για το κοινό τις τελευταίες μέρες. Περιλαμβάνει μέχρι στιγμής κάποιες βασικές πληροφορίες για το brand name και σύντομα θα προστίθενται νέες πληροφορίες καθώς και η αίτηση, την οποία θα υποβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι. Αυτό φυσικά θα γίνει μόλις ολοκληρωθεί η εγγραφή του Cyprus Made στον έμπορο εταιρειών. Μόλις γίνει η εγγραφή, θα είναι έτοιμες και οι εταιρείες να υποβάλουν τις πρώτες αιτήσεις και να αξιολογούνται και αφού εγκρίνονται, να ξεκινήσουν να χρησιμοποιούν το σήμα για διαφημιστικούς σκοπούς, στην ιστοσελίδα και σε έγγραφα της εταιρείας (επιστολόχαρτα, φακέλους, καταλόγους, τιμολόγια, διαφημιστικό υλικό), όταν αυτά σχετίζονται άμεσα με τα προϊόντα για τα οποία έχει παραχωρηθεί άδεια χρήσης του.

Χρειάζεται δουλειά

Ο αρχικός προϋπολογισμός για τις προωθητικές ενέργειες είναι 400 χιλιάδες ευρώ για τον διετία 2023-2024 για ενέργειες που αφορούν την προώθηση και την εδραίωση του σήματος και διαφοροποιείται ανάλογα με τις προσφορές και τις δράσεις που θα αποφασιστούν. Θα δοθεί έμφαση στην προβολή του σήματος, κάτι που θα επιτευχθεί μέσω των social media και των MME, αλλά σε πρώτο στάδιο μέσω επαφών απευθείας με τις εταιρείες. Αυτό θα γίνει μέσω συναντήσεων με την ΟΕΒ και το ΚΕΒΕ, και την έναρξη της εκστρατείας προώθησης του σήματος προς τις ενδιαφερόμενες εταιρείες. Σε μια πρώτη βολιδοκόπηση της κατάστασης διαφάνηκε ότι υπάρχει αρκετό ενδιαφέρον, και θετική ανταπόκριση από τις εταιρείες, σημείωσε η κα Πατσαλά. Θα πρέπει να αντικατασταθεί μαζικά, ο τρόπος που μεμονωμένα κάθε εταιρεία δούλων στην συσκευασία των προϊόντων την κυπριακή του καταγωγή, και να χρησιμοποιηθεί ένα ενιαίο brand name. Τα best practices από το εξωτερικό έδειξαν ότι κάτι τέτοιο συμβάλλει στην αναγνωρισιμότητα της αυθεντικότητας των προϊόντων. Εξίσου σημαντικό με την υιοθέτηση του σήματος, είναι και η εδραίωσή του στην αγορά. Σε αυτό το πλαίσιο τα 14 εμπορικά κέντρα που λειτουργούν στο εξωτερικό, θα προωθήσουν και το συγκεκριμένο σήμα με την συμμετοχή της Κύπρου και των προϊόντων του σε εκθέσεις του εξωτερικού. Φυσικά η αναγνώριση της ποιότητας από τον καταναλωτή, χρειάζεται δουλειά και εδραίωση κάθε branding χρειάζεται χρόνο και πολλές προωθητικές ενέργειες. Από εδώ και πέρα χρειάζεται υιοθέτηση και εδραίωση της νέας οπτικής ταυτότητας. Αυτό είναι και το ζητούμενο στην παρούσα προσπάθεια, ώστε να αυξηθούν κατ'επέκταση και οι πωλήσεις των προϊόντων που θα φέρουν το σήμα.

Deal Χουλιώτη και REMU για 5 καταστήματα στη Μακαρίου

Πωλήθηκε λίγο κάτω από 4 εκατομμυρίων ευρώ το σύμπλεγμα ακριβώς απέναντι από το αστυνομικό τμήμα του Λυκαβηττού

Στον Όμιλο Χουλιώτη των ZARA περνούν πέντε (5) καταστήματα που είχε στην κατοχή της η REMU και που βρίσκονται στη γωνία Μακαρίου και Σπύρου Κυπριανού στη Λευκωσία, ακριβώς απέναντι από το αστυνομικό τμήμα του Λυκαβηττού. Η περιοχή εκεί που έχουν γίνει μεγάλες αναπτύξεις τα τελευταία χρόνια, με την αρχή να είχε γίνει με τη Στασικράτους, αλλά προσφάτως και με την ανάπλαση της Μακαρίου, έχει «τραβήξει» μεγάλα ονόματα του επιχειρηματικού κόσμου για επενδύσεις στην περιοχή. Αυτή τη φορά, ο όμιλος Χουλιώτη αγόρασε τα παλαιά γραφεία που στεγαζόταν η Cyprus Airways λίγο κάτω από 4 εκατομμύρια ευρώ, ενώ η τιμή που ζητούσε η REMU ήταν στα 4,6 εκατ. ευρώ. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, ο Όμιλος Χουλιώτη θα τα αξιοποιήσει ως καταστήματα του Ομίλου, είτε θα πλασάρει καινούργιες αφίσες καταστημάτων. Υπάρχουν όλα τα σενάρια στο τραπέζι, καθώς τα εν λόγω καταστήματα στην περιοχή που είναι θεωρούνται «φιλέτα». Είναι ακίνητα που ήταν στο παρελθόν «σημείο ανα-

Η περιοχή εκεί που έχουν γίνει μεγάλες αναπτύξεις τα τελευταία χρόνια, με την αρχή να είχε γίνει με τη Στασικράτους, αλλά προσφάτως και με την ανάπλαση της Μακαρίου, έχει «τραβήξει» μεγάλα ονόματα του επιχειρηματικού κόσμου για επενδύσεις στην περιοχή.

φοράς» για την πρωτεύουσα σε επίπεδο τοποθεσίας. Το ακίνητο έχει συνολική επιφάνεια 571 τ.μ. (241 τμ, 46 τμ, 44 τμ, 90 τμ και 150 τμ, κάθε κατάστημα αντιστοίχως) και κάθε μονάδα αποτελείται από ενιαίο χώρο λανικής, εγκαταστάσεις υγιεινής και ημιώροφο. Τα πέντε καταστήματα απολαμβάνουν τη χρήση πε-

ζοδρομίου 358 τ.μ. μπροστά από τα καταστήματα και έχουν συνολικά πρόσφυη δρόμου 120 μ.

1,46 δισ. από το 2017

Οι συνολικές πωλήσεις της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ακινήτων REMU της Τράπεζας Κύπρου από την αρχή του

2017 ανέρχονται σε 1,46 δισ. ευρώ και υπερβαίνουν τα ακίνητα που ανέλαβε κατά την ίδια περίοδο ύψους 1,35 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τα τελευταία οικονομικά αποτελέσματα, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022, ολοκληρώσε πωλήσεις ακινήτων ύψους 87 εκατ., σε σύγκριση με 76 εκατ. κατά το πρώτο εξα-

μήνο 2021, με κέρδη από πωλήσεις ακινήτων ύψους περίπου 8 εκατ. για το πρώτο εξάμηνο 2022 Οι πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων αφορούν όλες τις κατηγορίες ακινήτων, με πάνω από 60% των πωλήσεων σε αξία κατά το πρώτο εξάμηνο 2022 να αφορούν γη. Κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους η Τράπεζα προχώρησε σε εκτέλεση αγοραπωλητήριων συμφωνιών για 373 ακίνητα με τιμή συμβολαίου ύψους περίπου 99 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με αγοραπωλητήριες συμφωνίες για 387 ακίνητα (με τιμή συμβολαίου ύψους 85 εκατ.) κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα βρισκόταν σε προχωρημένες διαδικασίες για πωλήσεις ακινήτων ύψους 81 εκατ. ευρώ στις 30 Ιουνίου 2022, εκ των οποίων τα 41 εκατ. αφορούσαν υπογεγραμμένες αγοραπωλητήριες συμφωνίες (σε σύγκριση με 85 εκατ. στις 30 Ιουνίου 2021, εκ των οποίων τα 48 εκατ. αφορούσαν υπογεγραμμένες αγοραπωλητήριες συμφωνίες).

Πρόσθετα, η REMU ανέλαβε ακίνητα ύψους 26 εκατ. κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022 (σε σύγκριση με προσθήκες ύψους 21 εκατ. κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021), μέσω συμφωνιών ανταλλαγής χρέους με ακίνητα. Διαχειρίζεται ακίνητα πλέον λογιστικής αξίας ύψους 1,14 δισ. ευρώ, σε σύγκριση με 1,21 δισ. στο τέλος του 2021.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Προεδρικό φρένο στην προεκλογική παροχολογία

Με άρωμα προεδρικών εκλογών η παρουσία του Νίκου Αναστασιάδη στο φετινό συνέδριο του Economist

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Οι οικονομικές επιδόσεις της κυβέρνησης κατά την διάρκεια της δεκαετούς θητείας της, κυριάρχησαν κατά την έναρξη του 18ου συνεδρίου του Economist στη Λευκωσία. Εν αντιθέσει με άλλες χρονιές, η φετινή ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας επικεντρώθηκε στο οικονομικό κομμάτι, με αναφορές οι οποίες ξεκάθαρα έδωσαν προεκλογική νότα στην παρουσία του στο φετινό Economist. Ωστόσο, αυτό το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως ασπίδα προστασίας του υποψηφίου του κυβερνώντος κόμματος, στις επιθέσεις που δέχεται για την οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, είναι η κατηγορηματική διαβεβαίωση του Προέδρου της Δημοκρατίας να παύσει κάθε αίτημα οικονομικής φύσεως που μπορεί να χαρακτηριστεί ως παροχολογία μέχρι τις προεδρικές εκλογές. Αίσθηση προκάλεσε η αναφορά του Νίκου Αναστασιάδη ότι θα εισηγηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο

«Οχι στην ικανοποίηση αιτημάτων που έχει βάλει στο τραπέζι ο υποψήφιος που υποστηρίζεται από το ΑΚΕΛ, είπε από το βήμα του συνεδρίου ο Νίκος Αναστασιάδης. Δεν θα παραδώσουμε το κράτος που παραλάβαμε το 2013.

να αποφασίσει «όπως από την 1η Νοεμβρίου όποια νέα αιτήματα, τα οποία θα οδηγήσουν σε σημαντικό δημοσιονομικό εκτροχιασμό, μην γίνουν αποδεκτά». Από τον κανόνα ο Νίκος Αναστασιάδης εξείρασε αιτήματα τα οποία, όπως είπε, είναι δικαιολογημένα και δεν θα επηρεάσουν αρνητικά τους προϋπολογισμούς ή τους σχεδιασμούς.

Καρφιά προς ΑΚΕΛ

Χωρίς να αναφέρει ονομαστικά το χώρο των επικρίσεων, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας από το βήμα του συνεδρίου φρόντισε να απαντήσει σε κάποια από τα επικριρήματα που χρησιμοποιεί ο υποψήφιος πρόεδρος που υποστηρίζεται από το ΑΚΕΛ. Κάνοντας μια γενική αναφορά πως ο φετινός προϋπολογισμός που θα καταθέσει η κυβέρνηση θα είναι ο τελευταίος της, υπενθύμισε πως πριν από δέκα χρόνια που παρέλαβε την διακυβέρνηση της χώρας τα ρευστά διαθέσιμα κάλυπταν τις δημόσιες δαπάνες ενός μηνός. Στην ουσία, όπως συμπλήρωσε, η Κύπρος βρισκόταν στα στάδια της χρεωκοπίας. Δέκα χρόνια μετά η κυβέρνηση παραδίδει, κατά τον ίδιο, μια εύρωστη οικονομία με πλεονασματικούς προϋπολογισμούς και θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, σημαντικά μειωμένη ανεργία, παρά τις κρίσεις του 2013, του 2020.

Όχι στις παροχές

Προτάσσοντας την αίσθηση ευθύνης, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αρνήθηκε η κυβέρνηση του να προβεί, όπως είπε, σε κινήσεις οι οποίες να μην θα ικανοποιούσαν αιτήματα

προεκλογικής υφής αλλά θα άφηναν αποτύπωμα στα δημοσιονομικά του κράτους, πλάττοντας την αξιοπιστία της «οικονομικής μας πολιτικής».

Στο σημείο αυτό εξέφρασε την λύπη του για τις αναφορές που γίνονται, προφανώς από υποψηφίους, «για μια δήμενη ανάληψη Κυβέρνηση η οποία δεν επαναφέρει πολιτικές που είχαν ληφθεί όχι επί των ημερών μας αλλά επί διακυβερνήσεων εκείνων που μας επικρίνουν, όπως η ΑΤΑ, που αποκαταστάθηκε από την παρούσα διακυβέρνηση, ή η αποκοπή του 12% στις συντάξεις όσων αποχωρούν

Η κρίση ένεκα της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία καθώς και οι προκλήσεις που προκύπτουν και αγγίζουν και την ανατολική Μεσόγειο κυριάρχησαν κατά την πρώτη μέρα των εργασιών του 18ου συνεδρίου του Economist.

από την εργασία τους στο 63ο έτος, με απόφαση που λήφθηκε επί ημερών της προηγούμενης Κυβέρνησης». Κλείνοντας το κομμάτι αυτό της ομιλίας του, ο Νίκος Αναστασιάδης

τόνισε πως η κυβέρνηση θα συνεχίσει να είναι ωφέλιμη παρά φρεσνή σε όλους και συνεπώς ως προς τη δημοσιονομική πολιτική, ούτως ώστε να μην «παραδώσουμε το κράτος

που παραλάβαμε το 2013», όπως ανέφερε χαρακτηριστικά.

Ουκρανία-Τουρκία

Στην πρώτη μέρα του συνεδρίου του Economist κυριάρχησαν και άλλα ζητήματα πέρα από τις εκτεταμένες αναφορές του Προέδρου της Δημοκρατίας στα οικονομικά του τόπου, τα τελευταία δέκα χρόνια. Η κρίση ένεκα της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία ήταν από τα θέματα με έντονο ενδιαφέρον. Η παρουσία του Υπουργού Εξωτερικών Ιωάννη Κασουλίδη στο Economist εστίασε στο αποτύπωμα της κρίσης στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Ο επικεφαλής της κυπριακής διπλωματίας ανέφερε πως «Κύπρος και Ουκρανία αποτελούν παράλληλες πορείες, αφού τα όσα συμβαίνουν σήμερα στην καρδιά της Ευρώπης, λαμβάνουν χώρα στην Κύπρο για 48 συναπτά έτη. Το μόνο που αλλάζει είναι ο εισβολέας και η χρονική απόσταση από τα γεγονότα». Παρουσίασε την Κύπρο ως ένα αξιόπιστο και προβλέψιμο δυτικό εταίρο εντός της ΕΕ, προσθέτοντας πως «καταδικάσαμε από την πρώτη στιγμή τη ρωσική εισβολή, χωρίς ουρές και υποσημειώσεις». Ο κ. Κασουλίδης κατηγορηματικά επισήμανε πως η στήριξη της Κύπρου στην Ουκρανία δεν είναι ευκαιριακή, ούτε διαπραγματευτική. Υποστήριξε δε πως ο πόλεμος στην Ουκρανία δεν αφήνει ανεπηρέαστη την περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

Κατά Τουρκίας

Ιδιαίτερα έντονος ήταν ο Υπουργός Εξωτερικών με την Τουρκία την οποία, όπως είπε, «Δεν πρόκειται να ακολουθήσουμε στον θεσμικό και πολιτικό κατήφορο, δεν θα βυθιστούμε στο δρόμο των ρητορικών παραφροσών, αλλά στο δρόμο του ορθολογισμού και του Διεθνούς Δικαίου». Τονίζοντας πως ο ίδιος δεν είναι διατεθειμένος να συμβιβαστεί και να αποδεχτεί την παρατεταμένη στασιμότητα που οδηγεί στη διχοτόμηση, επέκρινε την Τουρκία πως επιχειρεί να καταστήσει τους Τ/κ πολιτικό της παρακλάδι.

Η πρωθυπουργός της Ουκρανίας στο Economist

Από τις σημαντικές στιγμές της πρώτης μέρας των εργασιών του Economist η παρουσία της πρωθυπουργού της Ουκρανίας, Η Γιούλια Τιμοσένκο σημείωσε με νόημα πως ο πόλεμος στην χώρα της έχει αλλάξει πολλά στην Ευρώπη και τον κόσμο. Περιγράφοντας τις ειρικές φρίκες από τις τελευταίες επιθέσεις στο Κίεβο, ευχαρίστησε την Κύπρο για την υποδοχή και φιλοξενία που προσφέρει σε Ουκρανούς που έχουν φύγει από τις εμπόλεμες περιοχές. Όπως είπε, ο Πούτιν αυτό που θέλει είναι να αμφισβητήσει την ηγεσία της δύσης και την επανεξέταση των συνόρων προς όφελος των νέων αυτοκρατοριών. Πρόσθεσε ότι ήρθε η ώρα να τεθούν αυστηροί όροι στην Ρωσία χωρίς να αναμένεται ποτέ θα εφαρμόσει τις πυρηνικές απειλές του. Κάτι τέτοιο α- ανέφερε θα ήταν ένας «αρμογεδώνας» για ολόκληρο τον κόσμο. Το ευρωπαϊκό οικοδόμημα δεν μπορεί να παραμείνει το ίδιο μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία, ήταν το μήνυμά που έστειλαν και άλλοι ομιλητές, πρώην ηγέτες και αξιωματούχοι, στο πλαίσιο του 18ου συνεδρίου του Economist στην Κύπρο. Ο πρώην αντικαγκελάριος και πρώην Ομοσπονδιακός Υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας Γιόσκα Φίσερ στην ομιλία του είπε ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία στρέφεται εναντίον όλων των αρχών της Ε.Ε. που δημιουργήθηκαν μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου. Όπως ανέφερε δεν πρόκειται για έναν πόλεμο εναντίον μόνο της Ουκρανίας αλλά και εναντίον της ΕΕ. Ο Υπουργός Αρμόστας του Ηνωμένου Βασιλείου στην Κύπρο Ιβράν Σιντίκ, αναφέρθηκε στην ανάγκη για κοινό μέτωπο κατά των νέων αυτών εντάσεων μεταξύ δημοκρατιών και απολυταρχιών. Ανέφερε ότι η απόφαση είναι σαφής και πρέπει να επιλέξουμε σε ποια μεριά βρισκόμαστε. Η ανταπόκριση, πρόσθεσε, «δείχνει ότι μπορούμε να συνεργαστούμε όλοι μαζί έ- στω κι αν είμαστε εκτός ΕΕ». Αίσθηση προκάλεσαν τα όσα κατέθεσε στο συνέδριο ο πρώην πρωθυπουργός της Ιταλίας, Ματτέο Ρέντζι. Μεταξύ άλλων ο Ιταλός πολιτικός αναφέρθηκε στη στάση της Τουρκίας και τη στάση της ως χώρα που ανήκει στο ΝΑΤΟ, τονίζοντας ότι η Άγκυρα θα πρέπει να αποφορτιστεί «αν θα παραμείνει στη δική μας κοινότητα ή όχι».

Καλύτερη Τράπεζα στην Κύπρο για το 2022

Σύμφωνα με το διεθνές περιοδικό «Euromoney»

Σε μια δύσκολη και κομβική για την παγκόσμια οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα περίοδο, η βράβευσή μας ως η «Καλύτερη Τράπεζα» στην Κύπρο για το 2022, από το διεθνές εγκυρο περιοδικό «Euromoney», αποκτά ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα.

Ευχαριστούμε τους μετόχους μας που μας στηρίζουν διαχρονικά, το προσωπικό για την υπευθυνότητα και τον επαγγελματισμό του κι εσάς τους πελάτες μας, για τη συνεχή στήριξη και εμπιστοσύνη που μας δείχνετε, κρατώντας μας στην πρώτη θέση.

800 000 800

bankofcyprus.com

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

Ο πληθωρισμός πρωταγωνίστησε στον Economist

Στο πλαίσιο παρουσιάσεων στο 18ο ετήσιο συνέδριο του Economist στη Λευκωσία, τονίστηκε πως είναι απαραίτητες οι μεταρρυθμίσεις για να σταθεροποιηθεί η οικονομία και να επιτευχθεί η ανθεκτικότητα. Τον πληθωρισμό έθεσε στο επίκεντρο της δύσκολης συγκυρίας για την παγκόσμια και την ευρωπαϊκή οικονομία, ο Υπουργός Οικονομικών, Κωνσταντίνος Πετρίδης. Όπως είπε, το πρόβλημα του πληθωρισμού που ταλανίζει την Ευρώπη δεν οφείλεται μόνο στον πόλεμο. Μίλησε για 4 παραμέτρους που έχουν δημιουργήσει ένα ερμητικό κοκτέιλ: 1) την επεκτατική νομισματική πολιτική που ακολουθήθηκε για πολλά χρόνια με μηδενικά ή αρνητικά επιτόκια, 2) την πανδημία, όπου διά νόμου απαγορεύθηκε η λειτουργία της οικονομίας, 3) τον πόλεμο στην Ουκρανία και τις κυρώσεις, καθώς και 4) τις πολιτικές της πράσινης μετάβασης που συντείνουν στην αύξηση της τιμής της ενέργειας. Ο κ. Κωνσταντίνος Πετρίδης, αν και εξέφρασε την εκτίμησή του για τον πληθωρισμό, δεν θα παραμείνει για πολύ μεγάλο διάστημα, θεωρώντας κρίσιμο το θέμα της ενέργειας που αφορά στα 2/3 του πληθωρισμού σήμερα. Όπως εξήγησε ο υπουργός, η ευρωζώνη χτίστηκε και πάνω στην υπόθεση για χαμηλές τιμές ενέργειας. Η πράσινη μετάβαση πρέπει να αναθεωρηθεί για να αμβλύνει τις συνέπειες στους πολίτες, σύμφωνα με τον κ. Πετρίδη.

Επίτευξη ανθεκτικότητας

Στη συνέχεια, το λόγο έλαβε ο επικεφαλής της αποστολής για την Κύπρο του ESM, Wim Van Aken. Μίλησε για το σοκ στο οποίο βρίσκεται η παγκόσμια οικονομία, για το εμπορικό σοκ αλλά και για τις προκλήσεις με τις οποίες είναι αντι-

Μοντέλο για το μέλλον το Recovery and Resilience Task Force ως απάντηση στις προκλήσεις της πανδημίας.

μέτωπη η Ευρώπη ειδικότερα, σε συνέχεια και της αναθεώρησης προς τα κάτω της οικονομικής ανάπτυξης το 2023. Εξήγησε ότι η αβεβαιότητα επιβαρύνει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και έδωσε έμφαση στην ανάγκη επίτευξης ανθεκτικότητας μιλώντας για ευκαιρίες που αναδύονται για την Ευρώπη, μετά τις κρίσιμες μεταρρυθμίσεις που έγιναν, με ενδεικτικές αυτές για τη θωράκιση των τραπεζών, την ενίσχυση των θεσμών και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Ο Wim Van Aken αναφέρθηκε επίσης στην ισχυρή οικονομική προοπτική της Κύπρου εν μέσω αυξανόμενων εξωτερικών κινδύνων.

Το Ταμείο Ανάκαμψης

Στο αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας για τη δημιουργία του Recovery and Resilience Task Force, ως απάντηση στις προκλήσεις της πανδημίας, ένα εργαλείο που αποτελεί μοντέλο για το μέλλον,

αναφέρθηκε η επικεφαλής της RECOVER της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Céline Gauier. Μιλώντας για την προσέγγιση αυτήν των κρατών μελών και της ΕΕ, σημείωσε ότι η αλληλεγγύη είναι το κλειδί, ως παράγοντας σταθερότητας μετά την ανάκαμψη και την οικοδόμηση ανθεκτικότητας. Η κ. Gauier εξέφρασε την ικανοποίησή της για τον ρυθμό υλοποίησης των επενδύσεων και ειδικότερα για την Κύπρο σημείωσε ενδεικτικά ότι υπάρχουν σήμερα 26 εγκεκριμένα σχέδια σε στάδιο υλοποίησης, προϋπολογισμού 13 δισ.

Μηχανισμός προσαρμογής

Αντιμετωπίζουμε μεγάλα προβλήματα που χρήζουν ολιστικής αντιμετώπισης και οι λύσεις θα προέλθουν από περιφερειακές συνεργασίες και συμμαχίες, σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της PwC Κύπρου Φίλιππο Σώσειλο. Μιλώντας για το πλαίσιο της κρίσης, ο κ. Σώσειλος

επικατέστηκε έρευνα της PwC που έδειξε ότι κρίσεις σαν αυτές που βιώνουμε σήμερα υπάρχουν και στο παρελθόν, αλλά ο κόσμος τα κατάφερε παρά τον υψηλό πληθωρισμό και τους αιματηρούς πολέμους. Η διαφορά, όπως σημείωσε, είναι ότι στο παρελθόν η ανθρωπότητα δεν αντιμετώπιζε όλες αυτές τις κρίσεις ταυτόχρονα. Κατά την άποψή του, οι κρίσεις είναι σύμπτωμα των μεγάλων τάσεων —τεχνολογικές εξελίξεις, μετατόπιση της οικονομικής δύναμης, κοινωνική αστάθεια κ.ο.κ.— και η αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Η κρίση είναι μηχανισμός προσαρμογής και όσο πιο γρήγορα καταλάβουμε την εξέλιξη της τόσο πιο καλά θα αντιδράσουμε, υπογράμμισε ο κ. Σώσειλος.

Σωστές προεγγίσεις

Αυξάνεται ο κίνδυνος στασιμότητας, σύμφωνα με τον επικεφαλής Διευθυντή της Ελληνικής Τράπεζας Ανδρέα Ασιώτη, που σημείωσε τη σημασία της σωστής προσέγγισης δράσεων σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα ώστε να αποκλιμακωθούν οι πιέσεις, με στόχο τη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας. Ο κ. Ασιώτης εστίασε στο θέμα των δημοσιονομικών παρεμβάσεων που θα εξασφαλίζουν ισορροπία νομισματικής πολιτικής και προστασίας των ευάλωτων νοικοκυριών, με ταχείες κυβερνητικές δράσεις οι οποίες πρέπει να είναι επικαιρες, στοχευμένες και προσωρινές. Κατά την άποψή του, οι χώρες που θα επιτύχουν να οικοδομήσουν μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα, τέτοια που να εξασφαλίζει την ανταπόκριση σε έκτακτα γεγονότα θα έχουν καλύτερες προοπτικές.

Επιμέλεια: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Η ΕΞΟΔΟΣ

Μαρτυρίες από τον Δυτικό Παράλιο Πόντο
και την Παφλαγονία

11ος τόμος
ΚΥΡΙΑΚΗ
23/10

Μια πολύτομη
έκδοση του Κέντρου
Μικρασιατικών
Σπουδών

✠ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

1922

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ Ν Η Μ Η Σ

2022

Η Γερμανία χάνει 86 δισ. τον χρόνο λόγω έλλειψης προσωπικού

Το 50% των βιομηχανιών αναγκάζεται να μειώσει την παραγωγή του

Ένα εκρηκτικό μείγμα απειλεί τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης, καθώς εν μέσω της ενεργειακής κρίσης και όσων κινδύνων αυτή εγκυμονεί, οι βιομηχανίες της αγωνίζονται να παραμείνουν ανταγωνιστικές και την ίδια στιγμή αντιμετωπίζουν μεγάλη έλλειψη εργατικού δυναμικού. Οι έλλειψεις εξειδικευμένου προσωπικού, συνεπακόλουθο της γήρανσης του πληθυσμού που επιδεινώθηκε από την πανδημία, πλήττουν ιδιαίτερα μεγάλες βιομηχανίες του μεταποιητικού τομέα, από την Airbus SE μέχρι τους γερμανικούς κολοσσούς BMW AG και BASF SE. Οι τελευταίες έρουν φέρουν το 50% των γερμανικών βιομηχανιών να μειώσουν την παραγωγή εξαιτίας ανεπάρκειας προσωπικού. Εκτιμάται μάλιστα πως οι έλλειψεις αυτές και οι συνεπακόλουθες μειώσεις παραγωγής κοστίζουν στη γερμανική οικονομία περίπου 86 δισ. ευρώ τον χρόνο.

Σύμφωνα με τον Στέφαν Σάουερ, ειδικό επιθεμάτων αγοράς εργασίας στο οικονομικό ινστιτούτο Ifo του Μονάχου, «μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα το πρόβλημα θα γίνεται διαρκώς χειρότερο». Η Κομισιόν εκτιμά, άλλωστε, πως το μεγαλύτερο πρόβλημα έλλειψης εργατικών χεριών από όλες τις μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες αντιμετωπίζει η Γερμανία για πολλούς και διάφορους λόγους, αλλά με κυριότερη αιτία το δημογραφικό πρόβλημα: υπολογίζεται πως

Υπολογίζεται πως οι έλλειψεις εργαζομένων ανέρχονται σε 360.000 έως 380.000 τον χρόνο.

στη Γερμανία οι έλλειψεις προσωπικού ανέρχονται σε 360.000 έως 380.000 άτομα τον χρόνο, που εκτιμάται πως θα φθάσουν τα 500.000 στο τέλος της δεκαετίας.

Φέτος η Airbus αναγκάστηκε να ακυρώσει τα σχέδιά της για την παραγωγή 720 αεροσκαφών τύπου A320 στο Αμβούργο, εν μέρει εξαιτίας της ανεπάρκειας εργατικών χεριών. Το αποτέλεσμα ήταν να υποχωρήσει η μετοχή της. Η εταιρεία δυσκολεύεται να βρει ηλεκτρολόγους, μηχανικούς και προσωπικό εξειδικευμένο για την εγκατάσταση του εξοπλισμού στις καμπίνες των αεροσκαφών, γι' αυτό και αναζητεί επιπλέον προσωπικό. Στο μεταξύ, η πόλη του Αμβούργου διοργανώνει εκστρατεία με προϋπολογισμό 400.000 ευρώ για να προσελκύσει εργατικό δυναμικό από τη Δανία και να καλύψει μέρος των ελλείψεων της, που υπερβαίνουν τις 20.000 άτομα. Μεγάλες προσπάθειες για να διασφαλίσει προσωπικό καταβάλλει, άλλωστε, η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία. Προσφώνησε η BMW τοποθέτησε 75.000 υπαλλήλους

Φέτος η Airbus ακύρωσε τα σχέδιά της για την παραγωγή 720 αεροσκαφών τύπου A320 στο Αμβούργο, εν μέρει εξαιτίας της ανεπάρκειας εργατικών χεριών.

στης προγράμματα κατάρτισης σε νέες τεχνολογίες παραγωγής, που προβλέπουν υψηλό επίπεδο ψηφιοποίησης και αυτοματισμού. Ο κολοσσός των εξαρτημάτων αυτοκινήτων, η Continental AG, μετέφερε επίσης το 10% του προσωπικού της στις δικές της δομές τεχνολογικής κατάρτισης.

Στο μεταξύ, η απότομη αύξηση του κόστους της εργασίας μπορεί να λειτουργεί μεν ως δέλεαρ για τους εργαζομένους, αλλά για τη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία συνεπάγεται πλήγμα στην ανταγωνιστικότητά της που έρχεται στη χειρότερη στιγμή. Ειδικότερα, όσες βιομηχανίες της Γερμανίας είναι εντάσσες ενέργειας, όπως οι χημικές βιομηχανίες, οι βιομηχανίες υαλοωγίας και κεραμικών, έχουν ήδη δει να εξαλείφονται τα περιθώρια κέρδους τους εξαιτίας της εκτόξευσης του κόστους ενέργειας. Ορισμένες έχουν, άλλωστε,

αναγκαστεί να κλείσουν μονάδες παραγωγής ή να μεταφέρουν μέρος της παραγωγής τους στο εξωτερικό. Η ανεπάρκεια προσωπικού, όμως, αυξάνει την πίεση. Τον περασμένο μήνα ο πληθωρισμός στη χώρα σημείωσε άλμα στο 10,9%, που ήταν το υψηλότερο ποσοστό από τον Ιανουάριο του 2022, οπότε το ευρώ αποτέλεσε το νόμισμα της Γερμανίας. Την ίδια στιγμή οι έλλειψεις εργαζομένων προσφέρουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στους εργαζομένους, με τους υπαλλήλους του δημόσιου τομέα να διεκδικούν αυξήσεις μισθών 10,5% και τους εργαζομένους στον τομέα του μετάλλου να ζητούν αυξήσεις 8%. Σε περίπτωση μεγάλων αυξήσεων στις αποδοχές των εργαζομένων θα επταχυνθεί ο πληθωρισμός και θα εξωθεί η ΕΚΤ σε νέες και ισως επιθετικότερες αυξήσεις επιτοκίων, η στιγμή που θα επιδεινωθεί η οικονομία.

Ο Φέλιξ Χέφνερ, οικονομολόγος στην UBS της Φρανκφούρτης, εκτιμά πως οι μισθοί στη Γερμανία θα αυξηθούν έως 3,5% μέχρι τα τέλη του επόμενου έτους. Οπως τονίζει ο ίδιος, «οι υψηλές τιμές της ενέργειας και οι έλλειψεις εξειδικευμένου προσωπικού αποτελούν σίγουρα εμπόδιο στην πρόοδο της γερμανικής βιομηχανίας». Εκτιμά μάλιστα πως θα έχουν καλύτερη παραγωγική δυνατότητα στο μέλλον όσες χώρες έχουν καλύτερο δημογραφικό προφίλ όπως η Γαλλία. Η Γαλλία, η βιομηχανίες αναγκάζονται να γίνουν ευρηματικές. Ορισμένες εγκαθιστούν στις μονάδες παραγωγής εργονομικό εξοπλισμό που διατηρεί το προσωπικό σε καλή φυσική κατάσταση στις ηλικίες άνω των 60. Άλλες δίνουν στο προσωπικό τους τη δυνατότητα να εργάζονται τέσσερις αντί για πέντε ημέρες την εβδομάδα και άλλες τους προσφέρουν προ-

νόμια, όπως οργανωμένες εκδρομές για ακραία σπορ, όπως την πτώση με αλεξίπτωτο.

Το πρόβλημα είναι πολύ οξύτερο στις μικρές επιχειρήσεις, που αποτελούν σημαντικούς κρίκους στις εφοδιαστικές αλυσίδες των μεγαλύτερων γερμανικών βιομηχανιών. Στη Σαξονία η εταιρεία Gemeinhardt Geruestbau GmbH έχει επινοήσει έναν εξαιρετικά πρωτότυπο τρόπο για να προσελκύσει ταλέντα: τους προσφέρει την εμπειρία μιας πτώσης με αλεξίπτωτο αμέσως μετά την υπογραφή συμβολαίου. Τον Αύγουστο η εταιρεία πήρε τρεις εκπαιδευμένους σε μια περιοχική ιδιωτικών πτήσεων για να τους προσφέρει αυτή την εμπειρία. Οπως δηλώνει ο επικεφαλής της εταιρείας, Ντερκ Εκκαρτ, «πρόκειται για ακριβό δώρο, αλλά βοηθάει την κατάσταση».

BLOOMBERG

Μεγάλες επενδύσεις από Κροατία για να γίνει «ενεργειακή πύλη» της Ευρώπης

Η Κροατία φιλοδοξεί να εξελιχθεί σε «ενεργειακή πύλη» της Ευρώπης και σχεδιάζει να καλύψει το κενό που έχουν αφήσει οι ενεργειακοί πόροι της Ρωσίας, ενώ παράλληλα θα διατηρεί στο επίκεντρο των προσπαθειών της τη μεταβαση στην πράσινη ενέργεια. Προσπαθεί να διπλασιάσει τη χωρητικότητα του αγωγού πετρελαίου στην πόλη Αντρία του Βένετο στη βόρεια Ιταλία και να τη φθάσει στα 2 εκατ. τόνους τον μήνα.

Οπως τονίζει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, ένας αγωγός πετρελαίου που έχει σχεδιαστεί ως το γιουγκοσλαβικό αντίπαλο δέος στις σοβιετικές υποδομές, μπορεί να δώσει στην Κροατία τη δυνατότητα να αναδειχθεί σε νικητή αυτής της ενεργειακής κρίσης στην Ευρώπη. Το Ζάγκρεμπ εργάζεται πυρετωδώς πάνω στα σχέδια για τον διπλασιασμό της χωρητικότητας του αγωγού της Αντρίας, που όταν επιτευχθεί θα προσφέρει ενεργειακό φιλί της ζωής στις γειτονικές χώρες. Ουγγαρία, Σλοβακία και Σλοβενία, αλλά και η Σερβία

Σχεδιάζει τον διπλασιασμό της χωρητικότητας του αγωγού πετρελαίου της Αντρίας, αυξάνει τις δυνατότητές της στο LNG.

και η Βοσνία μπορούν να επωφεληθούν τα μέγιστα από την αύξηση της χωρητικότητας του εν λόγω αγωγού, καθώς διαθέτουν τεμαχισμένους σταθμούς και διυλιστήρια που συνδέονται μαζί και προσπαθούν να μειώσουν την εξάρτησή τους από το ρωσικό αέριο.

Παράλληλα αυξάνει τη χωρητικότητα του αγωγού, προκειμένου να μπορεί να εισάγει υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο και από τα 2,9 δισ. κυβικά μέτρα που εισάγει τώρα ετησίως να φθάσει τα 6,1 δισ. κ.μ. Σύμφωνα, άλλωστε, με αναλυτές του κλάδου, αυτή τη στιγμή είναι σε εξέλιξη εκτεταμένες επενδύσεις σε ηλιακή και

Η Κροατία έχει αρχίσει να διαφοροποιεί τους ενεργειακούς της πόρους πολύ πριν εισβάλει η Ρωσία στην Ουκρανία. Εισάγει όλο και περισσότερο πετρέλαιο από το Αζερμπαϊτζάν και το Καζακστάν και παράλληλα μειώνει τις εισαγωγές της από τη Ρωσία μόλις στο 1/4 του συνόλου του πετρελαίου που εισήγαγε το 2020.

αιολική ενέργεια που θα της δώσουν τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε χώρα εξαγωγής ενέργειας. Η Κροατία έχει αρχίσει να διαφοροποιεί τους ενεργειακούς της πόρους πολύ προτού εισβάλει η Ρωσία στην Ουκρανία. Εισάγει όλο και περισσότερο πετρέλαιο από το Αζερμπαϊτζάν και το Καζακστάν και παράλληλα μειώνει τις εισαγωγές της από τη Ρωσία μόλις στο 1/4 του συνόλου του πετρελαίου που εισήγαγε το 2020. Είναι το χαμηλότερο επίπεδο που έχει σημειώσει μετά το 2003. Η μονάδα μετατροπής του LNG σε αέριο έχει μειώσει σημαντικά την ενεργειακή της εξάρτηση από τη Μόσχα, που ήταν έτσι κι αλλιώς μικρή, καθώς δεν υπερβαίνει το 1% της συνολικής κατανάλωσής της το 2020. Επιπλέον έχει αντικαταστήσει τις προμήθειες από τη Ρωσία αγοράζοντας LNG από τις ΗΠΑ.

Τώρα το Ζάγκρεμπ σχεδιάζει να επωφεληθεί από τη δυνατότητα που να εξελιχθεί σε μείζονα ενεργειακό προμηθευτή της Ε.Ε. Η Ουγγαρία, βορειο-

ανατολικός γείτονας της Κροατίας, συσφίγγει επίσης τους ενεργειακούς της δεσμούς με τη χώρα. Ο ενεργειακός όμιλος MOL εξαρτάται από τον αγωγό Ντρουζζα που στελνει αργό από τη Ρωσία μέσω Ουκρανίας για να προμηθεύει τα διυλιστήρια της κοντά στη Βουδαπέστη και την Μπρατισλάβα. Αυτό το μοντέλο απειλείται τώρα από τις κυρώσεις που έχει επιβάλει η Ε.Ε. κατά της Ρωσίας, αλλά και από ενδεχόμενες ζημιές που μπορεί να προκαλέσει ο πόλεμος ή ακόμη και από τυχόν απόφαση της Ρωσίας να αναστείλει και εκεί τη ροή του καυσίμου. Η Ε.Ε. παρέτεινε την απαγόρευση στο ρωσικό αργό που ανακοινώθηκε τον Μάιο και έχει σχεδιαστεί για να τεθεί σε εφαρμογή τον Δεκέμβριο. Σημειωτέον πως όταν ήταν ακόμη τμήμα της Γιουγκοσλαβίας, η Κροατία σχεδίαζε να απεξαρτηθεί ενεργειακά από το ρωσικό πετρέλαιο από τη δεκαετία του 1960, οπότε είχαν αρχίσει οι σχετικές συνομιλίες.

BLOOMBERG

Άλλα δαπανών στην Τουρκία ενόψει των εκλογών

Τα μέτρα στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων σημειώνουν αλματώδη αύξηση στην Τουρκία, όπως προκύπτει από το σχέδιο προϋπολογισμού της χώρας για το 2023. Αιτία η προσπάθεια του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν να συγκρατήσει τις τιμές της ενέργειας καθώς πλησιάζουν οι προεδρικές εκλογές τον επόμενο χρόνο.

Συγκεκριμένα, όπως ανακοίνωσε ο αντιπρόεδρος της τουρ-

κικής κυβέρνησης Φουάτ Οκτάι, η κυβέρνηση θα καλύψει το 80% της κατανάλωσης φυσικού αερίου και το 50% του ηλεκτρικού ρεύματος των νοικοκυριών. Σε ό,τι αφορά το πόση θα είναι η επιβάρυνση των ενεργειακών επιχειρηρήσεων στον προϋπολογισμό του 2023, την υπολογίζει στα 600 δισ. λίρες. Πρόκειται για ποσό αντιστοίχο με περίπου 32 δισ. ευρώ. Στόχος της κυβέρνησης Ερντογάν, περίπου οκτώ μήνες πριν από τις

Στα 32 δισ. ευρώ θα φθάσουν τα μέτρα στήριξης για την ενεργειακή κρίση.

προεδρικές και κοινοβουλευτικές εκλογές της γειτονικής χώρας, είναι να προστατεύσει τους πολίτες από τη διεθνή άνοδο του ενεργειακού κόστους. Οι Τούρκοι βρίσκονται ήδη αντι-

μέτωπο με μια κρίση του κόστους ζωής και την άνοδο του πληθωρισμού, που σωρευτικά έχουν μειώσει την επηροή της κρατικής στήριξης.

Ο Ερντογάν είχε υπολογίσει προηγουμένως πως οι ενεργειακές επιχειρηρήσεις θα φθάσουν στα 300 δισ. τουρκικές λίρες φέτος και σχεδόν θα διπλασιαστούν το 2023. Το ποσό αυτό προσεγγίζει τα 650 δισ. τουρκικές λίρες, που προορίζονται για τον τομέα της εκπαίδευσης.

Σημειώνεται πως το προσέδιο του προϋπολογισμού προβλέπει επίσης ότι οι δαπάνες στην ασφάλεια του εφοδιασμού ενέργειας, την αποδοτικότητα και την ενεργειακή αγορά θα αυξηθούν κατά 155% το 2023. Στο ίδιο χρονικό διάστημα οι δαπάνες στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας θα αυξηθούν κατά 159%. Τέλος, οι ειδικές δαπάνες προς στήριξη των φτωχών νοικοκυριών αναμένεται να αυξηθούν κατά 73%.

Η τουρκική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι θα καλύψει το 80% της κατανάλωσης φυσικού αερίου και το 50% του ηλεκτρικού ρεύματος των νοικοκυριών.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι επιπτώσεις του ισχυρού δολαρίου στα άλλα νομίσματα

Της ΛΑΪΚΑΣ ΚΙΑΡΑ / REUTERS

Η Ιαπωνία και άλλες χώρες που αντιμετώπισαν τις επιπτώσεις από την άνοδο του δολαρίου δεν βρήκαν κάποια ανακούφιση από τα συμπεράσματα των πρόσφατων συνεδριάσεων που είχαν οι αρμόδιοι για την οικονομία αξιωματούχοι στο πλαίσιο της συνόδου της «Ομάδας των Επτά». Επιπλέον δεν υπήρξε ένδειξη για από κοινού παρέμβαση. Με την έντονη πίεση του Τόκιο οι συμμετέχοντες περιέλαβαν μια φράση στην ανακοίνωσή τους πως παρακολουθούν στενά την «πρόσφατη αστάθεια» στις αγορές.

Ωστόσο, η προειδοποίηση καθώς και η απειλή του Ιάπωνα υπουργού Οικονομικών Σουνίτσι Σουζούκι για νέα παρέμβαση στη χρηματαγορά υπέρ του γιεν δεν κατόρθωσαν να εμποδίσουν τη διολίσθησή του σε νέα χαμηλά επίπεδα ναδίρ 32 ετών έναντι του

Στο πλαίσιο της συνόδου της «Ομάδας των Επτά» δεν υπήρξε ένδειξη για από κοινού παρέμβαση.

δολαρίου στα τέλη της περασμένης εβδομάδας. Κι ενώ ο κ. Σουζούκι μπορεί να βρήκε συμμάχους να διαμαρτυρούνται για τις συνέπειες από την επιθετική αύξηση των επιτοκίων της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, παραδέχτηκε ότι κανένα σχέδιο για συντονισμένη παρέμβαση δεν βρισκόταν στα σκαριά.

«Πολλές χώρες συνειδητοποιήσαν πως υπάρχει η ανάγκη επαγρύπνησης για τις δευτερογενείς επιπτώσεις της παγκόσμιας νομισματικής σύφιξης και ανέφεραν όσες κινήσεις οφείλουν να γίνουν. Ωστόσο δεν υπήρξε καμία συζήτηση για το ποια συντονισμένα μέτρα θα μπορούσαν να ληφθούν», δήλωσε σε συνέντευξη Τύπου μετά τη συμμετοχή σε χωριστές συνεδριάσεις των υπουργών Οικονομικών της «Ομάδας των Επτά» και της «Ομάδας των Είκοσι» στην Ουάσινγκτον. Η υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ Τζάνετ Γέινεν κατέστησε σαφές ότι η Ουάσινγκτον δεν προτίθεται να συμμετάσχει σε συντονισμένη δράση, επισημαινώντας πως η αθροιστική ισχύς του δολα-

ρίου ήταν «φυσικό αποτέλεσμα διαφορετικών ρυθμών νομισματικής σύφιξης στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε άλλες χώρες».

Το 1985 η αποσταθεροποιητική άνοδος του δολαρίου ώθησε πέντε χώρες –Γαλλία, Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες και την τότε Δυτική Γερμανία– να συνενωθούν για να αποδυναμώσουν το αμερικανικό νόμισμα και να βοηθήσουν στη μείωση του εμπορικού ελλείμματος των ΗΠΑ. Μετά τη συμφωνία, που ονομάστηκε «Συμφωνία της Πλάζας», διότι συνήφθη στο φημισμένο ξενοδοχείο «Πλάζα» της Νέας Υόρκης, το δολάριο έχασε περίπου το 25% της αξίας του τους επόμενους δώδεκα μήνες. Χωρίς το ενδιαφέρον των Ηνωμένων Πολιτειών να αναμειχθεί σε ανάλογες κινήσεις σήμερα, οι άλλες χώρες πρέπει να βρουν τρόπους να μετριάσουν τις επιπτώσεις του ενδυναμωμένου δολαρίου, το οποίο υποχρέωσε ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες να αυξήσουν τα επιτόκια για να υπερασπιστούν τα νομίσματά τους ακόμη και εις βάρος της ανάπτυξης και σε βαθμό μεγαλύτερο από το ανεκτό. Οι αναδυόμενες ασιατικές αγορές έχουν αντιμετωπίσει σημαντικές εκροές κεφαλαίων φέτος, οι οποίες είναι συγκρίσιμες με προηγούμενες περιόδους αναταραχής.

Η κατάσταση αυτή υποχρεώνει τις κεντρικές τράπεζες να ενισχύσουν τα αποθέματα ρευστότητας και να λάβουν άλλα μέτρα, ώστε να προετοιμαστούν για συνθήκες αναστάτωσης, όπως τονίζει ο Σαντζάγια Πανθ, αναπληρωτής διευθυντής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την Ασία και τον Ειρηνικό.

«Η κατάσταση για τις ασιατικές οικονομίες είναι πολύ διαφορετική απ' ό,τι ήταν πριν από είκοσι χρόνια, εφόσον στο μεσοδιάστημα συσσωρεύσαν συναλλαγματικά διαθέσιμα, τα οποία πλέον τις καθιστούν πιο ανθεκτικές σε εξωτερικούς κραδασμούς», δήλωσε ο κ. Πανθ στο Reuters στο περιθώριο της ετήσιας συνόδου του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας στην Ουάσινγκτον.

«Ταυτόχρονα, τα αυξανόμενα επίπεδα χρέους, ιδιαίτερα σε ορισμένες οικονομίες των περιφερειών, προκαλούν ανησυχία», είπε.

Πλήρης ανατροπή του μίνι προϋπολογισμού στη Βρετανία

Ο νέος υπουργός Οικονομικών, Τζέρεμι Χαντ, ανακάλεσε φοροαπαλλαγές ύψους 37 δισ. ευρώ

Σχεδόν ολική επαναφορά στην πρότερη κατάσταση, στην προ του μίνι προϋπολογισμού, ανακοίνωσε ο νέος υπουργός Οικονομικών της Βρετανίας, Τζέρεμι Χαντ, καθώς ανακάλεσε ουσιαστικά το μεγαλύτερο μέρος από τις φοροαπαλλαγές που στοιχειοθετούσαν το άκρως φιλελεύθερο οικονομικό πρόγραμμα της Λιζ Τρας. Πρόκειται για μια ταπεινωτική ήττα της νέας πρωθυπουργού της Βρετανίας, που στις λίγες εβδομάδες από την ανάληψη των καθηκόντων της κατόρθωσε να προκαλέσει οικονομική και πολιτική κρίση στη χώρα της, να αναγκασθεί σε αναδίπλωση και να αντιμετωπίζει τώρα τα απρόκλυπτα σχέδια των στελεχών του κόμματός της για ανατροπή της.

Τρεις ημέρες μετά την αποπομπή του προκατόχου του, Κουάσι Κουαρτένγκ, ο Τζέρεμι Χαντ επικερίρησε –και ως ένα βαθμό κατάφερε– να επαναφέρει την ηρεμία στις αγορές ομολόγων, την «οικονομική σταθερότητα», όπως τό-

Η Λιζ Τρας αντιμετωπίζει τώρα σχέδια των στελεχών του κόμματός της για ανατροπή της.

νισε. Ανακοίνωσε ότι δεν θα ισχύσουν οι φοροαπαλλαγές ύψους 32 δισ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 37 δισ. ευρώ, που επρόκειτο να χρηματοδοτηθούν από δανεισμό. Πρόκειται περίπου για τα 2/3 του συνολικού προγράμματος φοροαπαλλαγών που ανακοίνωσε στις 23 Σεπτεμβρίου ο προκατόχος του, προκαλώντας θύελλα στις αγορές ομολόγων και πτώση της στερλίνας. Ανάμεσά τους και οι εκπτώσεις στους εταιρικούς φόρους που είχαν ήδη ανακλήσει, όπως και ο ανώτερος φορολογικός συντελεστής για τα πολύ υψηλά εισοδήματα, που είχε κι αυτός ανακληθεί. Ανακάλεσε, όμως, παράλληλα και φοροαπαλλαγές ύψους 6 δισ. στερλινών που θα προέκυπταν με τη μείωση του συντελεστή φορολογίας του βασικού εισοδήματος από το 20% στο 19%. Τόνισε μάλιστα πως ήταν λάθος της κυβέρνησης να σχεδιάσει μια τέτοια φοροαπαλαγή που θα χρηματοδοτείται μέσω δανεισμού.

Παράλληλα ο κ. Χαντ ανακοίνωσε ότι το πακέτο στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων κατά των υψηλών τιμών της ενέργειας θα ληξει τον Απρίλιο, οπότε και θα αντικατασταθεί από κάποια, απροσδιόριστα προς το παρόν,

Ο Τζέρεμι Χαντ σημείωσε πως ήταν λάθος της κυβέρνησης να σχεδιάσει μια φοροαπαλαγή που θα χρηματοδοτείται μέσω δανεισμού.

στοχευμένα μέτρα. Το εν λόγω πακέτο μέτρων θα κοστίζει 60 δισ. στερλίνες τους πρώτους έξι μήνες και σύμφωνα με τον κ. Χαντ θα ανασχεδιασθεί ώστε να κοστίζει πολύ λιγότερο.

Η αγορά αντέδρασε θετικά, οδηγώντας σε άνοδο τα ομόλογα του βρετανικού δημοσίου, με την απόδοση του 30ετούς ομολόγου να υποχωρεί κατά 0,42 εκατοστιαίες μονάδες στο 4,36%. Η στερλίνα σημείωσε άνοδο 1,3% έναντι του δολαρίου φθάνοντας τα 1,1315 δολ. Παράλληλα, η Τράπεζα της Αγγλίας επιβεβαίωσε χθες ότι τερματίζει το έκτακτο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων που επιστράτευσε προ εβδομάδων για να στήριξει το βρετανικό χρέος και ότι το αντικαθιστά με μια πιστωτική γραμμή

που θα είναι στη διάθεση των συνταξιοδοτικών ταμείων της χώρας. Εκ πρώτης όψης η άνοδος της στερλίνας καταδεικνύει ότι με την προσέγγισή του ο Χαντ έχει την εμπιστοσύνη των αγορών. Οικονομολόγοι και αναλυτές προειδοποιούν, ωστόσο, για το δημοσιονομικό κενό της Βρετανίας, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του βρετανικού Ινστιτούτου Δημοσιονομικών Μελετών αναμένεται πως τη διετία 2026-2027 θα φθάσει τα 60 δισ. στερλίνες, ποσό αντίστοιχο σχεδόν των 70 δισ. ευρώ.

Στο μεταξύ, η πολιτική κρίση που συνέδρασε την κρίση στις αγορές δεν φαίνεται να αποκλιμακώνεται. Την Κυριακή το βράδυ τρεις βουλευτές του

κυβερνητός κόμματος κάλεσαν δημοσίως την πρωθυπουργό να παραιτηθεί, ενώ πολλά άλλα στελέχη των Τόρις επιδιώκουν αλλαγή του καταστατικού του κόμματος ώστε να επιτραπεί μια πρόταση μομφής εναντίον της κ. Τρας. Την κλίμακα της δυσφορίας και της αποδοκιμασίας που έχει προλάβει να προκαλέσει η Βρετανίδα πρωθυπουργός σκιαγραφεί με δήλωσή του ο Τομπιάς Ελγουντ, πρόεδρος της Επιτροπής Άμυνας της Βουλής των Κοινοτήτων που, ίσως με μια δόση υπερβολής, χαρακτήρισε την πρόσφατη κρίση στη Βρετανία «τη χειρότερη μετά την κρίση του Σου-έτ».

BLOOMBERG, REUTERS, FINANCIAL TIMES, THE NEW YORK TIMES

Αντιδράσεις για την επέκταση του κτιρίου της καγκελαρίας, ύψους €777 εκατ.

Εντονότερες αντιδράσεις προκαλούν τα σχέδια επέκτασης του κτιρίου της καγκελαρίας, καθώς το κόστος του φαίνεται λιγυγιάδες σε μια τόσο δύσκολη εποχή για τους απλούς πολίτες. Πρόκειται για έργο κόστους 777 εκατομμυρίων ευρώ, που προκαλεί αισθησιση και σχόλια, καθώς έχει ήδη υπερβεί τον αρχικό του προϋπολογισμό, ενώ η κυβέρνηση ζητεί καθημερινά από τους πολίτες να εφαρμόσουν «μέτρα» στην καθημερινότητά τους και να εξοικονομήσουν όσο το δυνατόν περισσότερη ενέργεια.

Σύμφωνα με το περιοδικό Focus, η έδρα του καγκελαρίου είναι ήδη κατά περίπου οκτώ φορές μεγαλύτερη από τον Λευκό Οίκο στην Ουάσινγκτον, κατά δέκα φορές μεγαλύτερη από την Ντάουνινγκ Στρίτ του Λονδίνου και κατά τρεις φορές μεγαλύτερη από το παλάτι των Ηλυσίων Πεδίων, στο Παρίσι. Τα σχέδια επέκτασης προβλέπουν ότι τα

Η έδρα του καγκελαρίου στο Βερολίνο είναι ήδη κατά περίπου οκτώ φορές μεγαλύτερη από τον Λευκό Οίκο στην Ουάσινγκτον.

25.347 τ.μ. θα διπλασιαστούν, φθάνοντας τα 50.000 τ.μ. ενώ το κόστος, από τον αρχικό προϋπολογισμό των 456,8 εκατομμυρίων ευρώ, θα ανέλθει σε 777 εκατομμύρια. Η κατά 60% αύξηση του κόστους κατασκευής δεν οφείλεται τόσο στον πληθωρισμό, επισημαινείται το Focus, όσο στην αλλαγή των σχεδίων από τους νέους ενοίκους. Το νέο κτίριο, το οποίο θα ανεγερθεί στον κήπο της καγκελαρίας, θα διαθέτει χώρο για 400 γραφεία και εννέα αίθρια σε πέντε ορόφους. Το κόστος κατασκευής ανέρ-

Το κόστος κατασκευής ανέρχεται σε 31.517 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο. «Το σχέδιο δεν ταιριάζει σε αυτές τις εποχές», δήλωσε ο πρόεδρος της Ένωσης Φορολογουμένων Ράινερ Χολτνόγκελ, ενώ η Bild σε σκόλιό της κάνει λόγο για «τρελό σχέδιο», εν μέσω της χειρότερης κρίσης στη μεταπολεμική εποχή.

χεται σε 31.517 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο.

Περισσότερα από 14 εκατομμύρια ευρώ θα κοστίζουν μόνο οι υαλοπινάκες για την προστασία του κτιρίου από τον ήλιο και για την εγκατάσταση η οποία θα επιτρέπει τον καθαρισμό των τζαμιών, ενώ 10 εκατομμύρια θα δαπανηθούν για την κατασκευή νέου ελικοδρομίου και 2,8 εκατομμύρια για τη δημιουργία παιδικού σταθμού για 12-15 παιδιά. Σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο, το ποσό αντιστοιχεί στο τριπλάσιο του κόστους ενός κανονικού παιδικού σταθμού. Στα σχέδια, τα οποία είχαν αρχικά εγκριθεί από την προηγούμενη κυβέρνηση και τώρα ανασε-ωρήθηκαν, περιλαμβάνεται ακόμη διαμέρισμα 250 τ.μ για τον καγκελάριο. Περισσότερα από 200 μεγάλα δέντρα γύρω από τον καγκελάριο θα πρέπει να κοπούν, με τις αντίστοιχες εργασίες να ξεκινούν από τον Δεκέμβριο. Το νέο

κτίριο θα πρέπει να έχει παραδοθεί έως το 2028. «Το σχέδιο δεν ταιριάζει σε αυτές τις εποχές», δήλωσε ο πρόεδρος της Ένωσης Φορολογουμένων Ράινερ Χολτνόγκελ και κάλεσε τον καγκελάριο Ολαφ Σολτς «να δείξει λίγο σεβασμό» στους πολίτες, ενώ η Bild σε σκόλιό της κάνει λόγο για «τρελό σχέδιο» να ζοδέψει κανείς τόσα χρήματα εν μέσω της χειρότερης κρίσης στη μεταπολεμική εποχή. Το περιοδικό Focus περιγράφει το σχέδιο ως «αποκρουστικό» και η βουλευτής της Αριστεράς Γκεζίνε Λετς σημείωσε δεικτικά ότι «το γεγονός ότι η κυβέρνηση δεν μπορεί να χτίσει τις 100.000 νέες κατοικίες που έχει υποσχεθεί, αλλά προφανώς δεν έχει πρόβλημα να χτίσει μια δεύτερη γιγάντια καγκελαρία σε ελάχιστο χρόνο, λέει πολλά για τον κυβερνητικό συνασπισμό: όλοι πρέπει να σφίξουμε το ζωνάρι, εκτός από τον καγκελάριο και τους συνεργάτες του».

Δραματική αύξηση της φτώχειας στην Αργεντινή

Αντιμέτωποι με έναν πληθωρισμό που φέτος έφτασε στο 100%, οι πολίτες της Αργεντινής αγωνίζονται να επιβιώσουν και καταφεύγουν στην ανακύκλωση των απορριμμάτων ή επιδιώκονται στο ανταλλακτικό εμπόριο, ανταλλάσσοντας προσωπικά τους είδη με άλλα που έχουν ανάγκη. Η χώρα, που πριν από έναν αιώνα ήταν από τις πλουσιότερες στον κόσμο, γνωρίζει φέτος τον υψηλότερο πληθωρισμό μετά την περίοδο του υπερπληθωρισμού της δεκαετίας του 1990. Αποτελεί, έτσι, ακραία περίπτωση ακόμη και στην παρούσα συγκυρία, που ολόκληρος ο κόσμος αγωνίζεται να ανακόψει την ανοδική πορεία των τιμών.

Η χειμαζόμενη χώρα της Λατινικής Αμερικής πηγαίνει τα τελευταία χρόνια από κρίση σε κρίση και τώρα αγωνίζεται

Στο 100% ο πληθωρισμός, σε επίπεδα εξαθλίωσης 2,6 εκατ. άνθρωποι.

να ανακόψει τον πληθωρισμό. Μόνον μέσα στον Σεπτέμβριο οι τιμές αυξήθηκαν κατά 6,7%, ενώ η συνεχής επιτάχυνση του πληθωρισμού έχει αναγκάσει την κεντρική τράπεζα να αυξήσει τα επιτόκια στο 75%, με ανοικτό το ενδεχόμενο για νέες κινήσεις. Τα επίπεδα της φτώχειας έχουν αυξηθεί δραματικά και μόνον μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2022 έφτασαν στο 36%, ενώ η ακραία φτώχεια έχει φτάσει στο 8,8% του πληθυσμού, που σημαίνει ότι 2,6 εκατ. άνθρωποι είναι εξαθλιω-

μένοι. Τα κοινωνικά προγράμματα της κυβέρνησης έχουν αποτρέψει την περαιτέρω εκτόξευσή της, αλλά και πάλι είναι πολλές οι εκκλήσεις για περαιτέρω στήριξη παρά τις περιορισμένες δυνατότητες του κράτους. Πολλοί Αργεντινίνοι έχουν στραφεί στη Λέσχη Ανταλλακτικού Εμπορίου που ίδρυσε η Σάντρα Κοντρέρας το 2001, όταν η Αργεντινή βυθιζόταν στην οικονομική κρίση και οδηγήθηκε στην πτώχευση. Το εν λόγω κέντρο συγκεντρώνει και πάλι μεγάλο αριθμό ενδιαφερομένων που, αδυνατώντας να αντιμετωπίσουν την ακρίβεια στη χώρα, καταλήγουν να δίνουν χρησιμοποιημένα ρούχα τους για να πάρουν ένα κιλό αλεύρι ή ζυμαρικά.

Όπως τονίζει η ίδια η Κοντρέρας, «καταφθάνουν εδώ πολλοί άνθρωποι

απελπισμένοι, καθώς οι μισθοί τους δεν φτάνουν για να επιβιώσουν και η κατάσταση επιδεινώνεται μέρα με την ημέρα». Πολλές φορές αναγκάζονται να περιμένουν στην ουρά επί δύο ώρες προτού αρχίσει να λειτουργεί το ανταλλακτικό εμπόριο κάθε πρωί. Τουλάχιστον όμως εκεί οι συνθήκες είναι αξιοπρεπείς.

Οι ρεπόρτερ του Reuters εντόπισαν γυναίκες και άνδρες που έψαχναν σε χωματερές για να βρουν χρησιμοποιημένα ρούχα, ενώ κάποιοι αναζητούσαν τρόφιμα μέσα σε ένα βουνό από απορρίμματα όπου οι αναθυμιάσεις από την αποσύνθεση προκαλούσαν ξαφνικές αναφλέξεις. Στην περιοχή κυκλοφορούσαν ποπτικά, άγρια σκυλιά, ακόμη και αρπακτικά πτηνά.

REUTERS

Γυναίκες και άνδρες ψάχνουν σε χωματερές για να βρουν χρησιμοποιημένα ρούχα, ενώ κάποιοι αναζητούν τρόφιμα. Τα επίπεδα της φτώχειας μόνον μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2022 έφτασαν στο 36%, ενώ η ακραία φτώχεια έχει αγγίξει το 8,8% του πληθυσμού.

Δυσκολίες

Θεωρώντας απίθανο να επαναληφθεί μια κρίση στην αμερικανική αγορά ακινήτων ανάλογη εκείνης του 2007, ο Μαρκ Ζαντί, επικεφαλής των οικονομολόγων της Moody's Analytics, πρόβλεψε πως «δεν πρόκειται να καταρρεύσουν οι τιμές των κατοικιών, αλλά ο κόσμος θα προσπαθεί να αποκτήσει σπίτι για να αυξήσει τον πλούτο του. Οι νεότεροι όμως θα αντιμετωπίσουν μεγάλη δυσκολία».

Οι ωφελημένοι

Η Νικόλ Λουξ, στέλεχος του Bayes Business School, προβλέπει πως «όλη αυτή η κατάσταση θα οδηγήσει σε αναγκαστικές πωλήσεις από τους κατόχους εμπορικών ακινήτων και τους ιδιοκτήτες κατοικιών προς όφελος των επενδυτών που διαθέτουν μεγάλα κεφάλαια και μπορούν να εκμεταλλευθούν την κατάσταση».

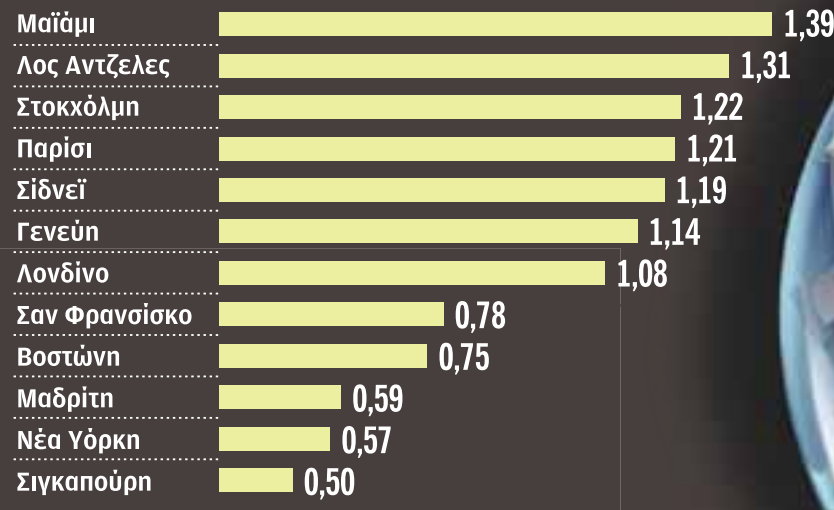
Ανατροπές

Ο Οσάιν Μαλίκ, επικεφαλής του τομέα αγοράς ακινήτων στη UBS Investment Research, προβλέπει ανατροπές στην αγορά ακινήτων εξαιτίας της στροφής των κεντρικών τραπεζών σε περιοριστική νομισματική πολιτική και τονίζει πως «μάλλον η αγορά ακινήτων δεν έχει ακόμη συνειδητοποιήσει πως η εποχή του φθηνού χρήματος έληξε, ούτε το τι συνεπάγεται αυτό».

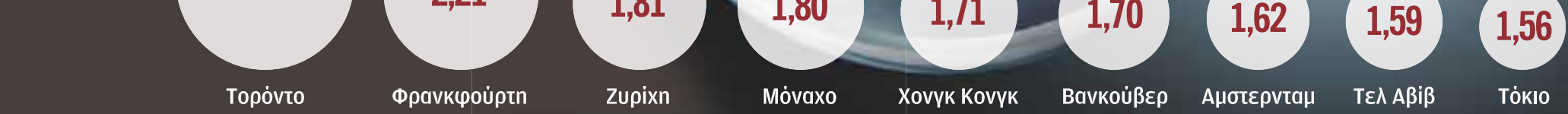
Κίνδυνος «φούσκας» σε μεγαλουπόλεις ανά τον κόσμο

Στις σημαντικότερες πόλεις με υπερτιμημένα ακίνητα, έχει ήδη αρχίσει η διόρθωση με μία υποχώρηση των τιμών ή πρόκειται να αρχίσει μέσα σε κάποια από τα επόμενα τρίμηνα.

ΜΕ ΥΠΕΡΤΙΜΗΜΕΝΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

ΜΕ ΚΙΝΔΥΝΟ ΦΟΥΣΚΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
1,5 και άνω : κίνδυνος φούσκας
από 0,5 έως 1,5 : υπερτιμημένα ακίνητα
από -0,5 έως 0,5 : κανονικές τιμές

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κρίση απειλεί την ευρωπαϊκή αγορά ακινήτων

Οι αλληπάλληλες αυξήσεις επιτοκίων χτυπούν το real estate έπειτα από μία δεκαετία ισχυρής ανάπτυξης

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Σε ένα περιβάλλον επιταχυνόμενου πληθωρισμού, ενεργειακής κρίσης, μεγάλων κραδασιών στις αγορές και προπαντός ενός ολέθριου πολέμου με παγκόσμιες προεκτάσεις, έρχεται να προστεθεί η στροφή των μεγάλων κεντρικών τραπεζών σε περιοριστική νομισματική πολιτική που εγκυμονεί κινδύνους σε πολλά επίπεδα. Οι αλληπάλληλες και σε πολλές περιπτώσεις κλιμακούμενες αυξήσεις των επιτοκίων επιβαρύνουν τις τραυματισμένες οικονομίες ανά τον κόσμο, αλλά πρώτιστως απειλούν την αγορά ακινήτων, που έχει γνωρίσει μία δεκαετία λιγνώνουσας ανάπτυξης και αύξησης των τιμών στα μεγάλα αστικά κέντρα. Σε σύντομο χρονικό διάστημα καθιστούν δυσβάσταχτο το κόστος εξυπηρέτησης των στεγαστικών δανείων και δυσχεραίνουν περαιτέρω

την αγορά κατοικίας για όσους έβρισκαν ήδη απρόσιτες τις τιμές. Όλα αυτά συμβαίνουν τώρα, μετά τα τελευταία δύο χρόνια στη διάρκεια των οποίων η πανδημία και τα κεφάλαια που συγκεντρώθηκαν σε τραπεζικούς λογαριασμούς στη διάρκεια των lockdowns αύξησαν δραματικά τη ζήτηση για κατοικίες και επαγγελματικούς χώρους, διογκώνοντας περαιτέρω μια νέα κυκλοφορούμενη «φούσκα» στην αγορά ακινήτων.

Καταγράφοντας τις εξελίξεις και διαβλέποντας τις επικείμενες ανατροπές στις αγορές ακινήτων στις μητροπόλεις του κόσμου, η UBS υπογραμμίζει σε σχετική έκθεσή της τον ρόλο που έπαιξε την τελευταία δεκαετία το φθινόχρημα σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση για στέγη στις μεγαλουπόλεις ανά τον κόσμο. Όπως τονίζει, τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια είχαν ως αποτέλεσμα να εκτο-

Από τα μέσα του 2021 έως τα μέσα του 2022, οι τιμές των κατοικιών στις μεγάλες πόλεις αυξήθηκαν κατά 10%.

ξευθούν οι τιμές των ακινήτων σε επίπεδα που υπερέβησαν και τις πλέον αισιόδοξες προβλέψεις των ιδιοκτητών. Η UBS διαπιστώνει ότι στο διάστημα ενός έτους, από τα μέσα του 2021 έως τα μέσα του 2022, οι τιμές των κατοικιών στις μεγαλουπόλεις αυξήθηκαν κατά 10%, σημειώνοντας την υψηλότερη αύξηση που έχει καταγραφεί από το 2007.

Αν και οι τέσσερις από τις πέντε πόλεις όπου καταγράφησαν οι ταχύτερα αναπτυσσόμενες τιμές των ακινήτων είναι στις ΗΠΑ, Μαϊάμι, Λος Άντζελες, Σαν

Φρανσίσκο και Βοστώνη, η UBS δεν βλέπει κίνδυνο «φούσκας» ακινήτων στην υπερδύναμη. Στην Ευρώπη, αντιθέτως, εκτιμά πως υπάρχει κίνδυνος «φούσκας» στην αγορά ακινήτων, επικαλούμενη τις αξίες των κατοικιών σε τέσσερις ευρωπαϊκές μητροπόλεις: Φρανκφούρτη, Ζυρίχη, Μόναχο και Αμστερταμ. Στον κατάλογο των μητροπόλεων που διατρέχουν κίνδυνο «φούσκας» στην αγορά στέγης έχουν προστεθεί το Τελ Αβίβ και το Τόκιο για πρώτη φορά από το 2015, οπότε άρχισε να δημοσιεύει τις σχετικές εκθέσεις. Η άνοδος των τιμών των κατοικιών συμπορεύεται με ανάλογη εκτόξευση του χρέους των νοικοκυριών στις μεγαλουπόλεις, συνεπακόλουθο αφενός του φθηνού χρήματος, αλλά και της κάμψης που προκάλεσε στις οικονομίες η πανδημία. Όπως αναφέρει η UBS, τα στεγαστικά δάνεια έχουν σημειώσει τη μεγαλύτερη

αύξηση που έχει καταγραφεί μετά το 2008. Το πρόβλημα είναι, όμως, πως η κατάσταση αλλάζει άρδην, καθώς από το περασμένο έτος έως σήμερα τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων έχουν σχεδόν διπλασιαστεί κατά μέσον όρο στις περισσότερες μεγαλουπόλεις, με αποτέλεσμα να γίνεται σχεδόν απρόσιτη η στέγη. Εξετάζοντας τις άλλες παραμέτρους, η UBS συμπεραίνει πως με τις υφιστάμενες τιμές, ένας μέσος υπάλληλος απασχολούμενος στον τομέα των υπηρεσιών μπορεί πλέον να αγοράσει στέγη αντίστοιχη του 1/3 εκείνου που θα αγόραζε προ της πανδημίας. Η επδείνωση των οικονομικών συνθηκών, πάντως, οδηγεί ήδη σε κάποια διόρθωση στις τιμές των ακινήτων, που έχουν αρχίσει να υποχωρούν στις περισσότερες μεγαλουπόλεις ή αναμένεται να υποχωρήσουν μέσα στο επόμενο έτος.

Αυξήσεις 7% στις τιμές των ενοικίων μέσα σε ένα χρόνο

Οι ίδιοι παράγοντες που έχουν εξωθήσει στα ύψη τις τιμές των ακινήτων έχουν οδηγήσει στην ανιούσα και τα ενοίκια που βρίσκονται σαφώς πιο ψηλά από τα προ πανδημίας επίπεδα σε όλες τις μεγαλουπόλεις με μοναδική εξαίρεση το Τόκιο. Στη διάρκεια του περασμένου έτους η UBS διαπίστωσε αύξηση των ενοικίων 7% κατά μέσον όρο, μια αύξηση που, όπως επισμαίνει, υπερκάλυψε όσα ενοίκια ή ποσοστά ενοικίων έχασαν οι ιδιοκτήτες των κατοικιών στη διάρκεια του πρώτου έτους της πανδημίας. Καταλυτικός παράγοντας σε αστικά κέντρα

της Ευρώπης και γενικότερα μεγαλουπόλεις που προσελκύουν μεγάλο αριθμό επισκεπτών υπήρξαν τα τελευταία χρόνια οι πλατφόρμες τύπου Airbnb καθώς ενθάρρυναν τους ιδιοκτήτες να επιδιώκουν τη μεγιστοποίηση του κέρδους και να διεκδικούν υπερβολικά υψηλά ενοίκια προκειμένου να διαθέσουν τα ακίνητά τους για μακροχρόνιες μισθώσεις.

Τα ενοίκια αυξήθηκαν, άλλωστε, με ουσιαστικά τον ίδιο ρυθμό με τον οποίο αυξάνονται και προ της πανδημίας και σύμφωνα με την UBS αυτό καταδεικνύει πως δεν έχει επιβραδυνθεί η διαδικασία

της αστυφιλίας. Όπως τονίζει, η τάση είναι ισχυρότερη στις πόλεις των ΗΠΑ αλλά και στο Ντουμπάι και στη Σιγκαπούρη όπου εκτοξεύθηκε η ζήτηση για στέγη σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας της αυξανόμενης μετανάστευσης αλλά και των εξελίξεων που επέφερε η πανδημία. Και πάλι, πάντως, οι τιμές των κατοικιών εξακολουθήσαν να αυξάνονται με ταχύτερο ρυθμό σε σύγκριση με την αύξηση των ενοικίων.

Υπογραμμίζοντας και πάλι τον καταλυτικό ρόλο που έπαιξαν τα χαμηλά επιτόκια στη διάρκεια των τελευταίων

10 χρόνων, η UBS τονίζει πως οι τιμές των κατοικιών έχουν αποσυνδεθεί πλήρως από τα εισοδήματα και από τα ενοίκια. Με την προσαρμογή στον πληθωρισμό, υπολογίζει πως στη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών οι τιμές των κατοικιών έχουν αυξηθεί κατά μέσον όρο 60% όταν στο ίδιο χρονικό διάστημα τα πραγματικά εισοδήματα και τα ενοίκια έχουν αυξηθεί μόλις κατά 12%. Το αποτέλεσμα είναι ότι μοναδικός πυλώνας που εξακολουθεί να στηρίζει την αγορά στέγης και να διατηρεί τις τιμές σε υψηλά επίπεδα δεν είναι άλλος από τη μεγάλη

ζήτηση στην αγορά εργασίας. Από την πανδημία και το εκτεταμένο φαινόμενο της λεγόμενης «μεγάλης παραιτήσης» έχει λειτουργήσει ως ενισχυτικός παράγοντας η ζήτηση για εργατικό δυναμικό σε όλους τους κλάδους της οικονομίας. Ο καθοριστικός αυτός παράγοντας όμως φαίνεται να απειλείται από τις εξελίξεις του τελευταίου έτους που οδηγούν ήδη σε διόρθωση των τιμών των κατοικιών, τουλάχιστον στις περιοχές που βρίσκονται στη ζώνη κινδύνου για «φούσκα» εξαιτίας των υπερβολικά υψηλών αξιών.

Υπερτιμημένη η αξία της στέγης από το Αμστερταμ μέχρι το Μιλάνο

Στην Ευρώπη οι πόλεις με τον μεγαλύτερο κίνδυνο «φούσκας» στην αγορά ακινήτων είναι η Φρανκφούρτη και το Μόναχο, καθώς στις δύο γερμανικές πόλεις οι τιμές έχουν υπερδιπλασιαστεί μέσα στα τελευταία δέκα χρόνια. Τείνουν βέβαια να αποκλιμακωθούν καθώς στους δώδεκα μήνες από τα μέσα του 2021 μέχρι τα μέσα του τρέχοντος έτους οι αυξήσεις περιορίστηκαν στο 5%. Στο Μόναχο ειδικότερα καθοριστικός παράγοντας στην αύξηση των τιμών έχει σταθεί η εξαιρετικά χαμηλή διαθεσιμότητα στέγης, ενώ έχει αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των εργαζομένων στην πόλη. Η διαφανιζόμενη ύφεση στη

γερμανική οικονομία, όμως, αναμένεται να περιορίσει τη ζήτηση για στέγη, ενώ η αύξηση των επιτοκίων ανεβάσει και το κόστος εξυπηρέτησης των στεγαστικών δανείων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της UBS, ένας μεσαία αμειβόμενος υπάλληλος μπορεί σήμερα να αγοράσει διαμέρισμα στο Μόναχο με ένα δωμάτιο λιγότερο σε σύγκριση με αυτό που θα αγόραζε πριν από την πανδημία.

Μικρότερος, αλλά ορατός κίνδυνος «φούσκας» στην αγορά ακινήτων διαπιστώνεται στο Αμστερταμ, όπου οι τιμές των ακινήτων έχουν σημειώσει τη μεγαλύτερη αύξηση ανάμεσα σε όλες

Εκτός «ζώνης κινδύνου» το Παρίσι, που παραμένει η ακριβότερη μητρόπολη της Ευρώπης.

τις πόλεις της Ευρώζωνης. Στο διάστημα από τα μέσα του 2021 μέχρι τα μέσα του 2022 οι τιμές αυξήθηκαν κατά 17%. Ενώ έχει προηγηθεί διπλασιασμός τους μέσα στην τελευταία δεκαετία. Η ζήτηση για στέγη στην ολλανδική πόλη δεν φαίνεται να κάμπτεται ιδιαίτερος μετά την αύξηση των επιτοκίων στα στεγα-

στικά δάνεια, που σημειωτέον αυξήθηκαν λιγότερο από όσο σε άλλες μητροπόλεις της Ευρωζώνης.

Διαφορετική περίπτωση είναι η Μαδρίτη, όπου οι τιμές των ακινήτων άρχισαν να αυξάνονται με επιταχυνόμενο ρυθμό από τη στιγμή που εκδηλώθηκε η πανδημία. Στην πρωτεύουσα της Ισπανίας τα ακίνητα είναι σαφώς υπερτιμημένα, αν και η UBS διαπιστώνει πως ένας μεσαία αμειβόμενος υπάλληλος μπορεί ακόμη να αγοράσει εκεί πολύ περισσότερη χώρα από όσο μπορεί ένας ομολόγός του σε οποιαδήποτε άλλη πόλη της Ευρωζώνης.

Στο Μιλάνο, παράλληλα με την ανά-

καμψη από την ύφεση της πανδημίας, και τα χαμηλά επιτόκια συνέδραμαν στη μεγάλη αύξηση των τιμών των κατοικιών τα δημοσιονομικά κίνητρα που έδωσε η προηγούμενη κυβέρνηση για την ανακίνηση των κτιρίων. Τα κίνητρα αυτά παραμένουν σε ισχύ, έχει σχεδόν ολοκληρωθεί ο υπόγειος σιδηρόδρομος και επικείμενοι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2026.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες ωθούν ανοδικά τις τιμές στην οικονομικά πρωτεύουσα της Ιταλίας. Εξαιρέση ανάμεσα στις μεγάλες ευρωπαϊκές μητροπόλεις αποτελεί η πρωτεύουσα της Γαλλίας. Οι τιμές στο Παρίσι έχουν παραμείνει

στάσιμες στο διάστημα των δώδεκα μηνών από τα μέσα του περασμένου έτους μέχρι τα μέσα του τρέχοντος έτους, και παρασύρουν αναλόγως και τις τιμές της στέγης στην υπόλοιπη χώρα. Στο ίδιο χρονικό διάστημα παρέμειναν στάσιμα και σε χαμηλά επίπεδα και τα ενοίκια, μολονότι τα εισοδήματα ανέκαμψαν και κινούντο σε ανοδική πορεία. Ετσι η αγορά στέγης στη γαλλική πρωτεύουσα δεν βρίσκεται στη ζώνη κινδύνου για φούσκα ακινήτων, αν και τα ακίνητα της είναι μάλλον υπερτιμημένα. Επιπλέον, το Παρίσι παραμένει η ακριβότερη, η λιγότερο προστιμητή μητρόπολη της Ευρωζώνης.

PwC Κύπρου
Annual Review 2022
Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το «καλάθι καταναλωτή» ανατρέπεται την αγορά

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Ένα ιδιαίτερο πείραμα επιχειρείται στα ράφια των σουπερ μάρκετ. Οι επιχειρήσεις λιανικής καλούνται να παρουσιάσουν «καλάθι» 50 προϊόντων από 20 διαφορετικές κατηγορίες, στις τιμές των οποίων θα εμφανίζονται συγκρατημένες ανατιμήσεις.

Χωρίς αμφιβολία είναι από τις πρωτοβουλίες που ακούγονται ευχάριστα. Ποιος δεν θέλει έναν «επιβραδυντή» των αυξήσεων τιμών σε προϊόντα που όλοι αγοράζουν; Βέβαια κάποιοι έσπευσαν να κηρύξουν το μέτρο άχρηστο, ζητώντας μαξιμαλιστικά να περιλαμβάνει περισσότερα προϊόντα. Το ουσιαστικό όμως ερώτημα είναι αν οι καλές προθέσεις οδηγούν στον επιδιωκόμενο στόχο.

Έχουν επιλεγεί είδη που είναι αναγκαία, καθώς τα προϊόντα σε κάθε «καλάθι» – που θα είναι διαφορετικά για κάθε αλυσίδα – θα αφορούν συγκεκριμένους κωδικούς επώνυμων προϊόντων και ιδιωτικής ετικέτας που θα επιλεγεί

Οι πληθωριστικές πιέσεις έχουν αλλάξει τις αγοραστικές συνήθειες.

κάθε αλυσίδα, από τα είδη πρώτης ανάγκης όπως ψωμί, ζυμαρικά, ρύζι, γάλα, καφέ, ζάχαρη, απορρυπαντικά κ.ά.

Από το σημείο αυτό αρχίζει ο κυκλώνας παρασκευασμένων διαβουλεύσεων. Οι αλυσίδες λιανικής θέλουν να εξασφαλίσουν ότι δεν θα επωφεληθούν οι ανταγωνιστές. Τα εκπτώτικα καταστήματα θα εμφανίζουν μάλλον φθινότερο «καλάθι της νοικοκυράς», αφού θα είναι γεμάτο με τα δικά τους προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας.

Παράλληλα υποστηρίζουν ότι ήδη υπάρχει το «θελοντικό» καλάθι με προσφορές. Προφανώς είναι παρελκυστικό επείγουσα, καθώς οι προσφορές είναι εκπτώσεις που εξασφαλίζουν από τους προμηθευτές τους και τα προϊόντα που προωθούνται δεν είναι πάντα τα απαραίτητα.

Στην πραγματικότητα μόλις έσβησαν τα φώτα από τις κυβερνητικές ανακοινώσεις ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις σουπερ μάρκετ και προμηθευτών με στόχο να εξασφαλιστούν επιπλέον εκπτώσεις ώστε να «μερίσει» το καλάθι. Κι αρχίζουν οι υπολογισμοί:

Ένα είδος (π.χ. κίτρινου) τυριού έχει μικρότερο περιθώριο κέρδους, οπότε καλύτερα να μπει στο καλάθι ένα διαφορετικό που επιτρέπει στην εταιρεία να δώσει μεγαλύτερη έκπτωση.

Τελικά, τίποτα δεν αποκλείει να δοθεί χαμηλή τιμή σε ένα προϊόν που μπαίνει στο καλάθι και να αυξηθούν οι τιμές σε άλλα, υπερκαλύπτοντας τη μείωση τιμής σε ένα προϊόν. Υπάρχουν όμως και ατυχίες. Κάποιοι έσπευσαν να αυξήσουν τα τιμολόγια τους και θα βρεθούν με ανώτερη τιμή στην αγορά, ενώ οι άλλοι που (υποτιθέται) συγκρατήθηκαν δεν θα μπορούν να μπουν στο καλάθι, αφού πρέπει να κάνουν τώρα την ανατίμηση που καθυστέρησαν.

Ωστόσο, οι καταναλωτές προσαρμόζονται. Οι πληθωριστικές πιέσεις έχουν αλλάξει τις αγοραστικές συνήθειες. Κυνηγούν τις εκπτώσεις και τις προσφορές και επιλέγουν με βασικό κριτήριο την τιμή. Δεν μειώνουν τα είδη που αγοράζουν, αλλά περιορίζουν την ποσότητα. Αυτό σημαίνει βέβαια μείωση του τζίρου και περιορισμό της κερδοφορίας στις αλυσίδες λιανικής. Μεγαλύτερο μέρος του διαθέσιμου οικογενειακού εισοδήματος κατευθύνεται πλέον στους λογαριασμούς για ρεύμα, καύσιμα κ.λπ.

Να θυμηθούμε όμως ότι η ιδέα για το «καλάθι του καταναλωτή» δεν έγινε για να λυθούν τα προβλήματα εμπόρων, εισαγωγέων και βιομηχανιών, εξυπηρετεί τους καταναλωτές.

Αυτή τη στιγμή δεν είναι βέβαιο το αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας αλλά και οι επιπτώσεις στην άνοδο του τιμαριθμού.

Ωστόσο έχει ήδη συμβάλει στην εστίαση της κοινής γνώμης στην άνοδο των τιμών και ενθαρρύνει τους καταναλωτές να επιλέγουν με βάση τη συμφερότερη προσφορά. Ουσιαστικά παρέχει κάποια εγγύηση ότι επιλέγοντας προϊόντα από τα προτεινόμενα καλάθια εξασφαλίζει τη χαμηλότερη τιμή και ως ενέργεια που ενισχύει τον ανταγωνισμό δεν είναι επιθυμητή από τους παράγοντες της αγοράς που συνήθως μεγεθύνουν τα προβλήματα αντί να υποθετούν τις λύσεις. Είναι πολύ πιθανό μια πρωτοβουλία που ξεκίνησε ως «δώρο» στους καταναλωτές να ανατρέψει τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά.

Συρρίκνωση του χαρτοφυλακίου ομολόγων συζητάει η ΕΚΤ

Τα «γεράκια» της τράπεζας ζητούν η διαδικασία να αρχίσει από το νέο έτος

Τα «γεράκια» της ΕΚΤ, οι επίμονοι οπαδοί της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής, ζητούν να αρχίσει από το νέο έτος η συρρίκνωση του χαρτοφυλακίου της, ενώ παράλληλα η τράπεζα θα κινείται με τα επτόκια ως βασικό εργαλείο νομισματικής πολιτικής. Σύμφωνα με πηγές προσκείμενες στις σχετικές συνουμίες που μίλησαν ανώνυμα στο Bloomberg, ανάμεσα σε ορισμένα μέλη του Δ.Σ. της τράπεζας διαμορφώνεται συναίνεση υπέρ μιας διακριτικής συρρίκνωσης του χαρτοφυλακίου της. Τα εν λόγω στελέχη υποστηρίζουν ότι η τράπεζα είναι καλύτερα να αφήσει να ωριμάσουν οι τίτλοι αντί να προχωρήσει επιθετικά με πωλήσεις ομολόγων από το σύνολο των τίτλων αξίας 5,1 τρισ. ευρώ που έχει συγκεντρώσει στο χαρτοφυλάκιό της, χωρίς ωστόσο να αποκλείουν και τις πωλήσεις ομολόγων. Αφήνουν πάντως ανοικτό ακόμη και το ενδεχόμενο να επανεπενδύσει η τράπεζα μέρος των κερδών για να επιβραδύνει τη συρρίκνωση του χαρτοφυλακίου της. Θα χρειαστεί βέβαια να συμφωνηθεί το χρονοδιάγραμμα των σχετικών κινήσεων.

Όπως επισημαίνει το Bloomberg, τα «γεράκια» της ΕΚΤ έχουν υπαγορεύσει τη στρόφη στην νομισματική πολιτική της από τις αρχές Ιουνίου και είναι σαφές

Το θέμα που απασχολεί πλέον την τράπεζα είναι «με ποιον οριζόντα και με ποιον ρυθμό» θα αντιστραφεί η πολιτική αγοράς ομολόγων, λέει η Κριστίν Λαγκάρντ.

ότι οι θέσεις τους έχουν υπεριοχυθεί στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Μάλλον θα εξακολουθήσουν να έχουν κυρίαρχη θέση. Όπως αποκάλυψε ο Γκαστόν Ράινεξ, διοικητής της Τράπεζας του Λουξεμβούργου, οι σχετικές συζητήσεις άρχισαν στην περασμένη εβδομάδα σε συνάντηση της Τράπεζας στην Κύπρο. Το ζήτημα του πώς μπορεί η ΕΚΤ να ελαφρύνει το χαρτοφυλάκιό της από τον τεράστιο όγκο των ομολόγων που αγοράζε στα χρόνια της πολιτικής στήριξης της οικονομίας είναι εξαιρετικά ευαίσθητο. Ο κίνδυνος να μην είναι πλέον βιώσιμο το χρέος της Ιταλίας αν η τράπεζα προχωρήσει σε πιο επιθετικές κινήσεις έχει πολλές φορές λειτουργήσει ως αντιστάθμισμα για τους ιθύνοντες που χαρασσούν πολιτική στην ΕΚΤ. Η εκτό-

Στελέχη της ΕΚΤ υποστηρίζουν ότι η τράπεζα είναι καλύτερα να αφήσει να ωριμάσουν οι τίτλοι αντί να προχωρήσει επιθετικά με πωλήσεις ομολόγων από το σύνολο των τίτλων αξίας 5,1 τρισ. ευρώ που έχει συγκεντρώσει στο χαρτοφυλάκιό της, χωρίς ωστόσο να αποκλείουν και τις πωλήσεις ομολόγων.

ξευση των αποδόσεων του ιταλικού χρέους τον Ιούνιο ανάγκασε την ΕΚΤ να εκπονήσει ταχέως νέο εργαλείο για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης κρίσης, ώστε να μπορεί να συνεχίσει τις αυξήσεις των επιτοκίων χωρίς να διακινδυνεύσει την ακεραιότητα της Ευρωζώνης.

Εξάλλου, ακόμη και οι κραδασμοί που προκάλεσε στις αγορές τελευταία το ατυχές οικονομικό πρόγραμμα της βρετανικής κυβέρνησης κατέδειξαν τη μηρονητική της προσαρμογή. Η ΕΚΤ έχει συγκεντρώσει στο χαρτοφυλάκιό της ομολόγους με αξία 5,1 τρισ. ευρώ, ο διοικητής της Τράπεζας της Ολλανδίας, Κλάας Κντοτ, επικαλέστηκε την παλαιότητα των τίτλων που έχει στο χαρτο-

φυλάκιό της η ΕΚΤ. Τόνισε μάλιστα πως η Τράπεζα έχει τη δυνατότητα να προχωρήσει σε μια ήπια διαδικασία συρρίκνωσης του χαρτοφυλακίου της μειώνοντας τον όγκο των κερδών που θα επενδύσει σε άλλους τίτλους μετά την ωρίμανση των ομολόγων. Τα στελέχη της ΕΚΤ έχουν συμφωνήσει πως δεν θα αρχίσουν να μειώνουν τους τίτλους στο χαρτοφυλάκιό της τράπεζας προτού φτάσουν στα επιθυμητά επίπεδα των επιτοκίων, στα επίπεδα που θεωρούν «ουδέτερα», καθώς ούτε προωθούν ούτε αναστέλλουν την οικονομική ανάπτυξη. Δεδομένων των αυξήσεων των επιτοκίων, ενδέχεται η χρονική στιγμή που θα εγκαταλείψουν αυτήν τη διαδικασία να είναι ο Δεκέμβριος.

Μιλώντας μέσα στην εβδομάδα στην

ετήσια σύνοδο ΔΝΤ και Παγκόσμιας Τράπεζας, η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ τόνισε πως το θέμα που απασχολεί πλέον την τράπεζα είναι «με ποιον οριζόντα και με ποιον ρυθμό» θα αντιστραφεί η πολιτική αγοράς ομολόγων.

Σύμφωνα με τον Ντέιβιντ Πάουελ της Bloomberg Economics, ο ενδεχόμενος χρόνος για την ελάφρυνση του χαρτοφυλακίου της τράπεζας θα είναι ο Μάρτιος του 2023. Ο ίδιος προβλέπει πως θα μειώνονται τα ομόλογα κατά μέσο όρο κατά 29 δις. ευρώ τον μήνα, ποσό αντίστοιχο με το 1% του αθροίσματος των ομολόγων που έχει αγοράσει η ΕΚΤ στο πλαίσιο του παλαιότερου προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης και του προγράμματος κατά της ύφεσης της πανδημίας. BLOOMBERG

Το ψηφιακό ευρώ θα βάλει τέλος στα χρήματα κάτω από το στρώμα

Θα φέρει την εγγύηση της ΕΚΤ, εξαλείφοντας την απειλή «κουρέματος» σε μια κρίση

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Γεωπολιτικό ανάκωμα στην επικράτηση των διεθνών συστημάτων πληρωμών, όπως της Visa και της MasterCard, και στην προοπτική διείσδυσης των big tech εταιρειών, όπως της Google και της Apple, στον ευρωπαϊκό χώρο πληρωμών συνιστά μεταξύ άλλων η πρωτοβουλία της ΕΚΤ να προχωρήσει στη δημιουργία του ψηφιακού ευρώ (digital euro). Κεντρικός στόχος είναι η θωράκιση της εμπιστοσύνης των Ευρωπαίων πολιτών στο ευρωπαϊκό νόμισμα και η αποτροπή αποδυναμώσεώς του ως διεθνούς διασυνοριακού μέσου συναλλαγών, ενόψει και της δημιουργίας ψηφιακών νομισμάτων από τις μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου.

Σε αντίθεση με την επικρατούσα άποψη που θέλει το ψηφιακό ευρώ ως το μέσο για την υποκατάσταση του φυσικού χρήματος, οι εμπνευστές του υπερασπίζονται τη θέση ότι το ψηφιακό νόμισμα δεν θα καταργήσει το φυσικό χρήμα.

«Ενα ψηφιακό ευρώ θα συμπλήρωνε τα μετρητά – δεν θα τα αντικαθιστούσε – επιτρέποντας τη χρήση των χρημάτων της κεντρικής τράπεζας και σε ψηφιακή μορφή», έχει επισημάνει σε όλους τους τόνους η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ. Αυτό που θα καταργήσει δεν είναι παρά μόνο το χαρτονόμισμα και όπως τονίζει η επικεφαλής της ΕΚΤ θα ενισχύσει τη σχέση εμπιστοσύνης των πολιτών με την Κεντρική Τράπεζα, στην οποία θα τηρείται ένα τμήμα των καταθέσεων του, με τη διαφορά ότι αυτό θα είναι σε digital μορφή.

Για χώρες όπως η Ελλάδα που έχει ζήσει την εμπειρία των capital controls αλλά και την απειλή του κουρέματος των κα-

	2017	2018	2019	2020	2021
Αξία καταθέσεων μιας μέρας σε δις. ευρώ	8.208,8	8.653,2	9.226,3	11.014,3	12.182,8
Αξία ηλεκτρονικών συναλλαγών σε τρισ. ευρώ	184,2	178,9	185,3	202,1	239,9
Αξία συναλλαγών με κάρτες σε δις. ευρώ	1.974,8	2.159,6	2.349,2	2.344,7	2.692,0

ΠΗΓΗ: ΕΚΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ταθέσεων τα χρόνια της μεγάλης οικονομικής κρίσης, το ψηφιακό ευρώ – όταν αυτό δημιουργηθεί – θα είναι προστατευμένο από την απειλή ενός πιθανού κουρέματος και έτσι η ανάγκη του να κρατάς τα χρήματα στο στρώμα θα εκλείψει ακόμη και κάτω από δυσμενείς συνθήκες, όπως θα μπορούσε να είναι μια νέα χρηματοοικονομική κρίση. Πηγές κοντά στη δια-

δικασία για τη δημιουργία του ψηφιακού νομίσματος εξηγούν ότι κατά τη διάρκεια της δημοσιονομικής κρίσης που μετατράπηκε σε χρηματοοικονομική, με αποτέλεσμα και την επιβολή των capital controls, οι Έλληνες καταθέτες έσπευσαν να σηκώσουν τα χρήματά τους σε μια προσταθία να προστατεύσουν τις καταθέσεις τους, αφού το χρήμα σε φυσική μορφή ή-

ταν στο απυρόβλητο ενός πιθανού κουρέματος. Κάπως έτσι το ψηφιακό χρήμα, που θα φέρει την εγγύηση της ΕΚΤ, θα προστατεύεται από παρόμοιες απειλές και θα ισχυροποιηθεί έτσι η αξία του στη συνείδηση των Ευρωπαίων πολιτών.

Αυτή η ειδοποιός διαφορά του ψηφιακού νομίσματος μπορεί να λειτουργήσει ως απειλή για το τραπεζικό σύστημα, αφού σύμφωνα με τους φόβους που διατυπώνονται η προστασία που θα το περιβάλλει θα μπορούσε να οδηγήσει τους Ευρωπαίους καταθέτες να αποσυρουν τα χρήματά τους από τις εμπορικές τράπεζες και να τα τοποθετήσουν στην Κεντρική Τράπεζα. Για την αποφυγή μιας τέτοιας εξέλιξης η ΕΚΤ προσανατολίζεται στην πιλοτική εφαρμογή της, επιτρέποντας τη διακράτηση ενός μικρού μέρους των ευρωπαϊκών καταθέσεων σε ψηφιακό νόμισμα. Το ποσό αυτό συζητείται να είναι σε πρώτη φάση τα 3.000 ευρώ και ο λογαριασμός εξετάζεται να τηρείται παράλληλα με τον λογαριασμό που έχει κάθε καταθέτης σε μία ή περισσότερες εμπορικές τράπεζες, με τη διαφορά ότι ο ψηφιακός λογαριασμός θα έχει ουσιαστικά αντίκρισμα στην ΕΚΤ, από την οποία ο καταθέτης θα έχει εντέλει και την απαιτησή του.

Στην προσπάθεια αποτροπής της αποθρασύνισης των λογαριασμών που τηρούνται στις τράπεζες, η κεντρική αρχή εξετάζει το ενδεχόμενο να δοθούν κίνητρα στο τραπεζικό σύστημα το οποίο θα κληθεί να υποστηρίξει το εγχείρημα ακροβατώντας σε μια λεπτή ισορροπία μεταξύ της αναγκαιότητας προώθησης του ψηφιακού ευρώ χωρίς να θίγει η καταθετική του βάση, που αποτελεί και την πηγή για τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

Ισχυροποιείται στις διασυνοριακές συναλλαγές

Ενας βασικός λόγος για τη δημιουργία του ψηφιακού ευρώ είναι η ολοένα αυξανόμενη διάδοση των ηλεκτρονικών πληρωμών και η σταδιακή υποχώρηση του φυσικού χρήματος. Με δεδομένη μάλιστα την πρόθεση των μεγαλύτερων κεντρικών τραπεζών να προχωρήσουν στη δημιουργία ψηφιακών νομισμάτων με βάση απόφαση του G20, η δυνατότητα για χρήση του ευρώ σε διασυνοριακές συναλλαγές αποτελεί μειζόν θέμα εμπιστοσύνης στον διεθνή ρόλο του νομίσματος, «ο οποίος θα μπορούσε να υπονομευθεί, ειδικά εάν άλλες μεγάλες οικονομίες εισαγάγουν ψηφιακά νομίσματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν διασυνοριακά», έχει προειδοποιήσει η επικεφαλής της ΕΚΤ.

Εξίσου μεγάλη απειλή αποτελούν η κυριαρχία και η εξάρτηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών με έμφαση στις πληρωμές με κάρτες έναντι των πληρωμών μέσω μεταφοράς χρημάτων από λογαριασμό σε λογαριασμό (credit transfer) από σχήματα που εδρεύουν εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως είναι η Visa και η MasterCard. Η προοπτική εισόδου άλλωστε των big tech εταιρειών, όπως η Google Pay ή η Apple Pay, στον χώρο των ευρωπαϊκών πληρωμών δημιουργεί επίσης έναν αυξανόμενο κίνδυνο για την αποκέντρωση των ευρωπαϊκών συναλλαγών εκτός της ευρωπαϊκής ηπείρου.

«Αυτή η κυριαρχία θα μπορούσε να μεγεθυνθεί από την ικανότητα των μεγάλων εταιρειών

τεχνολογίας να χρησιμοποιούν τις μεγάλες υπάρχουσες βάσεις πελατών τους για να επεκταθούν γρήγορα, αυξάνοντας τον κίνδυνο καταχρηστικής συμπεριφοράς στην αγορά».

Και καθώς οι περισσότερες από αυτές τις εταιρείες έχουν τον έδρα τους εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα μπορούσε να επιδεινώσει τον κίνδυνο η ευρωπαϊκή αγορά πληρωμών να κυριαρχείται από μη ευρωπαϊκές λύσεις και τεχνολογίες», έχει επισημάνει η Κριστίν

Σήμερα κυριαρχούν στις ηλεκτρονικές συναλλαγές σχήματα που εδρεύουν εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Visa και η MasterCard.

Λαγκάρντ. Το digital euro φιλοδοξεί έτσι να πάρει μερίδιο από τις ψηφιακές πληρωμές που ήδη σε κάποιες χώρες, όπως η Σουηδία, αποτελεί μονόδρομο για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών μέσω της ομαλής πληρωμής των πληρωμών του φυσικού χρήματος που έχουν θεσμοθετήσει. Οι όροι, οι διαδικασίες και οι λεπτομέρειες για την προώθηση του ψηφιακού νομίσματος είναι σε πλήρη εξέλιξη και η διαβούλευση που ξεκίνησε το 2020 αναμένεται να καταλήξει περί τα τέλη του 2022, ενώ το χρονοδιάγραμμα για την υιοθέτησή του τοποθετείται την προσεχή τριετία.

Τρικυμιώδη νερά για τη διεθνή οικονομία «βλέπει» το ΔΝΤ

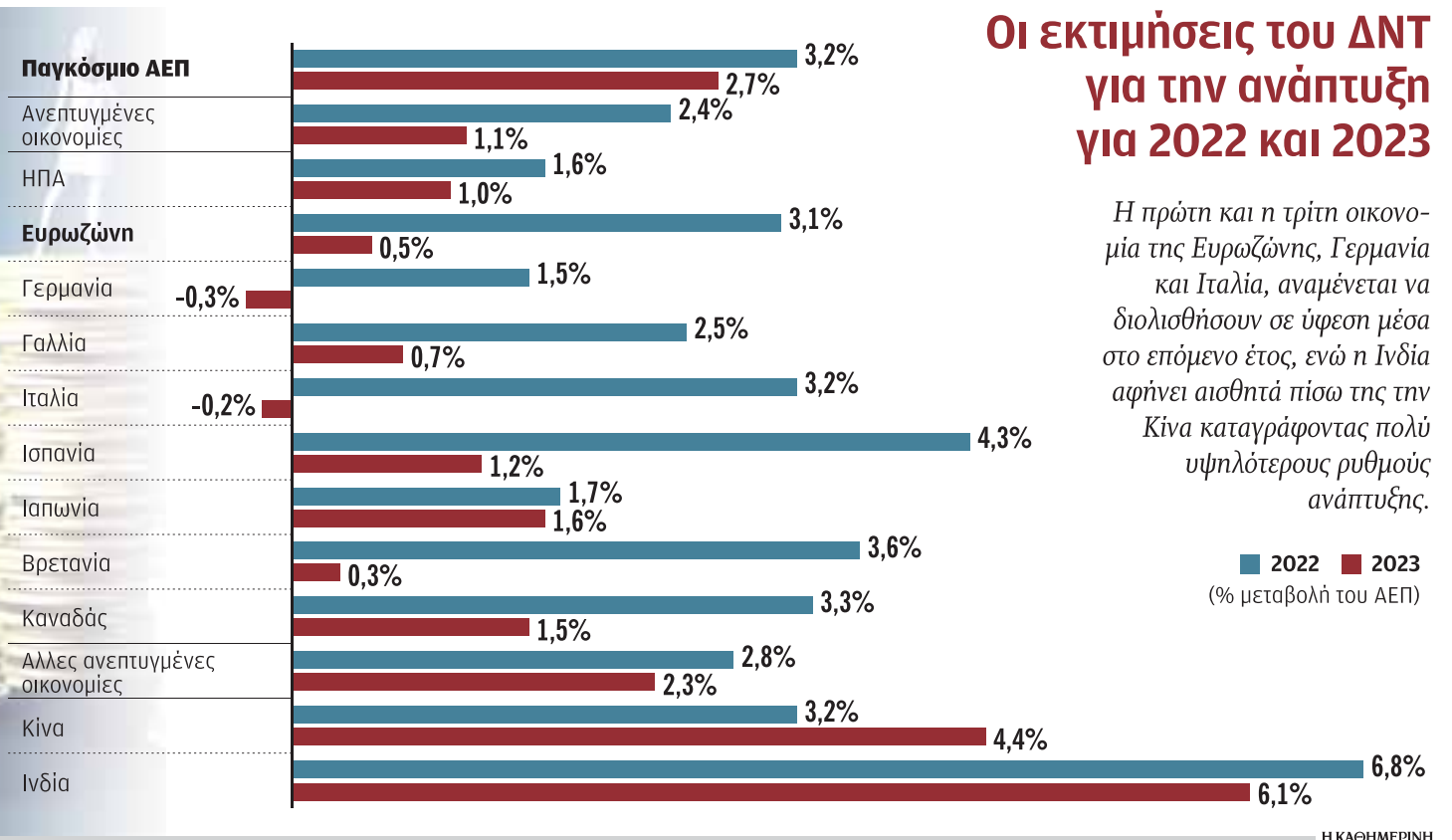
Αναμένει επιβράδυνση της ανάπτυξης, προειδοποιεί για κίνδυνο βαθιάς ύφεσης

«**Εν συντομία**, τα χειρότερα έπονται». Κάπως έτσι συνοψίζονται οι προειδοποιήσεις του ΔΝΤ για τα «τρικυμιώδη νερά» στα οποία μπαίνει η παγκόσμια οικονομία, καθώς παραπαιεί με το επίμονο έμφραγμα στις εφοδιαστικές αλυσίδες, τις ιλιγγιώδεις τιμές της ενέργειας συνακόλουθα του πολέμου στην Ουκρανία, την επιβράδυνση της Κίνας εξαιτίας της πολιτικής μηδενικής ανοχής στην πανδημία, αλλά και τις κεντρικές τράπεζες να αυξάνουν επιθετικά τα επιτόκια προσαρτώντας να ανακόψουν τον ιλιγγιώδη πληθωρισμό.

Στην έκθεσή του για την εικόνα της παγκόσμιας οικονομίας, το Ταμείο σκιαγραφεί μιαν ανησυχητική εικόνα, μια «πολύ επώδυνη εικόνα» της παγκόσμιας οικονομίας, καθώς αναθεωρεί επί τα χείρω τις προβλέψεις του για ανάπτυξη για το επόμενο έτος. Παράλληλα, προειδοποιεί για το ενδεχόμενο βαθύτατης παγκόσμιας ύφεσης ιδιαίτερα σε περίπτωση που οι ιθύνοντες δεν χειριστούν αποτελεσματικά τη μάχη κατά του πληθωρισμού. Διατηρεί μεν σταθερή την εκτίμησή του για παγκόσμια ανάπτυξη 3,2% το τρέχον έτος, αλλά επικαλούμενο

Το Ταμείο εκτιμά ότι θα διολισθήσουν σε ύφεση η Γερμανία και η Ιταλία, όχι όμως και το σύνολο της Ευρωζώνης.

όλους τους ανωτέρω επιβαρυντικούς παράγοντες προεξοφλεί πως η ανάπτυξη θα επιβραδυνθεί στο 2,7% το 2023. Πρόκειται για μικρή υποβάθμιση και συγκεκριμένα 0,2 εκατοστιαίες μονάδες καλύτερη σε σύγκριση με την αμέσως προηγούμενη πρόβλεψή του, εκείνη του Ιουλίου. Είναι, όμως, σημαντική η υποβάθμιση της πρόβλεψής του σε σύγκριση με εκείνην στις αρχές του έτους για ανάπτυξη 4,4% φέτος και 3,8% το 2023. Το βάρος της επί τα χείρω αναθεώρησης σοστίμα τα σαφώς πόσο έχει επιδεινωθεί η παγκόσμια συγκυρία τους τελευταίους μήνες. Το Ταμείο προεξοφλεί πως οι τρεις μεγάλες οικονομίες, ΗΠΑ, Κίνα και Ευρωζώνη, θα καθλωθούν, θα ξαναοιζούν οικονομικές πηγές που δεν είχαν κλείσει καλά μετά την πανδημία και γενικότερα μεγάλο μέρος του πλα-

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

νήτη το 2023 θα γνωρίσει την ύφεση ή μια κατάσταση που θα μοιάζει με ύφεση. Η στροφή της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ σε περιοριστική νομισματική πολιτική θα οδηγήσει σε επιβράδυνση την αμερικανική οικονομία, που θα αναπτύχθει μόλις κατά 1% το επόμενο έτος. Ομοίως η Κίνα θα επιβραδυνθεί σε ένα ρυθμό ανάπτυξης 4,4%, εξαιρετικά χαμηλό σε σύγκριση με παλαιότερους διψήφιους ρυθμούς αύξησης του κινεζικού ΑΕΠ, και οι λόγοι θα είναι η διαρκώς επιδεινούμενη κρίση της αγοράς ακινήτων και τα επαναλαμβανόμενα lockdowns, που υπαγορεύει η πολιτική της μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την Ευρωζώνη, εκτιμά πως θα διαφύγει την ύφεση αφού η ανάπτυξη της για το σύνολο του 2022 θα φτάσει το 3,1%. Προβλέπει, ω-

στόσο, ραγδαία επιβράδυνση για το επόμενο έτος, αλλά σε θετικό πρόσημο με αύξηση ΑΕΠ 0,5%. Βλέπει, πάντως, να διολισθηθούν σε ύφεση η μεγαλύτερη και η τρίτη σε μέγεθος οικονομία της Ευρωζώνης, η Γερμανία και η Ιταλία, εκτιμώντας πως οι οικονομίες τους θα συρρικνωθούν το επόμενο έτος κατά 0,3% και 0,2% αντιστοίχως.

Σε ό,τι αφορά τη νέα πληγή της παγκόσμιας οικονομίας, τον διαρκώς επιταχυνόμενο πληθωρισμό, το ΔΝΤ προβλέπει πως θα κορυφωθεί φέτος στο 8,8% και θα αποκλιμακωθεί στο 6,5% το 2023. Ειδικότερα για τις ανεπτυγμένες οικονομίες, εκτιμά πως θα φτάσει φέτος στο 7,2% κατά μέσον όρο, για να αποκλιμακωθεί στο 4,4% το επόμενο έτος.

Το Ταμείο στέκεται ιδιαίτερα στο θέμα του πληθωρισμού και καλεί τους

ιθύνοντες που χαράσσουν νομισματική πολιτική να «διατηρήσουν σταθερά την ίδια πορεία» επιβάλλοντας περιοριστική νομισματική πολιτική. Τους καλεί να μη δειλιάσουν και να μην επαναλάβουν τα σφάλματα στα οποία υπέπεσαν οι νομισματικές αρχές τη δεκαετία του 1970, όταν δίστασαν να προχωρήσουν σε περαιτέρω αυξήσεις των επιτοκίων μόλις είδαν τις οικονομίες τους να καθλώνονται. Τονίζει συγκεκριμένα πως υπάρχει ο κίνδυνος να είναι υπερβολικές οι αυξήσεις των επιτοκίων, αλλά στην περίπτωση αυτή δεν θα είναι τόσο μεγάλη η ζημία όση μπορεί να προκληθεί εάν παγωθεί ο πληθωρισμός και ενσωματωθεί πλήρως στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων.

Το Ταμείο δεν παραλείπει να αναφερθεί στην οικονομία της Ρωσίας που,

Οι εκτιμήσεις του ΔΝΤ για την ανάπτυξη για 2022 και 2023

Η πρώτη και η τρίτη οικονομία της Ευρωζώνης, Γερμανία και Ιταλία, αναμένεται να διολισθηθούν σε ύφεση μέσα στο επόμενο έτος, ενώ η Ινδία αφήνει αισθητά πίσω της την Κίνα καταγράφοντας πολύ υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης.

(% μεταβολή του ΑΕΠ)

Σε ευρωπαϊκό Βορρά και Σκανδιναβία τα καλύτερα συνταξιοδοτικά συστήματα

Ο **ευρωπαϊκός Βορράς** και η Σκανδιναβία καταλαμβάνουν για μία ακόμη φορά τις πρώτες θέσεις στην κατάταξη των χωρών με κριτήριο την ποιότητα των συνταξιοδοτικών τους συστημάτων και τις απολαβές των συνταξιούχων αλλά και την ηλικία συνταξιοδότησης. Η Ισλανδία, η Ολλανδία και η Δανία βρίσκονται στις τρεις πρώτες θέσεις φέτος, σύμφωνα με τον παγκόσμιο δείκτη συντάξεων του Ινστιτούτου Mercer CFA. Η σχετική έκθεση, όμως, δεν σταματάει στην αξιολόγηση των χωρών αλλά προχωράει στη διαπίστωση πως κάτι πρέπει να αλλάξει στα συνταξιοδοτικά συστήματα των ευρωπαϊκών χωρών που, όπως είναι γνωστό εδώ και πολλά χρόνια, κινδυνεύουν σύντομα να μην είναι βιώσιμα.

Μι τρεις χώρες που κατατάσσονται στις τρεις πρώτες θέσεις, χωρίς να παραμένουν αλώβητες από τις αρνητικές εξελίξεις στην οικονομία, είναι γεγονός ότι διαθέτουν βιώσιμα συνταξιοδοτικά συστήματα που χρηματοδοτούνται από το κράτος και τον ιδιωτικό τομέα παράλληλα, ενώ παρουσιάζουν «ψηλά επίπεδα αξιοπιστίας και ακεραιότητας».

Στην 20ή θέση οι ΗΠΑ, στην 36η η Κίνα. «Πληγή» για την Ευρώπη η γήρανση του πληθυσμού.

Στην έκθεσή του το εν λόγω Ινστιτούτο διαπιστώνει τις παγιωμένες παθογένειες που παρουσιάζουν τα συνταξιοδοτικά συστήματα των ευρωπαϊκών χωρών καθώς απειλούνται πρωτίτως από τη γήρανση των πληθυσμών, τη συνεχή αύξηση του χρέους των κυβερνήσεων και την υπογεννητικότητα, χαινούσα πληγή των περισσότερων και περισσότερο ανεπτυγμένων ευρωπαϊκών χωρών. Όπως επισμαίνει το Mercer, οι νεότερες γενιές μπαίνουν στην αγορά εργασίας πολύ αργότερα σε σύγκριση με τις προηγούμενες, συνταξιοδοτούνται ή επιδιώκουν να συνταξιοδοτηθούν στην ίδια ηλικία με τις παλαιότερες γενιές και στο μεταξύ έχουν μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής και ζουν περισσότερο. Γι' αυτό και κάτι πρέπει να αλλάξει, δηλαδή κάτι από όλα αυτά πρέπει να παραχω-

Η **Ισλανδία**, η Ολλανδία και η Δανία βρίσκονται στις τρεις πρώτες θέσεις φέτος, σύμφωνα με τον παγκόσμιο δείκτη συντάξεων του Ινστιτούτου Mercer CFA, για την ποιότητα των συνταξιοδοτικών τους συστημάτων, τις απολαβές των συνταξιούχων, αλλά και για την ηλικία συνταξιοδότησης.

ρηθεί και οι νεότερες γενιές να το χάσουν όσο κι αν ήταν δεδομένο για τις παλαιότερες γενιές.

Όπως τόνισε κατά την παρουσίαση της έκθεσης ο Ντέιβιντ Κοξ, συνεργάτης του Mercer και κυριότερος από όσους συνέταξαν την κοινή αυτή έρευνα, αυτό που συμβαίνει σε πολλές χώρες είναι ότι «εξαιτίας των περισσότερων ετών που αφιερώνουν οι τελευταίες γενιές στην εκπαίδευσή τους, σε πολλές χώρες οι νέοι μπαίνουν στην αγορά εργασίας κάπως αργότερα». Παράλληλα, η έκθεση υπογραμμίζει ότι το σημερινό οικονομικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από μισθούς που δεν αυξάνονται ή αυξάνονται με πολύ αργούς ρυθμούς, υψηλό και επιταχυνόμενο πληθωρισμό και μειωμένες αποδόσεις των επενδύσεων σε πολύ μεγάλες κατηγορίες τίτλων, και ο συνδυασμός αυτός ασκεί μεγαλύτερες πιέσεις στην οικονομική κατάσταση των συνταξιοδοτικών ταμείων. Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνει το Ινστιτούτο Mercer σε κυβερνήσεις και κοινωνίες είναι να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των ανθρώπων μεγαλύτερης ηλικίας στην αγορά εργασίας, καθώς έτσι θα

αυξηθούν οι αποταμιεύσεις τους και θα περιοριστούν τα χρόνια που θα διανύσουν ως συνταξιούχοι.

Πέραν των ευρωπαϊκών χωρών, η υπερδύναμη κατατάσσεται στην 20ή θέση ανάμεσα σε 44 χώρες, ενώ η Πορτογαλία καταλαμβάνει την 24η θέση. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι η Κίνα, αν και η δεύτερη σε μέγεθος οικονομία του κόσμου, κατατάσσεται στην 36η θέση. Στην τελευταία θέση βρίσκεται η Ταϊλάνδη και αμέσως πριν από αυτήν οι Φιλιππίνες, η Αργεντινή και η Ινδία.

Στη σχετική ανάλυση των προβλημάτων που παρουσιάζουν τα συνταξιοδοτικά συστήματα αυτών των χωρών της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, το Ινστιτούτο Mercer επισμαίνει πως διαθέεται κάποια «επιθυμητά» χαρακτηριστικά αλλά παρουσιάζουν και πολύ μεγάλες αδυναμίες που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν. Επισμαίνει ιδιαίτερα ότι το Μεξικό, παρά το γεγονός ότι βρίσκεται στην 29η θέση, έχει βελτιώσει τις επιδόσεις του σημαντικά σε ό,τι αφορά τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού.

Διεύρυνση ανισοτήτων εν μέσω της πανδημίας

Πολλές από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου μείωσαν τις δαπάνες για την υγεία εν μέσω της πανδημίας, αδιαφορώντας για τους κινδύνους που εγκυμονούσε ο κορωνοϊός για τον πληθυσμό τους. Συναχά αιτία αυτής της επιλογής ήταν η ανάγκη να αποπληρώσουν τα χρέη τους σε πλούσιους πιστωτές, ενίοτε μάλιστα πλούσιες χώρες. Στη διαπίστωση αυτή καταλήγει η μη κυβερνητική οργάνωση κατά της φτώχειας Oxfam, που στην έκθεσή της με θέμα «Δέσμευση για τη μείωση του δείκτη ανισότητας», για μια ακόμη φορά τονίζει πως διευρύνεται περαιτέρω το χάσμα της ανισότητας ανάμεσα σε

πλούσιες και φτωχές χώρες και το ίδιο έγινε και στη διάρκεια της πανδημίας. Όπως τονίζει, τράπεζες που έχουν έδρα σε Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, ΗΠΑ και Ελβετία έχουν επωφεληθεί από τις δαπάνες για την αποπληρωμή χρέων, που έχουν κυριολεκτικά καταστρέψει την οικονομική κατάσταση των αναπτυσσόμενων χωρών. Η εικόνα των μειωμένων δαπανών για την υγεία προκύπτει από τη μελέτη των εθνικών προϋπολογισμών 161 χωρών που ανήκουν στις φτωχές χώρες ή στις χώρες μεσαίου εισοδήματος. Επιπλέον οι περικοπές στη διάρκεια της πανδημίας δεν αφορούσαν μόνο τον τομέα της

Μεγάλη μείωση των δαπανών σε υγεία και παιδεία στις αναπτυσσόμενες χώρες για να αποπληρώσουν τα χρέη τους.

υγείας, αλλά και τις δαπάνες για την παιδεία, τις οποίες μείωσαν σχεδόν τα 3/4 των χωρών χαμηλού εισοδήματος. Σύμφωνα με την έκθεση, στη διάρκεια του περασμένου έτους οι χώρες χαμηλού εισοδήματος δαπάνησαν το 27,5% του προϋπολογισμού τους για την

αποπληρωμή χρέων τους, δηλαδή ποσά οκταπλάσια από όσα είχαν δαπανήσει για την εκπαίδευση, τετραπλάσια από όσα είχαν δαπανήσει για την υγεία και σχεδόν 12 φορές όσα δαπάνησαν για κοινωνική προστασία. Στην έκθεσή της η Oxfam επισμαίνει επίσης πως πολλές πλούσιες χώρες, όπως για παράδειγμα η Βρετανία, ευθύνονται για την αύξηση της ανισότητας καθώς επέτρευσαν τα αιτήματα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για εισπραξη τεράστιων χρέων, την ώρα που η πανδημία «πάγωνε» τα σχέδια των χωρών για αναπτυξιακές δαπάνες. Την ώρα που οι υπουργοί Οικο-

νομικών συγκεντρώνονται στην Ουάσινγκτον για την ετήσια σύνοδο του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας, η Oxfam τονίζει πως οι αναπτυσσόμενες χώρες βρίσκονται αντιμέτωπες «με μια παγκόσμια οικονομία που δυσχεραίνει διαρκώς όλο και περισσότερο την κάλυψη των αναγκών των δικών τους πολιτών». Σημειώτεον ότι η εν λόγω οργάνωση έχει επανειλημμένως κατηγορήσει το ΔΝΤ ότι επιτείνει την ανισότητα και τη φτώχεια στις χώρες χαμηλού εισοδήματος, επιμένοντας σε πολιτικές λιτότητας με στόχο τη μείωση του χρέους και των δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

Η **μη κυβερνητική** οργάνωση κατά της φτώχειας Oxfam, στην έκθεσή της με θέμα «Δέσμευση για τη μείωση του δείκτη ανισότητας», τονίζει πως διευρύνεται περαιτέρω το χάσμα της ανισότητας ανάμεσα σε πλούσιες και φτωχές χώρες, και το ίδιο έγινε και στη διάρκεια της πανδημίας.

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Παρέμβαση της Ε.Ε. κατά της Google ζητούν 43 ανταγωνιστές της

Με συλλογική επιστολή τους 43 εταιρείες ευθέως ανταγωνίστριες με την Google και με κριτήριο την υπηρεσία αγορών που προσφέρει απευθύνθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αιτούμενες την παρέμβασή της για την ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, ζήτησαν να κάνει χρήση των νέων διατάξεων στον κλάδο της υψηλής τεχνολογίας, ώστε να διασφαλίσει ότι η εταιρεία και θυγατρική της Alphabet εναρμονίζεται με ε-

σελίδων αναζητήσεων.

Εντούτοις, στην ανωτέρω επιστολή, την οποία απηύθυναν στην αντιπρόεδρο της Επιτροπής και αρμόδια επίτροπο Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστάγκερ οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων της βρετανικής Keiko, της γαλλικής LeGuide, της σουηδικής PriceRunner και της γερμανικής idea-ly, υπογραμμίζουν ότι η πρόταση της Google ήταν νομικά ανεπαρκής και δεν τους βοήθησε να επωφεληθούν από τις δημοπρασίες διαφημίσεων. «Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρειάζεται να δημιουργήσει χώρο στα αποτελέσματα των σελίδων γενικής αναζήτησης για τους πιο σχετικούς παρόχους, απομακρύνοντας την υπηρεσία της Google με την επωνυμία Shopping Units, η οποία ουσιαστικά δεν αφήνει περιθώρια ανταγωνισμού», επισήμαναν.

Για να εξασφαλιστεί ότι η Google εναρμονίζεται με εντολή της Κομισιόν το 2017 και επιτρέπει τον ανταγωνισμό στις σελίδες αναζήτησης.

εντολή της Κομισιόν το 2017 και επιτρέπει τον ανταγωνισμό στις σελίδες αναζήτησης.

Αξίζει να αναφερθεί πως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε επιβάλει το 2017 στον αμερικανικό κολοσσό πρόστιμο της τάξης των 2,4 δισ. ευρώ, δίνοντας του εντολή να παύσει να ευνοεί τη δική του υπηρεσία αγορών. Από την πλευρά της η Google δήλωσε τότε ότι θα αντιμετωπίζει τις υπηρεσίες της όπως ακριβώς και των ανταγωνιστών, όταν συμμετέχουν σε δημοπρασία για διαφημίσεις στο ειδικό κομμάτι που εμφανίζεται στην κορυφή των

Επιπλέον, στο κείμενο, το οποίο περιλάμβανε τις γνώσεις του ειδικόγραμματικού πρακτορείου Ρότερς, αναφέρεται ότι η τακτική της Google απλώς οδηγεί σε υψηλότερες τιμές και λιγότερες επιλογές για το καταναλωτικό κοινό, καθώς και σε μια αθέμιτη μεταφορά περιθωρίων κέρδους από τους εμπόρους στον κολοσσό.

Οι εταιρείες, οι οποίες υπογράφουν την επιστολή προς την επίτροπο Μαργκρέτε Βεστάγκερ, ισχυρίζονται ότι η Google παραβιάζει τη νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία για την α-ναγωνιστικότητα, όταν συμμετέχουν σε δημοπρασία για διαφημίσεις στο ειδικό κομμάτι που εμφανίζεται στην κορυφή των

Σταμάτησε την παραγωγή πετρελαίου στη Ρωσία η Εχxon

Αρνήθηκε να ασφαλίσει τα δεξαμενόπλοιά της σε τοπικές επιχειρήσεις

Η παραγωγή πετρελαίου στο γιγάντιο έργο Σαχαλίην 1 στη ρωσική πλευρά του Ειρηνικού Ωκεανού υπό τον έλεγχο του αμερικανικού πετρελαϊκού κολοσσού της Εχxon διακόπηκε με αφορμή την απόφασή της να μη δεχθεί την ασφάλιση των δεξαμενόπλοιών της από τοπικές επιχειρήσεις. Υπενθυμίζεται ότι, όταν εισέβαλε η Ρωσία στην Ουκρανία και της επιβλήθηκαν κυρώσεις από την Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι δυτικές ασφαλιστικές εταιρείες αποχώρησαν και δεν ασφάλιζαν πλέον τα τάνκερ που δραστηριοποιούνται στη χώρα.

Τα σχετικά με τις εξελίξεις στην Εχxon

Η εξόρυξη πετρελαίου στο έργο Σαχαλίην 1 είχε ήδη μειωθεί σε 10.000 βαρέλια ημερησίως από 220.000 βαρέλια πριν από τον πόλεμο στην Ουκρανία.

ανέφεραν καλά πληροφορημένες πηγές στο ειδικόγραμματικό πρακτορείο Ρότερς. Ειδικότερα, οι ασφαλιστικοί όμιλοι της Δύσης δεν καλύπτουν πλέον τα δεξαμενόπλοια εκείνα, τα οποία εκμεταλλεύεται η κρατική Sovcomflot, δηλαδή ο μεγαλύτερος ναυτιλιακός όμιλος της Ρωσίας, στον οποίο επιβλήθηκαν κυρώσεις. Μία από τις προαναφερθείσες πηγές τόνισε πως «η Εχxon αρνήθηκε να χρησιμοποιήσει τα δεξαμενόπλοια της Sovcomflot». Από την απόφαση του αμερικανικού κολοσσού πλήττονται και ορισμένα φορτία που προορίζονταν για προμήθειες σε ινδικά διυλιστήρια. Η Εχxon δεν αποδέχθηκε την εναλλακτική κάλυψη την οποία είχε οργανώσει

Ο Βλαντιμίρ Ποϋτιν υπέγραψε διάταγμα ναυρίτερα αυτόν τον μήνα για τη σύσταση ενός νέου φορέα-διαχειριστή για το έργο της Σαχαλίηνς. Τον ρόλο αυτό αναλαμβάνει η θυγατρική της Rosneft, Sakhalinmorneftegaz-Shelf.

η Sovcomflot και η οποία προέρχεται από ρωσικές ασφαλιστικές εταιρείες, σύμφωνα με τις πηγές. Πάντως, ούτε η Sovcomflot ούτε και η Εχxon δεν απάντησαν αμέσως στα αιτήματα του Ρότερς να σχολιασμοί. Εν τω μεταξύ, όλα αυτά συμβαίνουν ενόσω η Ευρωπαϊκή Ένωση πρόκειται να επιβάλει απαγόρευση στην ασφάλιση ρωσικών πε-

τρελαιοφόρων. Επίσης, καταδεικνύουν τον σημαντικό αντίκτυπο που μπορεί να έχουν οι ασφαλίσεις πλοίων και οι εγγυήσεις αντασφάλισης στις λειτουργίες των ομίλων πετρελαιοειδών. Από μέρους της η μεγαλύτερη εταιρεία πετρελαίου στη Ρωσία, η Rosneft, και εταίρος στο έργο Σαχαλίην 1, στράφηκε εναντίον του αμερικανικού ο-

μίλου της Εχxon, κατηγορώντας τον ότι ευθύνεται για τη μείωση της παραγωγής. Συγκεκριμένα, δήλωσε πως από τα μέσα Μαΐου το έργο δεν παρήγαγε σχεδόν καθόλου πετρέλαιο. Η δε ρωσική μονάδα της Εχxon, Εχxon Neftegaz, επισήμανε πόσο δύσκολη ήταν η ναύλωση δεξαμενόπλοιων λόγω κυρώσεων της Δύσης εις βάρος της Μόσχας. Επιπλέον, η ρωσική εφημερίδα Kommersant ήταν η πρώτη που ανέφερε χτες πως σταμάτησε η παραγωγή στο έργο Σαχαλίην 1, διότι η Εχxon αρνήθηκε να συνεργαστεί με τη Sovcomflot.

Αξίζει να τονιστεί πως η παραγωγή πετρελαίου στο προαναφερθέν έργο στον Ειρηνικό προ καιρού μειώθηκε δραστικά στα μόλις 10.000 βαρέλια σε ημερήσια βάση συγκρίσει με τα 220.000 βαρέλια ημερησίως, επίπεδα στα οποία βρισκόταν πριν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου. Ο πρόεδρος της Ρωσίας Βλαντιμίρ Ποϋτιν υπέγραψε διάταγμα ναυρίτερα αυτόν τον μήνα για τη σύσταση ενός νέου φορέα - διαχειριστή για το έργο της Σαχαλίηνς. Τον ρόλο αυτό αναλαμβάνει η θυγατρική της Rosneft, Sakhalinmorneftegaz-Shelf. Η απόφαση δίνει στη ρωσική κυβέρνηση το ελεύθερο να αποφασίσει εάν οι ξένοι μέτοχοι μπορούν να διατηρήσουν μερίδια στο έργο, δίνοντας τους προθεσμία ενός μήνα για να εκδώσουν ενδιαφέρον ή αλλιώς θα τα εκσπύσει.

Η Rosneft κατέχει μερίδιο 20% στο έργο, η ινδική ONGC Videsh επίσης 20% και η κρατική εταιρεία παραγωγής πετρελαίου της Ιαπωνίας Sodeco το 30%. Τέλος, τον Αύγουστο, η Εχxon δήλωσε ότι βρισκόταν στη διαδικασία μεταβίβασης του μεριδίου της 30% στον τρίτο συμβαλλόμενο, χωρίς, εντούτοις, να τον κατονομάσει.

REUTERS

Στους δρόμους χωρίς οχήματα, ο δήμος έχει τοποθετήσει παγκάκια, τραπέζια και έχει φυτέψει δέντρα.

Η Βαρκελώνη γεμίζει από «πράσινες νησίδες»

Η Βαρκελώνη δεν είναι πλέον ένας κόμβος, όπου συναντώνται διαφορετικά και πολυποικίλα αρχιτεκτονήματα και προσφέρουν τέρφη στους επισκέπτες. Θεωρείται, συνάμα, μια ευρωπαϊκή πόλη, την οποία πολλές άλλες θα ζήλευαν και ο λόγος είναι οι πρωτοβουλίες της για την ποιότητα ζωής των πολιτών της. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε δημοσίευσμά της η Deutsche Welle, ο δήμος προωθεί το πρόγραμμα «νησίδες πρασίνου» (superilles), στο πλαίσιο του οποίου λωρίδες κεντρικών δρόμων χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από την αστική συγκοινωνία και τα ποδήλατα, ενώ η ταχύτητα των οχημάτων δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 10 χιλιόμετρα. Χαρακτη-

ριστικά, επισημαίνει ο αρμόδιος πολέοδμος για την πρωτεύουσα της Καταλωνίας, Χαβιέ Ματίλα, μιλώντας στο μικρόφωνο της γερμανικής ραδιοφωνίας: «Στόχος της πρωτοβουλίας superilles είναι να καθορίσει ποιες αρτηρίες είναι απαραίτητες για την απρόσκοπτη συγκοινωνία στην πόλη. Σε αυτές προτεραιότητα έχουν τα μέσα συγκοινωνίας και τα ποδήλατα. Παράλληλα, ένας στους τρεις δρόμους μετατρέπεται στην ουσία σε πεζόδρομο. Στην συνοικία Σαντ Αντονί, για παράδειγμα, έχει περιοριστεί αισθητά η αυτοοραφική ρύπανση και ταυτόχρονα δημιουργήθηκαν νέοι δημόσιοι χώροι για τους πολίτες».

Οι πεζοί έχουν πάντα προτεραιότητα.

Στους δρόμους χωρίς οχήματα ο δήμος έχει τοποθετήσει παγκάκια, τραπέζια και έχει φυτέψει δέντρα. Οι κάτοικοι δρώνουν ικανοποιημένοι από τις παρεμβάσεις. «Μας αρέσει πολύ», λέει μια περσική, ενώ μια άλλη συμπληρώνει: «Τα παιδιά μας παίζουν χωρίς να φοβούνται πια τα αυτοκίνητα. Παλιά, οι δρόμοι αυτοί ήταν γεμάτοι οχήματα».

Οι δημοτικές αρχές της Βαρκελώνης δηλώνουν ικανοποιημένες από την πρωτότυπη πρωτοβουλία, η οποία στην ουσία αλλάζει και μεταμορφώνει την πόλη, καθιστώντας την περισσότερο φιλική προς τους μόνιμους κατοίκους της, αλλά και τους πολυήμερους τουρίστες (οι οποίοι συχνά δημιουργούν προβλήματα στην

καθημερινότητα των πρώτων λόγω του αριθμού τους). Αξίζει, πάντως, να αναφερθεί πως αρχικά υπήρχαν αντιστάσεις στη μετατροπή κεντρικών αρτηριών σε πεζόδρομους. Το λιανικό εμπόριο εν συνόλω και ειδικότερα τα καταστήματα είχαν φοβηθεί για πιθανή μείωση του κύκλου εργασιών, μιας και οι καταναλωτές δεν είχαν πια πρόσβαση στα καταστήματα με το αυτοκίνητο (κάτι ανάλογο είχε συμβεί προ ετών και στην πεζοδρόμηση στο κέντρο της Αθήνας, η οποία ενόνησε το λιανικό εμπόριο). Αυτό ισχύει και στη Βαρκελώνη, όπως αναφέρει το δημοσίευμα της Deutsche Welle. Όπως επισημαίνει ο Ζορντί Αρίας, πρόεδρος του εμπορικού συλλόγου της συνοικίας Σαντ Αντονί,

«το εμπόριο βγήκε κερδοφόρο από τις παρεμβάσεις, διότι πλέον υπάρχει περισσότερο ζώη και περνάει πιο πολύς κόσμος από τα καταστήματά μας εν συγκρίσει με την εποχή που τα καταστήματα παρέλθον. Φυσικά, υπάρχουν και μερικά μειονεκτήματα, μιας και οι παραδόσεις γίνονται δυσκολότερα από ό,τι παλιά. Βρισκόμαστε, ωστόσο, σε περίοδο προσαρμογής». Με δεδομένα τα θετικά ευρήματα των αρχικών παρεμβάσεων, τώρα πλέον ο δήμος της Βαρκελώνης σχεδιάζει τη δημιουργία μιας σειράς από νέες «πράσινες νησίδες» σε ολόκληρη την πόλη. Εως το 2030 φιλοδοξεί, δε, να ολοκληρωθούν 21 πράσινες αρτηρίες και να δημιουργηθούν 21 νέες πλατείες.

Το κινεζικό TikTok θέλει να γίνει Amazon

Αναζητεί μέσω αγγελιών χώρους για δημιουργία αποθηκών και προσωπικό, ώστε να στραφεί στο ηλεκτρονικό εμπόριο

Αν και όλες οι παλαιότερες πλατφόρμες και τα κοινωνικά δίκτυα δείχνουν να θέλουν να αντιγράψουν πάση θυσία τις υπηρεσίες του κινεζικού κοινωνικού δικτύου TikTok, το οποίο γνωρίζει τεράστια απήχηση στο νεανικό κοινό από τη μια άκρη της Γης στην άλλη, εκείνο έχει άλλο στρατηγικό βλεπόμετρο. Σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα του CNN, το TikTok ενδιαφέρεται να προσομοιάσει στον κολοσσό του ψηφιακού εμπορίου Amazon - κι αυτό σημαίνει πως θα τον ανταγωνιστεί κιόλας. Συγκεκριμένα, επιδιώκει να δημιουργήσει ένα καινούργιο δίκτυο διαχείρισης εφοδιαστικής αλυσίδας και αποθηκών στις Ηνωμένες Πολιτείες, ούτως ώστε να βασιστεί πάνω σε αυτό τις προσπάθειές του να αναπτύξει δραστηριότητες ηλεκτρονικού εμπορίου. Αυτό κατέστη εμφανές

στις αγγελίες για εύρεση προσωπικού, οι οποίες προσφάτως αναρτήθηκαν στον δικό του ιστότοπο, που αφορά προοιλήψεις, καθώς και στην εταιρική του σελίδα στο δίκτυο LinkedIn.

Το κινεζικό ιδιοκτησίας κοινωνικό δίκτυο TikTok, όπως και άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, έχει επεκταθεί στο ηλεκτρονικό εμπόριο, ώστε να προσθέσει ακόμη μια πηγή εσόδων. Πολύ προσφάτως το προαναφερθέν δίκτυο προσέφερε ως υπηρεσία και μια επιλογή για αγορές υπό την επωνυμία TikTok Shop σε επιλεγμένες χώρες. Ανάμεσα τους συγκαταλέγεται η αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ινδονησίας, ενώ η εφαρμογή των αγορών δίνει τη δυνατότητα σε τρίτους (εμπόρους και παραγωγούς) να πωλούν μέσω αυτής τα προϊόντα τους. Επιπλέον, το TikTok συνεργάζεται με το

Το κοινωνικό δίκτυο προσφέρει ήδη επιλογή για αγορές υπό την επωνυμία TikTok Shop σε επιλεγμένες χώρες.

Shopify, μια συναφή εφαρμογή αγορών, για να διευκολύνει τις διαδικασίες αυτές υπέρ των χρηστών του. Ωστόσο, με τις τελευταίες αναρτήσεις για τις θέσεις εργασίας, οι οποίες εντοπίστηκαν και δημοσιοποιήθηκαν πρώτη φορά από τον αμερικανικό ειδικόγραμματικό ιστότοπο Axios, το εν λόγω κοινωνικό δίκτυο δείχνει να θέλει να προχωρήσει ακόμη πιο πέρα. Και αντί απλώς να λειτουργεί ως πλατφόρμα, που

στόχο έχει να προσεγγίζει πελάτες, τώρα φαίνεται πως ενδιαφέρεται να δημιουργήσει την αναγκαία υποστήριξη σε επίπεδο διαχείρισης συστημάτων τροφοδοσίας, ώστε να τους προσφέρει μια εντελώς καινούργια εμπειρία ψηφιακού εμπορίου, σύμφωνα με το CNN. «Με το να μπορούμε να παρέχουμε υπηρεσίες αποθήκευσης, παράδοσης και εξυπηρέτησης πελατών, μπορούμε να φέρουμε εις πέρας την αποστολή μας για να βελτιώσουμε οι έμποροι την αποδοτικότητα τους και την επιχειρησιακή τους δυνατότητα, να απολαμβάνουν οι αγοραστές την εμπειρία της κατανάλωσης και να διασφαλιστεί ότι το TikTok Shop θα έχει ταχεία και βιώσιμη ανάπτυξη», ανέφερε σε ανάρτησή της η εταιρεία του κοινωνικού δικτύου. Σε άλλη ανάρτηση, από

αυτές που αναζητούν προσωπικό, η εταιρεία επισημαίνει ότι αναζητεί άτομα να δημιουργήσει ένα νέο σύστημα πλήρους εξυπηρέτησης από το μηδέν και να έχει την αρμοδιότητα για την ανάπτυξη ενός τέτοιου συστήματος, το οποίο θα στηρίζει τις δραστηριότητες διαχείρισης τροφοδοτικής αλυσίδας για το ηλεκτρονικό εμπόριο του TikTok στις ΗΠΑ. Πολλές από τις θέσεις εργασίας τοποθετούνται κοντά στο Σιάτλ, όπου είναι και η έδρα των γραφείων της Amazon. Το συνεχώς διογκούμενο δίκτυο διαχείρισης προμηθευτικής αλυσίδας και παραδόσεων της Amazon αναδείχθηκε σε ένα κριβικής σημασίας εργαλείο για πολυάριθμους εμπόρους και τους διασφάλισε πως μπορεί να προσφέρει στο κοινό ευρύτατη γκάμα προϊόντων, τα οποία αποστέλλει τάχιστα.

Το TikTok επιδιώκει να δημιουργήσει ένα καινούργιο δίκτυο διαχείρισης εφοδιαστικής αλυσίδας και αποθηκών στις Ηνωμένες Πολιτείες, ούτως ώστε να βασιστεί πάνω σε αυτό τις προσπάθειές του να αναπτύξει δραστηριότητες ηλεκτρονικού εμπορίου.

“Ευχαριστούμε

για την εμπιστοσύνη σας για πάνω από 25 χρόνια.

Ευγενική υπενθύμιση όπως συνηθίζετε την μεταξύ μας τραπεζική σχέση.”

Μετά λύπης & χαιρετισμών,
RCB Bank

Απόκτηση ΑΦΜ από οποιαδήποτε εφορία για ιδιώτες

Τη δυνατότητα να πάρουν ΑΦΜ από οποιαδήποτε εφορία της χώρας έχουν πλέον τα φυσικά πρόσωπα, ενώ οι επιχειρήσεις δεν θα χρειάζεται να πηγαίνουν στις ΔΟΥ για μεταβολές στοιχείων διότι θα μπορούν να τις κάνουν ηλεκτρονικά. Συγκεκριμένα, με απόφαση του διοικητή της ΑΑΔΕ, Γιώργου Πιτολά, απλοποιούνται οι διαδικασίες απόδοσης ΑΦΜ και μεταβολών στοιχείων επιχειρήσεων ως εξής:

1. Οι μεταβολές στοιχείων επιχειρήσεων και στοιχείων εγκατάστασης εσωτερικού που είναι ενταγμένες στην ψηφιακή πύλη myAADE (Μπτρώο κι Επικοινωνία/Αλλαγές στοιχείων Μπτρώου), υποβάλλονται από τις 17.10.2022 αποκλειστικά μέσα από την ψηφιακή πύλη myAADE (myaaade.gov.gr).

2. Οι δηλώσεις και τα δικαιολογητικά για όσες διαδικασίες μπτρώου είναι ενταγμένες στην ε-

φώνονται από τις υπηρεσίες ασύλου και την Ελληνική Αστυνομία.

4. Τα φυσικά πρόσωπα, τόσο για τη διαδικασία της απόδοσης ΑΦΜ όσο και για τη διαδικασία της μεταβολής των ατομικών τους στοιχείων, μπορούν να κάνουν χρήση και της υπηρεσίας myAADElive πραγματοποιώντας βιντεοκλήση.

Ο φορολογούμενος που επιλέγει την υπηρεσία myAADElive για να λάβει αριθμό φορολογικού μπτρώου ή να μεταβάλει τα στοιχεία του, επικοινωνεί με τη φορολογική διοίκηση, κατόπιν ραντεβού, μέσω βιντεοκλήσης. Η συνομιλία βιντεοσκοπείται και το αρχείο παραμένει για δέκα (10) έτη στη διάθεση της φορολογικής διοίκησης, για λόγους απόδειξης ταυτοπροσωπίας σε περίπτωση ελέγχου. Ειδικότερα, προκειμένου να λάβουν ΑΦΜ μέσω τηλεδιάσκεψης οι φορολογούμενοι, πρέπει να ακολουθήσουν τα παρακάτω βήματα:

- Εισόδος στην υπηρεσία μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης (myaaadelive.gov.gr).
- Συμπλήρωση των απαραίτητων στοιχείων στην ψηφιακή αίτηση απόκτησης ΑΦΜ και λήψη αριθμού καταχώρισης.
- Επιλογή της ημέρας και ώρας για ραντεβού με εκπρόσωπο της ΑΑΔΕ.
- Σύνδεση μέσω βιντεοκλήσης, όπου –μετά τη διαδικασία ταυτοποίησης– λαμβάνεται ο ΑΦΜ, ενώ η σχετική βεβαίωση αποστέλλεται ως ηλεκτρονικό έγγραφο.

Με την εισαγωγή της απόκτησης ΑΦΜ στην υπηρεσία myAADElive, ολοκληρώνεται η πρώτη διαδικασία του ελληνικού Δημοσίου για εξ αποστάσεως ταυτοποίηση πολιτών (digital onboarding). Στην ίδια βιντεοκλήση, ο πολίτης μπορεί να πάρει και κλειδάριθμο. Έτσι, λοιπόν ο φορολογούμενος, από οποιοδήποτε σημείο του κόσμου, μπορεί πλέον να αποκτήσει ΑΦΜ και κλειδάριθμο και να υποβάλει τις δηλώσεις του και γενικότερα να παρακολουθεί τον προσωπικό του λογαριασμό

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Τα φυσικά πρόσωπα, τόσο για τη διαδικασία της απόδοσης ΑΦΜ όσο και για τη διαδικασία της μεταβολής των ατομικών τους στοιχείων, μπορούν να κάνουν χρήση και της υπηρεσίας myAADElive πραγματοποιώντας βιντεοκλήση.

Εκτινάχθηκε το εμπορικό έλλειμμα της Ελλάδας με τη Ρωσία στο δμννο

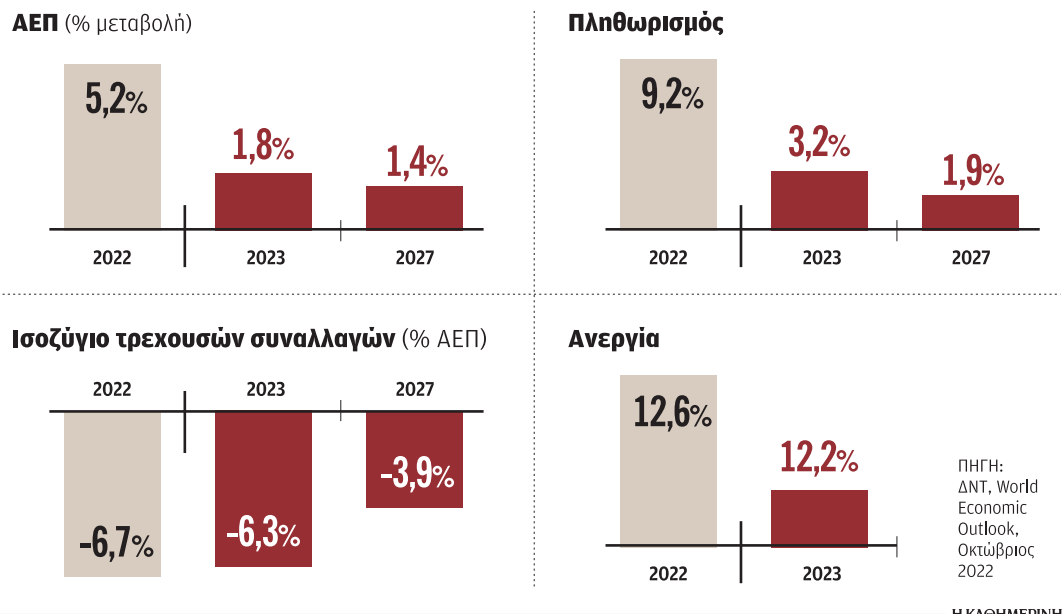
Εξαιρετικά επιβαρυντικός για το εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας - Ρωσίας, με το ήδη ελλειμματικό ισοζύγιο για την Ελλάδα να διευρύνεται περαιτέρω, αποδεικνύεται ο πόλεμος στην Ουκρανία. Κι αυτό διότι λόγω της εκτόξευσης της τιμής του φυσικού αερίου και του πετρελαίου, η αξία των εισαγωγών από τη Ρωσία υπερδιπλασιάστηκε σε σύγκριση

των εξαγωγών της Ελλάδας προς τη Ρωσία την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2022 διαμορφώθηκε σε 78 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση 33,8% σε σχέση με την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2021 που ήταν 117,8 εκατ. Το εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας - Ρωσίας την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2022 ήταν αρνητικό και ανήλθε σε 5,65 δισ. Ειδικά τον Αύγουστο του 2022 η αξία των εισαγωγών της Ελλάδας από τη Ρωσία ανήλθε σε 1,20 δισ., σημειώνοντας αύξηση 178,3% σε σχέση με τον Αύγουστο 2021 που ήταν 433,7 εκατ. Η αξία των εξαγωγών της Ελλάδας προς τη Ρωσία τον Αύγουστο 2022 διαμορφώθηκε σε 8,1 εκατ., σημειώνοντας μείωση 44,2% σε σχέση με τον Αύγουστο 2021 που ήταν 14,6 εκατ. Το εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας - Ρωσίας τον Αύγουστο 2022 ήταν αρνητικό και ανήλθε σε 1,19 δισ. Από το 1,20 δισ. των εισαγωγών από Ρωσία τον Αύγουστο του 2022, τα 727 εκατ. περίπου ήταν η αξία των εισαγωγών φυσικού αερίου. Από την άλλη, οι εξαγωγές της Ελλάδας προς τη Ρωσία τον Αύγουστο 2022 αφορούσαν κυρίως ακατέργαστα καπνά, ανελκυστήρες, μηχανικές σκάλες και γλυκά κουταλιού, ζελέδες και μαρμελάδες!

με πέρυσι, ενώ λόγω των κυρώσεων της Ε.Ε. προς τη Ρωσία έχει χαθεί το 1/3 των εξαγωγών της Ελλάδας προς τη Ρωσία. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), η αξία των εισαγωγών της Ελλάδας από τη Ρωσία στο οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2022 διαμορφώθηκε σε 5,72 δισ. ευρώ έναντι 2,41 δισ. το αντίστοιχο διάστημα του 2021, καταγράφοντας αύξηση 137,3%. Η αξία

Οι προβλέψεις του ΔΝΤ

ΠΗΓΗ: ΔΝΤ, World Economic Outlook, Οκτώβριος 2022

Ανάπτυξη 1,8% το 2023 «βλέπει» το ΔΝΤ για την ελληνική οικονομία

Ο πληθωρισμός εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει στο 3,2% από το 9,2% φέτος

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Εν μέσω μιας παγκόσμιας οικονομίας, για την οποία αναμένει να πέσει σε ύφεση φέτος ή το 2023 σε ποσοστό πάνω από το 1/3, το ΔΝΤ διατύπωσε για την Ελλάδα δυσμενέστερες από τις κυβερνητικές προβλέψεις για την ανάπτυξη και τον πληθωρισμό, αλλά διατήρησε το ΑΕΠ κατά μέσον όρο τον επόμενο χρόνο σε θετικό έδαφος.

«Τα χειρότερα δεν έχουν έρθει ακόμη και για πολλούς το 2023 θα έχει την αιθόηση της ύφεσης», προειδοποίησε το Ταμείο, ενώ ειδικά για την Ευρωζώνη πρόβλεψε ότι δύο χώρες θα περάσουν σε αρνητικό έδαφος, η Γερμανία και η Ιταλία. Για την Ελλάδα, η πρόβλεψη του Ταμείου είναι ότι το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 5,2% φέτος, έναντι προβλεψής της κυβέρνησης (στο προσχέδιο προϋπολογισμού της περασμένης εβδομάδας) για 5,3%, αλλά και έναντι δικής του πρόβλεψης τον Ιούνιο, στο πλαίσιο της έκθεσης του άρθρου IV, για 3,5%, καθώς ο τουρισμός, κυρίως, βελτίωσε τα δεδομένα.

Ισχυρό όπλο για την ανάπτυξη είναι οι επενδύσεις του Ταμείου Ανάκαμψης και του ΕΣΠΑ.

Ωστόσο, στο 8' τρίμηνο εκτιμά ότι η ανάπτυξη θα περιοριστεί στο 0,7% σε ετήσια βάση.

Για το 2023 η πρόβλεψη του για την Ελλάδα υποχωρεί στο 1,8%, έναντι κυβερνητικής πρόβλεψης για 2,1% και δικής του προηγούμενης πρόβλεψης για 2,6%. Το 8' τρίμηνο του 2023 εκτιμά ότι ο ρυθμός θα έχει επιταχυνθεί στο 7,5%. Αρα συνάγεται ότι –για να προκύψει ο μέσος όρος του 1,8% το 2023– τα πρώτα τρίμηνα του έτους θα κινούνται στο όριο της στασιμότητας, αν όχι με αρνητικό πρόσημο σε κάποια στιγμή.

Η διατήρηση του ΑΕΠ σε θετικό έδαφος είναι το μεγάλο στοίχημα της κυβέρνησης για το 2023, που είναι άλλωστε και εκλογική χρονιά. Ισχυρό όπλο της είναι οι επενδύσεις του Ταμείου Ανά-

καμψης και του ΕΣΠΑ, με το προσχέδιο προϋπολογισμού να προβλέπει αύξηση των επενδύσεων κατά 16%.

Μέχρι στιγμής, οι επίσημοι δημόσιοι φορείς βλέπουν το ελληνικό ΑΕΠ σε θετικό έδαφος, αν και ο επικεφαλής της αποστολής του ΕΣΜ στην Ελλάδα Πάολο Φιορέτι άφησε να εννοηθεί τον περασμένο μήνα στο συνέδριο του Economist ότι δεν αποκλείει διολίσθηση σε ελαφρά ύφεση.

Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι και η ΕΚΤ βλέπει, προς το παρόν τουλάχιστον, ανάπτυξη και όχι ύφεση για το 2023 στην Ελλάδα. Ωστόσο, ανεξάρτητοι όμοιοι και τράπεζες έχουν αρχίσει να διατυπώνουν σενάρια για ελαφρώς αρνητικό ΑΕΠ το 2023 και στην Ελλάδα. Η Fitch πρόβλεψε την Παρασκευή οριακή συρρίκνωση κατά 0,2%. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και η κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι οι αβεβαιότητες είναι μεγάλες. Η άνοδος των επιτοκίων ενδέχεται να ανακόψει την πενδυτική διάθεση, σημειώνουν οι αναλυτές, ενώ η άνοδος των τιμών θα πλήξει την κατανάλωση. Οι τιμές της ενέργειας

είναι απρόβλεπτος παράγων. Το κυριότερο, μια ενδεχόμενη ύφεση στην Ευρώπη θα περιορίσει την τουριστική κίνηση τον επόμενο χρόνο, η οποία έχει υπολογιστεί στο προσχέδιο προϋπολογισμού από την κυβέρνηση στα επίπεδα του 2019.

Ο πληθωρισμός προβλέπεται να πλήξει την Ελλάδα βαρύτερα απ' ό,τι την Ευρωζώνη φέτος, αλλά λιγότερο το 2023. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ταμείου, ο δείκτης θα διαμορφωθεί κατά μέσον όρο στο 9,2% φέτος, έναντι κυβερνητικής πρόβλεψης για 8,8% και δικής του προηγούμενης για 6,1%.

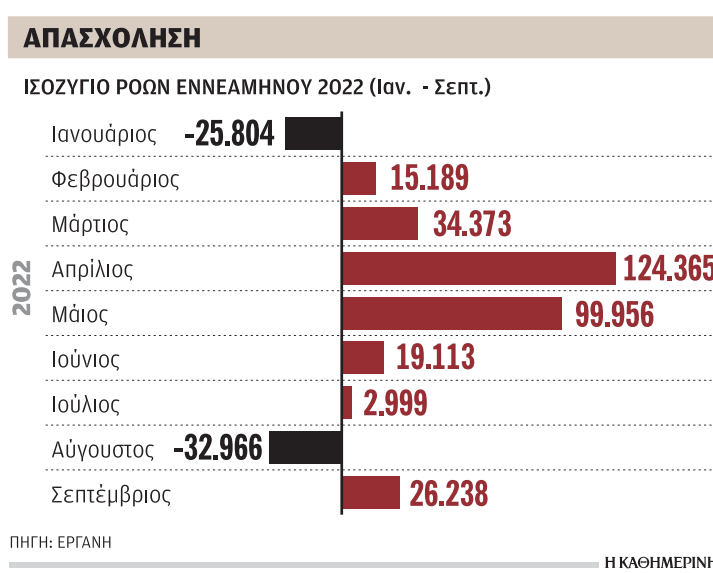
Για το 2023 αναμένεται να υποχωρήσει στο 3,2%, έναντι πρόβλεψής της κυβέρνησης για 3% και δικής του προηγούμενης για 1,2%. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να έχει έλλειμμα 6,7% του ΑΕΠ φέτος (λίγο πάνω από αυτό του 2021, 6,5% του ΑΕΠ) και να υποχωρήσει ελαφρώς στο 6,3% του ΑΕΠ το 2023. Η ανεργία προβλέπεται να υποχωρήσει στο 12,6% φέτος, από 15% το 2021, και στο 12,2% το 2023.

263.463 νέες θέσεις εργασίας το εννεάμηνο

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Στον παραδοσιακό «αρνητικό» Οκτώβριο είναι πλέον στραμμένα όλα τα βλέμματα στο υπουργείο Εργασίας όσον αφορά την πορεία της απασχόλησης, καθώς τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος «Εργάνη» για τον μήνα Σεπτέμβριο, που δημοσιοποιήθηκαν χθες, έδειξαν μεν θετικό πρόσημο στο ισοζύγιο προλήψεων - απολύσεων που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία 26.238 νέων θέσεων εργασίας, κατέγραψαν δε παράλληλα μια υστέρηση ανάμεσα στο θετικό 9μηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2022 και το αντίστοιχο διάστημα του 2021.

Έτσι, σε μια χρονιά με υψηλή ανάπτυξη, αξιοσημείωτη αύξηση της τουριστικής κίνησης και εξίσου σημαντική μείωση της ανεργίας, προκαλεί προβληματισμό το γεγονός ότι σωρευτικά οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν είναι κατά 21.394 λιγότερες από αυτές που δημιουργήθηκαν τον προηγούμενο χρόνο. Οι ειδικοί κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου επισμαίνοντας ότι οι αβεβαιότητες

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΑΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

που δημιουργεί το υψηλό κόστος ενέργειας και ο συνεχιζόμενος υψηλός πληθωρισμός δεν θα μπορούσαν να μην επηρεάσουν και την πορεία της απασχόλησης. Κάτι που καταγράφουν τον Αύγουστο, όχι όμως και τον Σεπτέμβριο. Εργονόμος που σύμφωνα με τον υπουργό Εργασίας Κωστή Χατζηδάκη αποδεικνύει ότι «η ελληνική οικονομία αντέχει». Όπως δήλωσε ο υπουργός, τα

στοιχεία Σεπτεμβρίου καταρτίπουν τους φόβους που υπάρχουν ότι θα παρουσιαζόταν επιβράδυνση. Μιλώντας στον ραδιοφωνικό σταθμό Real Fm ο κ. Χατζηδάκης σημείωσε ότι παρά τα υπαρκτά και σοβαρά προβλήματα, λόγω της ενεργειακής κρίσης, η ελληνική οικονομία αντέχει κι αυτό αποδεικνύεται από τις επενδύσεις οι οποίες έχουν αυξηθεί, από τις εξαγωγές

που έχουν εκτοξευθεί, από την ανεργία η οποία συνεχίζει να μειώνεται, από την άνοδο του ΑΕΠ, αλλά και από την αύξηση των καταθέσεων. Αναλυτικά, τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη» για τον Σεπτέμβριο δείχνουν ότι με αιχμή τις 68.921 νέες θέσεις εργασίας που προέκυψαν στην εκπαίδευση, το ισοζύγιο απασχόλησης ήταν θετικό κατά 26.238 νέες θέσεις εργασίας. Υπήρξε βέβαια παράλληλα απόλυση 39.021 θέσεων απασχόλησης στην εστίαση και άλλων 20.607 θέσεων στα τουριστικά καταλύματα, ως αποτέλεσμα της λήξης της θερινής τουριστικής περιόδου αλλά και της έναρξης επιδότωσης της εποχικής απασχόλησης.

Να σημειωθεί ότι και το 2021 υπήρχαν αντίστοιχες απόλυσεις σε εστίαση και τουρισμό κατά 37.559 και 18.168 θέσεις αντίστοιχα. Όμως ο προβληματισμός για τον φετινό Σεπτέμβριο έρχεται ως συνέχεια του Αυγούστου, όταν κι χάθηκαν συνολικά 23.091 θέσεις εργασίας, με στελέχη του υπουργείου Εργασίας να χαρακτηρίζουν τη μαζική

κατάρρευση της απασχόλησης κατά τον συγκεκριμένο μήνα «μαύρη τρύπα». Είναι δε χαρακτηριστικό ότι τον περασμένο Αύγουστο οι περισσότερες καμμένες θέσεις προήλθαν από τους κλάδους του τουρισμού και εμποτισμού, την ίδια στιγμή που οι εργοδότες διαμαρτύρονταν πως δεν βρίσκουν εργαζομένους για να καλύψουν τις (αυξημένες σε σχέση με το 2021) ανάγκες τους.

Όπως επισημαίνουν μιλώντας στην «Κ» στελέχη του υπουργείου Εργασίας, το γεγονός οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αβεβαιότητα που κυριαρχεί στους κόλπους κυρίως των μικρών επιχειρήσεων, ελέω της αύξησης των τιμών στην ενέργεια και των συνεπειών της κρίσης στην εγχώρια επιχειρηματικότητα. Υπό παρακολούθηση είναι από το υπουργείο Εργασίας και το γεγονός ότι κατά το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2022 η θετική πορεία της αγοράς εργασίας με τις 263.463 νέες θέσεις εργασίας υπολείπεται κατά 21.394 θέσεις των 284.857 νέων θέσεων εργασίας που είχαν καταγραφεί το 2021.

Online τα τέλη μεταβίβασης Ι.Χ. και δικύκλων

Η δυνατότητα της ηλεκτρονικής πληρωμής των τελών για τη μεταβίβαση επιβατικού οχήματος ή δικύκλου προστέθηκε στην υπηρεσία ψηφιακής μεταβίβασης οχημάτων που παρέχεται, από τα μέσα του καλοκαιριού, μέσω της πλατφόρμας drivers-vehicles.services.gov.gr. Όπως ανακοίνωσε το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σε παραγωγική λειτουργία έχει τεθεί η δυνατότητα έκδοσης κωδικών πληρωμής RF/QR, με τους οποίους οι πολίτες μπορούν να ολοκληρώσουν την πληρωμή των τελών (άδειας και μεταβίβασης) μέσω της εφαρμογής ηλεκτρονικής τραπεζικής (web/mobile banking) της επιλογής τους. Αρχικά, η δυνατότητα έκδοσης κωδικών πληρωμής RF/QR είναι διαθέσιμη για όσα οχήματα ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής.

Η διαδικασία πληρωμής διαδικτυακά με κωδικό RF/QR είναι ιδιαίτερα απλή.

Σύντομα, όμως, πρόκειται να επεκταθεί και στις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας. Υπενθυμίζεται ότι η ψηφιακή μεταβίβαση οχημάτων είναι διαθέσιμη είτε μέσω της πύλης gov.gr, στην ενότητα «Πολίτης και Καθημερινότητα» και την υποενότητα «Μετακινήσεις», είτε απευθείας στην πλατφόρμα <https://drivers-vehicles.services.gov.gr>.

Η διαδικασία πληρωμής διαδικτυακά (μέσω του web/mobile banking) με κωδικό RF/QR είναι ιδιαίτερα απλή. Με την ηλεκτρονική πληρωμή των τελών, η διαδικασία μεταβίβασης οχήματος απλοποιείται και γίνεται ασφαλέστερη τόσο για τους πολίτες όσο και για τις δημόσιες υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής. Η διαδικασία αυτή παρουσιάζει πολλαπλά οφέλη, όπως η απλοποίηση, επιτάχυνση και αναβάθ-

μιση της ασφάλειας των συναλλαγών, η άμεση ενημέρωση της Περιφέρειας Αττικής για την εξόφληση των τελών, η εξασφάλιση της ορθότητας των στοιχείων των πληρωμών και η παροχή στους πολίτες κοινής εμπειρίας με τις υπόλοιπες πληρωμές του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Εκτιμάται ότι η επέκταση της δυνατότητας ηλεκτρονικής πληρωμής των τελών και στις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας θα μειώσει το διοικητικό βάρος των Διευθύνσεων Μεταφορών και θα βελτιώσει την ποιότητα εξυπηρέτησης των πολιτών σε όλη την Ελλάδα.

Σημειώνεται ότι από τα μέσα του καλοκαιριού είναι εφικτή η διαδικασία μεταβίβασης οχημάτων μέσω της πλατφόρμας drivers-vehicles.services.gov.gr.

Επιδότηση εισφορών για πλήρη απασχόληση

Ανέρχεται σε 40% για τις συμβάσεις μερικής απασχόλησης που θα μετατραπούν – Στόχος η καταπολέμηση της «μαύρης» εργασίας

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Να «ασπρίσει» μέρος από τη «μαύρη» ανασφάλιστη εργασία επιδοτώντας σημαντικό μέρος των ασφαλιστικών εισφορών, παράλληλα όμως με διαδικασίες για την ορθή χρήση του μέτρου από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, επιδιώκει η ηγεσία του υπουργείου Εργασίας μέσω της διάταξης του μίνι ασφαλιστικού νομοσχεδίου για τη μετατροπή των συμβάσεων μερικής απασχόλησης σε πλήρους. Έχοντας διαπιστώσει μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών ότι μεγάλο μέρος της δηλωμένης ως μερικής απασχόλησης αφορά στην πράξη θέσεις πλήρους απασχόλησης, που δεν δηλώνονται όμως ως τέτοιες, στο υπουργείο Εργασίας προωθούν την επιδότηση των επιχειρήσεων ώστε να μετατρέψουν τις συμβάσεις μερικής σε πλήρους απασχόλησης. Η επιδότηση αφορά το 40% των ασφαλιστικών εισφορών όχι μόνο του εργοδότη, αλλά και του εργαζομένου, ο οποίος έτσι θα έχει κι αυτός ένα άμεσο όφελος στον μισθό του, πέρα από την ασφάλιση. Η διάταξη, βέβαια, προβλέπει και ισχυρές δικλίδες ασφαλείας, όπως τον καταλογισμό του συνόλου των ασφαλιστικών εισφορών, προσαυξημένων κατά 100%, στην περίπτωση που ο εργοδότης δεν τηρήσει τους προβλεπόμενους όρους – για παράδειγμα τη διατήρηση του ίδιου αριθμού εργαζομένων ή τη διατήρηση της σύμβασης για ένα χρόνο.

Οι ειδικοί αλλά και στελέχη της αγοράς εκτιμούν πως πρόκειται για σημαντική οικονομική ανάσα για χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν συνάψει συμ-

βάσεις μερικής απασχόλησης έως τις 9 Σεπτεμβρίου. Και αυτό γιατί ένας εργοδότης απασχολώντας έναν εργαζόμενο με μερική απασχόληση, πενήνήμερο, από Δευτέρα έως Παρασκευή, για 4 ώρες ημερησίως, καταβάλλει 305,56 ευρώ καθαρά στον εργαζόμενο και πληρώνει 132,12 ευρώ ασφαλιστικές εισφορές. Το συνολικό του κόστος δηλαδή είναι 437,68 ευρώ τον μήνα. Εάν η σύμβαση του συγκεκριμένου εργαζομένου μετατραπεί σε πλήρους απασχόλησης, πενήνήμερο, για 8 ώρες ημερησίως, με βασικό μισθό 713 ευρώ, ο εργαζόμενος θα λάβει στην τσέπη 614,11 ευρώ και ο ερ-

Οικονομική ανάσα για χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν συνάψει συμβάσεις μερικής απασχόλησης έως τις 9 Σεπτεμβρίου.

γοδότης θα καταβάλει 154,69 ευρώ, λόγω της έκπτωσης κατά 40%. Έτσι, το συνολικό κόστος του θα είναι 768,8 ευρώ αντί 871,93 χωρίς την έκπτωση. Στο τελικό ποσό, όμως, θα πρέπει να υπολογιστεί και η ωφέλεια από την έκπτωσης μισθοδοσίας από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης (συντελεστής 22%), της τάξης των 95,53 ευρώ τον μήνα, με αποτέλεσμα το συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 673,27, ήτοι τελικό όφελος 198,66 ευρώ τον μήνα.

Το σχέδιο νόμου του υπουργείου Εργασίας βρίσκεται ήδη σε

διαβούλευση και θα παραμείνει έως τις 20 Οκτωβρίου. Βάσει του σχεδιασμού θα κατατεθεί προς ψήφιση στη Βουλή στο τέλος του μήνα ή στις αρχές Νοεμβρίου. Στο άρθρο 8 αυτού του σχεδίου προβλέπονται τα εξής:

1. Θεσπίζεται πρόγραμμα επιδότησης ασφαλιστικών εισφορών για επιχειρήσεις οι οποίες από 1ης Ιανουαρίου 2023 μέχρι και 31 Δεκεμβρίου 2023 μετατρέπουν συμβάσεις εργασίας μισθωτών εργαζομένων με μερική απασχόληση σε συμβάσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης.

2. Το πρόγραμμα αφορά κάθε είδους επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, οι οποίες στις 9 Σεπτεμβρίου 2022 απασχολούσαν μισθωτούς εργαζομένους με σύμβαση εργασίας μερικής απασχόλησης σε ποσοστό ανώτερο του 50% του συνόλου των μισθωτών εργαζομένων. Στην πράξη, η μετατροπή αφορά μόνο συμβάσεις μερικής απασχόλησης που έχουν συναφθεί μέχρι και τις 9.9.2022.

3. Οι πάσης φύσεως ασφαλιστικές εισφορές, ασφαλισμένου και εργοδότη, επιδοτούνται κατά 40% από τον κρατικό προϋπολογισμό για χρονικό διάστημα ενός έτους (από την πρώτη ημέρα της μετατροπής).

4. Προϋπόθεση για την επιδότηση είναι η διάρκεια των από μετατροπή συμβάσεων πλήρους απασχόλησης να είναι τουλάχιστον ενός έτους και να μην καταγγελθούν από τον εργοδότη πριν από την πάροδο αυτού του διαστήματος. Επίσης, οι από μετατροπή συμβάσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης δεν μπορούν να τεθούν σε αναστολή κατά τη

διάρκεια του χρονικού διαστήματος του ενός έτους. Κατά τη διάρκεια του ίδιου χρονικού διαστήματος δεν επιτρέπεται η μεταβολή των όρων των από μετατροπή συμβάσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης, εκτός εάν είναι ευνοϊκότεροι για τους εργαζομένους που απασχολούνται με αυτές τις συμβάσεις.

5. Η ωφελούμενη επιχείρηση-εργοδότης πρέπει:

α) Να είναι κατά την έναρξη και να παραμείνει καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος επιδότησης φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερη ή να έχει ρυθμίσει τις βεβαιωμένες τυχόν οφειλές της προς το Δημόσιο και τον ΕΦΚΑ και η ρύθμιση να τηρείται.

β) Να διατηρήσει κατά μέσον όρο τον ίδιο αριθμό εργαζομένων για το χρονικό διάστημα του ενός έτους. Για τον υπολογισμό του αριθμού εργαζομένων λαμβάνονται υπόψη οι ενεργές θέσεις εργασίας στην επιχείρηση-εργοδότη κατά την 9.9.2022, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που έχουν τεθεί σε αναστολή. Δεν προσμετρώνται οι λύσεις συμβάσεων εργασίας λόγω συνταξιοδότησης, θανάτου ή οικειοθελούς αποχώρησης και οι λύσεις συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου.

6. Αν έπεται από διασταυρώσεις συναχθεί ότι η επιχείρηση-εργοδότης δεν πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις εκπίπτει των ωφελημάτων του προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή καταλογίζονται στην επιχείρηση-εργοδότη οι ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες καλύφθηκαν από τον κρατικό προϋπολογισμό, προσαυξημένες κατά 100%.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Εργαζόμενος που απασχολείται με μερική απασχόληση, πενήνήμερο, από Δευτέρα έως Παρασκευή, για 4 ώρες ημερησίως

ΜΕΙΚΤΑ €356,50 | ΚΑΘΑΡΑ €305,56 | ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ €132,12 | ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ €437,68

Με μετατροπή της σύμβασης σε πλήρη απασχόληση, πενήνήμερο, για 8 ώρες ημερησίως, με βασικό μισθό 713 ευρώ

ΜΕΙΚΤΑ €713 | ΚΑΘΑΡΑ €614,11 | ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ €257,82 | ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ €871,93

Με το κίνητρο για μετατροπή της σύμβασης από μερική σε πλήρη απασχόληση (-40% σε ασφαλιστικές κρατήσεις)

€154,69 | ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ €768,80

Μείωση συνολικού κόστους εργοδότη

€198,66/μήνα

Με την έκπτωσης μισθοδοσίας 95,53 ευρώ

€673,27

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δάνεια 3,5 δισ. για μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Δύο δανειοδοτικά προγράμματα αποκλειστικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που περιλαμβάνει το «Ελλάδα 2.0», θα ξεκινήσουν σύντομα και θα χρηματοδοτήσουν επενδύσεις 3,5 δισ. ευρώ, ενώ και το ευρύτερο δανειοδοτικό του προγράμματος, ύψους 11,7 δισ. ευρώ, απευθύνεται και στη συγκεκριμένη κατηγορία επιχειρήσεων, σύμφωνα με όσα είπε ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θόδωρος Σκυλακάκης τις προηγούμενες ημέρες σε Χανιά και Ηράκλειο, σε εκδηλώσεις για τις «Ευκαιρίες και Προοπτικές του «Ελλάδα 2.0», που οργανώθηκαν από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

Συγκεκριμένα ανέφερε ότι πάνω από 1 δισ. ευρώ, από τα 7,14 δισ. ευρώ των

Πάνω από 1 δισ., από τα 7,14 δισ. των επενδύσεων που υποβλήθηκαν για δανειοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης, αφορά ΜμΕ.

επενδυτικών σχεδίων που έχουν υποβληθεί στις τράπεζες για δανειοδότηση στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης, αφορά μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η πρώτη μικρή επιχείρηση που λαμβάνει δάνειο και μάλιστα σε περίπου 2,5 μήνες μετά την υποβολή αιτήματος ηλεκτρονικά, στην ειδικά διαμορφωμένη πλατφόρμα, είναι ένα ξενοδοχείο στη Σέρφω. Η επένδυση είναι ύψους 1,127 εκατ. ευρώ και αφορά την ανακαίνισή του.

Επίσης ο κ. Σκυλακάκης αναφέρθηκε και σε ακόμη δύο δανειοδοτικά προγράμματα του «Ελλάδα 2.0» τα οποία είναι αποκλειστικά για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Κατ' αρχάς τον Ιανουάριο, υπό την αιγίδα του InvestEU (ευρωπαϊκό εγγυοδοτικό όργανο), θα βγει ένα εγ-

Τον Ιανουάριο, υπό την αιγίδα του InvestEU, θα βγει ένα εγγυοδοτικό πρόγραμμα. Οι συνεργαζόμενες τράπεζες θα μπορούν να χορηγήσουν δάνεια ύψους 2,5 δισ. ευρώ σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Το δεύτερο πρόγραμμα, ύψους 1 δισ., θα απευθύνεται σε καινοτόμες, νεοφυείς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

γοδοτικό πρόγραμμα, είπε. Οι συνεργαζόμενες ελληνικές εμπορικές τράπεζες θα μπορούν να χορηγήσουν δάνεια συνολικού ύψους περί τα 2,5 δισ. ευρώ σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Όσο για το δεύτερο πρόγραμμα, συνολικού ύψους 1 δισ. ευρώ, θα απευθύνεται σε καινοτόμες, νεοφυείς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, χορηγώντας τους δάνεια

για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων τους. Ο ίδιος μίλησε εξάλλου για τα φορολογικά κίνητρα που παρέχονται για συγχωνεύσεις και συνενώσεις –μια πρωτοβουλία με πεδίο στόχευσης επίσης τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, κατά βάση– και τόνισε την αξία της συνεργασίας για τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητα της ελλ-

νικής οικονομίας. Μιλώντας γενικότερα για τις ευκαιρίες που προσφέρει το «Ελλάδα 2.0» στις επιχειρήσεις, ο κ. Σκυλακάκης σημείωσε πως σύντομα θα ανοίξει για υποβολή αιτήσεων το πρώτο «Εξοικονομώ» για επιχειρήσεις. Πρόσθεσε πως στο REPowerEU –που θα προστεθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης– θα υπάρχουν περισσότερα εργαλεία για ενεργειακές επενδύσεις από επιχειρήσεις.

Σκεπτικά με το δανειακό σκέλος, που θα είναι «παρόν» σε όλη την πενταετία του «Ελλάδα 2.0», έχουν υποβληθεί μέχρι στιγμής 160 επενδυτικά σχέδια, συνολικού προϋπολογισμού 7,14 δισ. ευρώ (σε 2,98 δισ. ευρώ ανέρχονται τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, σε 2,55 δισ. ευρώ τα κεφάλαια των τραπεζών και σε 1,61 δισ. ευρώ τα ίδια κεφάλαια). Από το ποσό αυτό, είπε ο κ. Σκυλακάκης, πάνω από 1 δισ. ευρώ αφορά επενδύσεις από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Σύμφωνα πάντως με τον ίδιο, μεγάλο κομμάτι των επιχειρήσεων αυτών των μεγεθών δεν έχει αξιοποιήσει ακόμη το αναπτυξιακό εργαλείο.

Τέλος, σε σχέση με το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον ανέφερε ότι αυτή τη στιγμή είμαστε στην καρδιά μιας ενεργειακής κρίσης και στην έναρξη μιας ευρωπαϊκής επιβράδυνσης ή και ύφεσης, σε πολλές χώρες. Αυτή η ύφεση, είπε, θα είναι βραχυβία, διότι το βασικό της αίτιο είναι εξωγενές. Όταν τελειώσει ο πόλεμος, η κατάσταση θα αντιστραφεί. Οι οικονομίες θα μπουκ σε φάση ανάκαμψης, που θα κρατήσει για αρκετά χρόνια. «Βγαίνοντας από τις κρίσεις –και παρά τα πολλά χρήματα που διαθέσαμε για την αντιμετώπισή τους– το χρέος της Ελλάδας φέτος θα είναι κάτω από το χρέος του 2019. Τότε ήταν 180,7% του ΑΕΠ, ενώ φέτος θα πέσει στο 169,1% του ΑΕΠ. Κι αυτό έχοντας τα ζοδύψουμε περίπου το 95% των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, που θα αρχίσουν να μπαίνουν τώρα στην οικονομία», κατέληξε.

Θα καταγράφεται με κάμερα η εξέταση υποψήφιων οδηγών

«Στοπ» στον χρηματισμό και στην παραβατικότητα επιχειρείται να μπει για δεύτερη φορά σε διάστημα περίπου τεσσάρων χρόνων μέτρα από την υλοποίηση του συστήματος που θα επιτρέπει να διενεργούνται με κάμερα οι εξετάσεις για την απόκτηση άδειας οδήγησης. Απόπειρες για την αναμόρφωση του συστήματος εξέτασης είχαν γίνει και στο παρελθόν, προκάλυπτας ωστόσο πολυμνες αντιδράσεις από την πλευρά των εκπαιδευτών αλλά και των εξεταστών. Η κατάσταση αυτή είχε μπλοκάρει τη διαδικασία διενέργειας των εξετάσεων και είχε οδηγήσει στη συσσώρευση τουλάχιστον 150.000 υποψήφιων οδηγών που περίμεναν τότε να δώσουν εξετάσεις. Την περασμένη βδομάδα εγκρίθηκε η υπογραφή προγραμματικής σύμβασης για την υλοποίηση του έργου «Ανάπτυξη ολοκληρωμένων πλατφόρμας διαφανούς εξέτασης οδηγών για άδεια οδήγησης», προϋπολογισμού 359.600 ευρώ (μαζί με τον ΦΠΑ), μεταξύ του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και του Ινστιτούτου Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών του ΕΚΕΤΑ. Η σύμβαση αφορά την υλοποίηση του συστήματος μέσω του οποίου θα εξετάζονται πλέον οι υποψήφιοι με κάμερες. Μετά και την ανάπτυξη του συστήματος θα πραγματοποιηθεί η εκπαίδευση των εξεταστών, με αποτέλεσμα το έργο να εφαρμοστεί από το επόμενο έτος.

Οι ίδιες πηγές υποστηρίζουν πως η διαφορά τώρα, σε σχέση με αντίστοιχες προσπάθειες του παρελθόντος, είναι πως πριν προ-

χωρήσει η νομοθέτηση αυτών των ρυθμίσεων είχε ληφθεί η συγκεκριμένη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Στον νόμο (4850/2021), κατά τις πρακτικές εξετάσεις, προβλέπεται η χρήση φορητής κάμερας, που διαθέτει μικρόφωνο και ειδικά αποσπώμενη κάρτα μνήμης, όπου αποθηκεύεται η πρακτική δοκιμασία. Τη φορητή κάμερα, πριν από την έναρξη της εξέτασης,

Υπεγράφη η σύμβαση μεταξύ του υπουργείου Μεταφορών και του Ινστιτούτου Τεχνολογιών.

την παραλαμβάνει από τη διεύθυνση μεταφορών και επικοινωνιών της περιφέρειας ο εξεταστής και την τοποθετεί με δική του ευθύνη μέσα στο όχημα.

Φορέας χρηματοδότησης του έργου είναι το υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, το οποίο αναμένεται να χρηματοδοτήσει το έργο μέσα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Επίσης, φορέας υλοποίησης είναι το ΙΠΠΗΛ/ΕΚΕΤΑ, το οποίο από την πλευρά του διαθέτει την τεχνολογία για να προχωρήσει στην εκτέλεση των αντίστοιχων έργων. Σύμφωνα με την απόφαση κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη μιας τέτοιας πλατφόρμας, καθώς θα επιλύσει χρόνια προβλήματα στη διαδικασία των εξετάσεων και θα συμβάλει στη διαφάνειά τους.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

We will help you create the home of your dreams.

Άλμα στον κλάδο του Airbnb το καλοκαίρι του '22

Το τρίμηνο Ιουνίου - Ιουλίου - Αυγούστου οι κρατήσεις στην ελληνική αγορά ξεπέρασαν κατά 24,1% τις επιδόσεις του 2019

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Με ετήσια αύξηση της ζήτησης για βραχυχρόνιες μισθώσεις κατά 61,8% ολοκληρώθηκε το φετινό καλοκαίρι για την ελληνική αγορά, επίδοση που την κατατάσσει στην υψηλότερη θέση μεταξύ των χωρών της Νότιας Ευρώπης και καταδεικνύει την ανάκαμψη που σημείωσαν ο κλάδος «Airbnb» και συνολικά ο τουρισμός φέτος. Σύμφωνα με την τελευταία πανευρωπαϊκή έρευνα της ειδικευμένης εταιρείας αναλύσεων βραχυχρόνιων μισθώσεων AirDNA, κατά το τρίμηνο Ιουνίου - Αυγούστου οι κρατήσεις στην ελληνική αγορά αυξήθηκαν κατά 61,8%, πίσω μόνο από τη Νορβηγία, όπου η αύξηση διαμορφώθηκε σε 71,2%, και την Ουγγαρία, με αύξηση 65,8%.

Ακόμα πιο σημαντικό όμως είναι το γεγονός ότι η ελληνική αγορά ξεπέρασε με άνεση τις επιδόσεις του 2019. Ειδικότερα, οι κρατήσεις σημείωσαν αύξηση κατά 24,1% έναντι του καλοκαιριού του 2019, υπερτώντας μόνο σε σχέση με τη Γερμανία, όπου η αύξηση ήταν της τάξεως του 24,8%. Η εξέλιξη συνηγορεί υπέρ της πρόβλεψης στελεχών της AirDNA, γνωρίτερα εντός του έτους, ότι τα φετινά έσοδα από τη διαμονή σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης θα ξεπεράσουν εκείνα του 2019, που είχαν διαμορφωθεί σε περίπου 1,4 δισ. ευρώ.

Σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, η ζήτηση τον φετινό Αύγουστο αυξήθηκε κατά 36% σε ετήσια βάση, ενώ σε σχέση με το 2019 σημειώθηκε αύξηση κατά 0,2%. Ως εκ τούτου, τα συνολικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 30,1% σε σχέση με πέρυσι αλλά και κατά 16,7% σε σχέση με το 2019, λόγω του ότι οι τιμές ήταν υψηλότερες φέτος, ενώ άνοδο κατά 4,3% σημείωσε και η μέση πληρότητα, καθώς ανήλθε σε 76,5%. Στην ελληνική αγορά, η μέση τιμή αυξήθηκε κατά 2% τον φετινό Αύγουστο, αλλά συγκριτικά με τον Αύγουστο του 2019 η αύξηση ήταν της τάξεως του 14%. Ενδιαφέρουσα εξέλιξη είναι όμως και η σημαντική βελτίωση της ζήτησης στο κέντρο της Αθήνας. Ειδικότερα, με βάση την εικόνα των κρατήσεων μέχρι τις αρχές Σεπτεμβρίου, προέκυψε ότι κατά την περίοδο των τεσσάρων τελευταίων μηνών του 2022 (Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος) στην Αθήνα παρατηρείται αύξηση κατά 125% σε σχέση με τον αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Πρόκειται για μια επίδοση που ακολουθεί την πανευρωπαϊκή τάση σταδιακής επιστροφής των ξένων επισκεπτών και στα μεγάλα αστικά κέντρα, πέραν των δημοφιλών τουριστικών προ-

ρισμών του θέρους. Έτσι, στο Μόναχο σημειώνεται αύξηση κατά 164% κέρη στο φετινό «Octoberfest», το πρώτο που θα γίνει από το 2019, ενώ υψηλές «επίδοσεις» σημειώνουν επίσης και άλλες πόλεις της Ευρώπης, όπως, π.χ., η Λισαβόνα με 144,7%, η Φλωρεντία με 158,6% και η Βενετία με 149,6%. Σε προηγούμενη ανάλυσή της η AirDNA ανέφερε ότι κατά το δίμηνο Ιουλίου - Αυγούστου τη μεγαλύτερη αύξηση της ζήτησης σε σχέση με το 2019 σημείωσε με 101% η Κως, ενώ αύξηση κατά 60% σημειώνεται και στην Τήνη. Στη Σαντορίνη οι κρατήσεις αυξήθηκαν κατά 58,3%, στην Κέρκυρα κατά 57,2%, στη Ζάκυνθο κατά 51,7% και στη Νάξο

Τα φετινά έσοδα από τη διαμονή σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης θα υπερβούν εκείνα του 2019, που είχαν διαμορφωθεί σε περίπου 1,4 δισ. ευρώ.

Ακόμα πιο σημαντικό όμως είναι το γεγονός ότι η ελληνική αγορά ξεπέρασε με άνεση τις επιδόσεις του 2019. Ειδικότερα, οι κρατήσεις σημείωσαν αύξηση κατά 24,1% έναντι του καλοκαιριού του 2019, υπερτώντας μόνο σε σχέση με τη Γερμανία, όπου η αύξηση ήταν της τάξεως του 24,8%. Η εξέλιξη συνηγορεί υπέρ της πρόβλεψης στελεχών της AirDNA, γνωρίτερα εντός του έτους, ότι τα φετινά έσοδα από τη διαμονή σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης θα ξεπεράσουν εκείνα του 2019, που είχαν διαμορφωθεί σε περίπου 1,4 δισ. ευρώ.

Σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, η ζήτηση τον φετινό Αύγουστο αυξήθηκε κατά 36% σε ετήσια βάση, ενώ σε σχέση με το 2019 σημειώθηκε αύξηση κατά 0,2%. Ως εκ τούτου, τα συνολικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 30,1% σε σχέση με πέρυσι αλλά και κατά 16,7% σε σχέση με το 2019, λόγω του ότι οι τιμές ήταν υψηλότερες φέτος, ενώ άνοδο κατά 4,3% σημείωσε και η μέση πληρότητα, καθώς ανήλθε σε 76,5%. Στην ελληνική αγορά, η μέση τιμή αυξήθηκε κατά 2% τον φε-

κάτα 51,5%, ενώ ακολουθούν κατά σειρά η Μήλος με άνοδο 50,4%, η Ρόδος με αύξηση 44,7%, ενώ στη Μύκονο η αύξηση συγκριτικά με το 2019 άγγιξε το 38,8%, έχοντας όμως ανακάμψει ήδη σε μεγάλο βαθμό από το περυσινό καλοκαίρι. Στη δε Αττική οι κρατήσεις έχουν επανέλθει στο επίπεδο του 2019, αυξημένες και κατά 164,3% από το περυσινό δίμηνο Ιουλίου - Αυγούστου.

Εν τώ μεταξύ, ανάλογη ανοδικά τάση παρατηρείται και στον αριθμό των διαθέσιμων καταλυμάτων. Σύμφωνα με την AirDNA, σε πανελλαδικό επίπεδο τον φετινό Αύγουστο λειτουργούσαν 133.575 ακίνητα ως καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης, μέγθος που συνιστά αύξηση κατά 20% σε ετήσια βάση. Ωστόσο, αυτός ο αριθμός υπολείπεται κατά 2% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019. Όμως, αυτά τα στοιχεία δεν καλύπτουν όλες τις πλατφόρμες, παρά μόνο την Airbnb και τη VRBO.

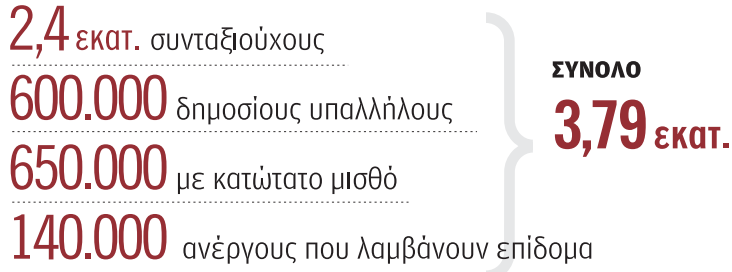
Έτσι, με βάση τα στοιχεία της εταιρείας Transparent, στρατηγικού συνεργάτη του STAMA Greece (Σύνδεσμος Εταιρειών Βραχυχρόνιας Μίσθωσης Ακινήτων), σε πανελλαδικό επίπεδο λειτουργούν 182.971 καταλύματα. Αυτός ο αριθμός είναι αυξημένος κατά 25% σε σχέση με το καλοκαίρι του 2019 και ασφαλώς καταδεικνύει την τάση επιστροφής αρκετών κατοίκων στη βραχυχρόνια μίσθωση, ιδίως μάλιστα στις δημοφιλείς τουριστικές περιοχές. Σημειώτεον ότι αυτό το μέγθος είναι ιδιαίτερα αξιόπιστο, καθώς η Transparent καταγράφει τις καταχωρίσεις καταλυμάτων σε όλες τις δημοφιλείς πλατφόρμες, όπως Airbnb, Booking, VRBO και Trip Advisor, αφαιρώντας τις διπλολογηθείσες αλλά και τα παράνομα ακίνητα που δεν έχουν αριθμό πρότυπου, όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία. Στην Αττική, τα καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης ανέρχονται σε 11.328.

Βελτίωση των εισοδημάτων για 3,9 εκατομμύρια πολίτες το 2023

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης, η αύξηση των συντάξεων και του κατώτατου μισθού, καθώς και η κατάργηση της εισφοράς πρόνοιας που καταβάλλουν οι δημόσιοι υπάλληλοι οδηγεί στη βελτίωση των εισοδημάτων για 3,9 εκατομμύρια πολίτες. Οι αυξήσεις από το νέο έτος ξεκινούν από μερικά ευρώ και φθάνουν σε σημαντικά ποσά για ορισμένους εργαζόμενους και συνταξιούχους, ενώ από την 1η Μαΐου όσοι αμειβονται με τον κατώτατο μισθό θα κερδίσουν σχεδόν ένα μηνιαίο μισθό.

Βελτιώνεται το εισόδημα για:

- Αυξάνονται κατά 7% οι συντάξεις
- Καταργείται η εισφορά αλληλεγγύης
- Καταργείται η εισφορά 1% υπέρ ταμείου πρόνοιας δημ. υπαλλήλων
- Αυξάνονται κατά 10% μεσοσταθμικά οι αποδοχές των γιατρών του ΕΣΥ
- Αυξάνεται το επίδομα ανεργίας

Δημόσιοι υπάλληλοι

Από το νέο έτος καταργείται η εισφορά αλληλεγγύης για τους περίπου 760.000 δημοσίους υπαλλήλους. Οφέλος θα έχουν περίπου 500.000 δημόσιοι υπάλληλοι με ετήσια εισοδήματα άνω των 12.000 ευρώ. Παράλληλα καταργείται και η ειδική εισφορά 1%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Από την 1η Μαΐου όσοι αμειβονται με τον κατώτατο θα κερδίσουν σχεδόν ένα μηνιαίο μισθό.

υπέρ του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων που αφορά 600.000 δημοσίους υπαλλήλους. Από την 1η Ιανουαρίου αναπροσαρμόζεται το ειδικό μισθολόγιο των 20.000 γιατρών του ΕΣΥ, με αύξηση του βασικού μισθού, του επιδόματος νοσοκομειακής απασχόλησης και του επιδόματος θέσης ευθύνης. Η μεσοσταθμική αύξηση εκτιμάται στο 10%.

Επίσης, από το 2023, η εισφορά αλληλεγγύης, η οποία ξεκινάει από 2,6 εκατομμύρια, 841.717 συνταξιούχοι δεν θα πληρώνουν εισφορά αλληλεγγύης. Οι υπόλοιποι προφανώς λαμβάνουν ποσά χαμηλότερα των 12.000 ευρώ ετησίως, δηλαδή ήταν εκτός του ορίου για την επιβολή της εισφοράς. Με βάση τα ανωτέρω: – Συνταξιούχος με αποδοχές 850 ευρώ χωρίς προσωπική διαφορά, με αύξηση 7% θα λάβει επιπλέον 59,5 ευρώ τον μήνα. – Συνταξιούχος με 900 ευρώ και εισοδήματα από άλλες πηγές 6.200 ευρώ συνολικά το έτος, από την αύξηση 7% έχει συνολικό ετήσιο όφελος 756 ευρώ και από την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης επιπλέον 66 ευρώ.

– Συνταξιούχος με μεικτό εισόδημα 20.000 ευρώ θα δε τι το 2023 το εισοδήμα του να αυξηθεί στα 20.903 ευρώ. Το κέρδος του θα είναι 1.156 ευρώ, ενώ απαιτείται και από την ετήσια εισφορά αλληλεγγύης ύψους 175 ευρώ.

Οι εργαζόμενοι με κατώτατο μισθό θα κερδίσουν σχεδόν ένα μηνιαίο μισθό. Τα κέρδη τους θα είναι 1.156 ευρώ, ενώ απαιτείται και από την ετήσια εισφορά αλληλεγγύης ύψους 175 ευρώ. Ο εργαζόμενος με κατώτατο μισθό θα κερδίσουν σχεδόν ένα μηνιαίο μισθό. Τα κέρδη τους θα είναι 1.156 ευρώ, ενώ απαιτείται και από την ετήσια εισφορά αλληλεγγύης ύψους 175 ευρώ.

Από το νέο έτος καταργείται η εισφορά αλληλεγγύης για τους περίπου 760.000 δημοσίους υπαλλήλους. Οφέλος θα έχουν περίπου 500.000 δημόσιοι υπάλληλοι με ετήσια εισοδήματα άνω των 12.000 ευρώ. Παράλληλα καταργείται και η ειδική εισφορά 1%

Από το νέο έτος καταργείται η εισφορά αλληλεγγύης για τους περίπου 760.000 δημοσίους υπαλλήλους. Οφέλος θα έχουν περίπου 500.000 δημόσιοι υπάλληλοι με ετήσια εισοδήματα άνω των 12.000 ευρώ. Παράλληλα καταργείται και η ειδική εισφορά 1%

Πρόσθετα μέτρα στήριξης 500 εκατ. φέρνει η υψηλότερη ανάπτυξη φέτος

Για ενίσχυση νοικοκυριών έναντι της ενεργειακής κρίσης τα επιπλέον έσοδα

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Στην ενίσχυση του αποθεματικού, ύψους 1 δισ., που έχει προβλεφθεί στο προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2023, ώστε να αντιμετωπισθούν πρόσθετες ανάγκες στήριξης των νοικοκυριών, θέλει το οικονομικό επιτελείο να κατευθύνει τον ενδεχόμενο πρόσθετο δημοσιονομικό χώρο, που ίσως προκύψει έως την κατάθεση του οριστικού σχεδίου προϋπολογισμού, τον επόμενο μήνα.

Εφόσον ο χώρος αυτός αφορά τη φετινή χρονιά, λόγω καλύτερης πορείας του ΑΕΠ, δεν αποκλείεται, επίσης, να διευρυνθούν

Το αποθεματικό του 1 δισ. που προορίζεται για τη στήριξη των τιμολογίων ρεύματος θεωρείται πολύ μικρό ποσό.

Σύμφωνα με το ΔΝΤ, που γενικώς έκανε μάλλον αισιόδοξες προβλέψεις για την Ελλάδα, η ανάπτυξη το 2023 θα είναι 1,8%, έναντι 2,1% της κυβερνητικής πρόβλεψης.

τα μέτρα στήριξης, ανάλογα με τις ανάγκες, αν και προς το παρόν δεν υπάρχει συγκεκριμένος σχεδιασμός για νέα μέτρα, διαμνύουν στελέχη του οικονομικού επιτελείου. Σημειώνουν χαρακτηριστικά ότι διαφορετικά μέτρα θα χρειαστούν, π.χ., αν υποχωρήσει η τιμή του ντιζέλ ή όχι, ή αν ασκηθεί πρόσθετη πίεση στα τρόφιμα κ.τ.λ.

Στο πρόσφατο συνέδριο του Κύκλου Ιδεών, ο διευθύνων σύμβουλος της Eurobank Φωκίων Καραβίας είχε ταχθεί υπέρ της αξιοποίησης ενδεχόμενου πρόσθετου χώρου φέτος για να μειωθεί περαιτέρω το πρωτογενές έλλειμμα και να δοθεί έτσι ένα θετικό σήμα στις αγορές, ενόψει και της επιδίωξης για ένταξη της χώρας στην επενδυτική βαθμίδα. Στην κυβέρνηση, όμως, βλέπουν ήδη μπροστά τους τις εκλογές του 2023 και χωρίς να ξεχνούν τις αγορές –κάτι που, άλλωστε, θα ήταν καταστροφικό και για τις εκλογές– επιχειρούν να ισορροπήσουν ανάμεσα στη δημοσιονομική εξυγίανση και τη συντήρηση της στήριξης των νοικοκυριών και επιχειρήσεων. «Και τούτο ποινεί κακείνο μη αφιέναι», λέει με νόημα αξιωματούχος του οικονομικού επιτελείου.

Κάπως έτσι, άλλωστε, αποφασίστηκε, στο πλαίσιο του προσχεδίου του προϋπολογισμού, να χαμηλώσει κάπως ο πάχος για το πρωτογενές πλεόνασμα του 2023 (στο 0,7% αντί 1,1%), ώστε να εξασφαλισθούν μέτρα στήριξης για τα τιμολόγια ρεύματος 1 δισ., αλλά και να μειωθεί το πρωτογενές έλλειμμα φέτος (από 2% σε 1,7%).

Αν και είναι νωρίς ακόμη να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για την πορεία του ΑΕΠ, αναλυτές, όπως το IOBE την περασμένη εβδομάδα, πιθανολογούν ότι η αύξηση που μπορεί να πλοισιάσει το 6%, αντί του προβλεπόμενου στο προσχέδιο προϋπολογισμού 5,3%. Το ΔΝΤ εκτίμησε ότι θα είναι 5,2%. Μια άνοδος του ρυθμού ανάπτυξης στο 6% θα μπορούσε να εξασφαλίσει δημοσιονομικό χώρο 400-500 εκατ. ευρώ για φέτος. Αν αυτό το ποσόν δεν διατεθεί για πρόσθετα μέτρα στήριξης, θα μπορούσε να μειωθεί το πρωτογενές έλλειμμα στο 1,4-1,5% του ΑΕΠ το 2023. Η βασικότερη ανησυχία, όμως, του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης αφορά το 2023, καθώς εκεί ο παρόμοιος «αβεβαιότητα» είναι μεγάλος και οι προβλέψεις αναλυ-

τών και οργανισμών είναι πιο απαισιόδοξες από τις κυβερνητικές. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΔΝΤ, που γενικώς έκανε μάλλον αισιόδοξες προβλέψεις για την Ελλάδα, η ανάπτυξη το 2023 θα είναι 1,8%, έναντι 2,1% της κυβερνητικής πρόβλεψης. Στο IOBE κατέβασε τον πήχυ στο 1,6% για το 2023, ενώ δεν απέκλεισε ένα αρνητικό σενάριο μηδενικής αύξησης του ΑΕΠ. Πολλοί ξένοι αναλυτές βλέπουν ύφεση στο αρνητικό τους σενάριο, και κάποιοι οικισμοί και τράπεζες ακόμη και στο βασικό τους. Επίσης φαίνεται πιθανό ότι ο πληθωρισμός θα είναι υψηλότερος από την κυβερνητική πρόβλεψη για 3% (4,2% κατά το IOBE και 3,2% κατά το ΔΝΤ), κάτι που μεταφράζεται σε πιθανή πίεση για περισσότερα μέτρα στήριξης. Το αποθεματικό του 1 δισ. που προορίζεται για τη στήριξη των τιμολογίων ρεύματος θεωρείται ούτως ή άλλως πολύ μικρό ποσό, καθώς αντιστοιχεί στο περίπου 1/3 της αντίστοιχης φετινής δαπάνης του προϋπολογισμού. Στην αισιόδοξη εκδοχή, με χαμηλή τιμή φυσικού αερίου, ίσως τα τιμολόγια ρεύματος να απαιτήσουν μικρότερη στήριξη.

Από την άλλη, αν η ύφεση πλήξει την Ευρώπη, όπως όλα δείχνουν, η Ελλάδα ίσως συμπαρρηθεί και τότε θα προκύψουν άλλες ανάγκες στήριξης των ευλόγων. Σε αυτό το σημείο είναι που εστιάζουν στο οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης και μιλούν για την ανάγκη ενίσχυσης του αποθεματικού της επόμενης χρονιάς.

Πολλά θα κρίνουν, πάντως, οι επενδύσεις, που προβλέπεται, σύμφωνα με το προσχέδιο προϋπολογισμού, να αυξηθούν κατά το εντυπωσιακό 16% (το IOBE κατέβασε τον πήχυ της περασμένης εβδομάδας στο 10,5%). Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θόδωρος Σκυλακάκης, την προηγούμενη εβδομάδα, μιλώντας στη Βουλή δεν έκρυψε την ανησυχία του για τις πιθανές καθυστερήσεις που θα υπάρξουν στους επικείμενους διαγωνισμούς για τα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης και τόνισε ότι οι επενδύσεις αυτές πρέπει να κρατηθούν μακριά από τις εκλογικές αντιπαράθεσης. Από την άλλη επισημαίνει ότι στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης έχουν δρομολογηθεί ήδη 10 δισ. επενδύσεων, οπότε η πρόβλεψη για το 2023 είναι βάσιμη.

Το «καλάθι του νοικοκυριού» διερευνά η Επιτροπή Ανταγωνισμού

Στο στόχαστρο η συνάντηση του υπ. Ανάπτυξης με τα 4 μεγάλα σούπερ μάρκετ

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Στο μικροσκόπιο της Επιτροπής Ανταγωνισμού και επισήμως μπαίνει η συνάντηση του υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τους εκπροσώπους τεσσάρων αλυσίδων σούπερ μάρκετ, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 5 Οκτωβρίου και συμφωνήθηκε το περίφημο «καλάθι του νοικοκυριού». Μάλιστα, η προκαταρκτική έρευνα που διενεργεί η Ε.Α. δεν γίνεται προκειμένου να γνωμοδοτήσει για το «καλάθι», αλλά για να διαπιστώσει εάν συντρέχει λόγος για να ξεκινήσει έλεγχος παράνομης σύμπραξης – «καρτέλ». Αν και από το βράδυ της 5ης Οκτωβρίου τα αντανάκλαστα της Ε.Α. είχαν ενεργοποιηθεί, πλέον η ανεξάρτητη αρχή προχώρησε στο επόμενο βήμα, αυτό της αποστολής ερωτηματολογίων στις αλυσίδες σούπερ μάρκετ που συμμετείχαν, με τις τελευταίες να καλού-

Ερευνάται εάν συντρέχει λόγος για να ξεκινήσει έλεγχος περί παράνομης σύμπραξης – «καρτέλ».

Τα σούπερ μάρκετ καλούνται να απαντήσουν σε σειρά ερωτήσεων, από το ποιος πήγε στη συνάντηση, ποια ήταν η ατζέντα, μέχρι πληροφορίες για το «καλάθι», τη σύνθεσή του, τον τρόπο τιμολόγησης κ.ο.κ.

νται να απαντήσουν σε σειρά ερωτήσεων, από το ποιος πήγε στην επίμαχη συνάντηση, ποια ήταν η ατζέντα, εάν υπήρχαν προφορικές προτάσεις, μέχρι πληροφορίες για το «καλάθι», τη σύνθεσή του, τον τρόπο τιμολόγησης, τη σήμανση των προϊόντων κ.ά.

Σύμφωνα με απολύτως ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», ως αιτία αποστολής του ερωτηματολογίου δεν αναφέρεται η πιθανή γνωμοδότηση της Ε.Α. επί της διαδικασίας της 5ης Οκτωβρίου και των αποφάσεων που ελήφθησαν σε αυτή (βάσει του άρθρου 23 του νόμου 3959/2011 όπως ισχύει), αλλά η διερεύνηση ενδεχομένου απαγορευμένης σύμπραξης (άρθρο 1 του νόμου 3959/2011).

Οι επιχειρήσεις έχουν διορία να απα-

ντήσουν μέχρι το τέλος της εβδομάδας, όμως θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι θα ζητήσουν παράταση, καθώς πολλές από τις ερωτήσεις αναφέρονται στις κρίσιμες παραμέτρους της πρωτοβουλίας για το «καλάθι του νοικοκυριού», οι οποίες δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί.

Η ενέργεια της Ε.Α. έρχεται στην ουσία να επιβεβαιώσει τις ανησυχίες που είχαν διατυπωθεί από τις αλυσίδες σούπερ μάρκετ, μήπως βρεθούν «κατηγορούμενες» για συμμετοχή σε παράνομο «καρτέλ» και ζητούσαν από το υπουργείο να λάβει σχετικές διαβεβαιώσεις από την ανεξάρτητη Αρχή. Μάλιστα, κάποιες εξ αυτών εκτιμούν, όπως επισήμαναν εκπρόσωποι τους στην «Κ», ότι η αποστολή των ερωτηματολογίων σηματοδοτεί την ενεργό ανάμιξη της Ε.Α.

στην υπόθεση και αποτελεί θετική εξέλιξη, στον βαθμό βεβαίως που θα ξεκαθαρίσει τα πολλά ανοικτά ζητήματα που υπάρχουν σχετικά με το «καλάθι». Τονίζουν μάλιστα ότι πολλές από τις ερωτήσεις είναι αδύνατον να απαντηθούν άμεσα, καθώς από τις 5 Οκτωβρίου μέχρι σήμερα έχουν υπάρξει πολλές αλλαγές, από το πόσα και ποια προϊόντα θα περιέχει το «καλάθι» μέχρι και το εάν αυτό θα ανανεώνεται ή όχι. Για παράδειγμα, γίνονται συζητήσεις για το εάν θα προστεθούν τα όσπρια και το αλεύρι, καθώς και το εάν η σύνθεση του «καλαθιού» θα αλλάζει κάθε 7 ή 15 μέρες, αν και αρχικά είχε συμφωνηθεί ότι θα παραμείνει σταθερή.

Ενα, πάντως, είναι βέβαιο: ότι η νέα αυτή εξέλιξη με την παρέμβαση της Ε.Α.

αναμένεται να προκαλέσει περαιτέρω καθυστέρηση στην εφαρμογή του «καλαθιού του νοικοκυριού», με μικρότερο πάντως τον κίνδυνο ματαιώσής του.

Η παρέμβαση της Ε.Α. σηματοδοτεί και κάτι άλλο, όπως επισημάνουν νομικοί με εμπειρία στα ζητήματα περί ανταγωνισμού, αλλά και στελέχη της αγοράς: το γεγονός ότι –έστω και τυπικά, αν και το τελευταίο μένει να αποδειχθεί– η Ε.Α. διερευνά το ενδεχόμενο παράνομης σύμπραξης, σε μια συνάντηση που συγκάλεσε ο ίδιος ο υπουργός Ανάπτυξης και πραγματοποιήθηκε στο υπουργείο, συνιστά ένα ακόμη «επεισόδιο» στην «ταραχώδη» σχέση που υπάρχει ανάμεσα στον πρόεδρο της ανεξάρτητης Αρχής Ιωάννη Λιανό και τον Αδωνι Γεωργιάδη.

Εκρηξη ψηφιακών συναλλαγών στο Δημόσιο

Τις επιδόσεις του συνόλου του 2021 ξεπέρασαν οι ψηφιακές συναλλαγές το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο αριθμός των ηλεκτρονικών συναλλαγών ήταν πάνω από 665 εκατομμύρια. Το συγκεκριμένο μέγεθος ξεπερνάει τον συνολικό αριθμό ηλεκτρονικών συναλλαγών του 2021, οπότε και καταγράφει αθροιστικά 567 εκατομμύρια ψηφιακές συναλλαγές. Ταυτόχρονα καταγράφεται ιδιαίτερα σημαντική αύξηση σε σύγκριση με τις χρονιές 2020, 2019 και 2018, οπότε οι ηλεκτρονικές συναλλαγές διαμορφώθηκαν σε 94 εκατ., 34 εκατ. και 8,8 εκατ. αντίστοιχα. Οι ψηφιακές υπηρεσίες περιλαμβάνουν την ταυτοποίηση των πολιτών σε ένα πληροφοριακό σύστημα με τη χρήση των κωδικών Taxisnet ή μέσω κωδικών web banking, όπως και τις διαλειτουργικότητες, την ανταλλαγή δηλαδή πληροφοριών μεταξύ υπηρεσιών και μητρώων του Δημοσίου χωρίς άλλη ενέργεια από πλευράς του πολίτη πέρα από τη χορήγηση της συγκατάθεσής του. Επίσης, ο αριθμός των αυθεντικοποιήσεων προκειμένου οι πολίτες να έχουν πρόσβαση σε ψηφιακές υπηρεσίες με τη χρήση των κωδικών Taxisnet έφτασε κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2022 τα 282 εκατομμύρια. Με δεδομένο ότι σε όλη τη διάρκεια του 2021 είχαν πραγματοποιηθεί 269 εκατομμύρια κλήσεις για αυθεντικοποίηση, στο τέλος του έτους η αύξηση τοποθετείται σε περίπου 40%. Αντίστοιχα,

η αύξηση για το σύνολο της χρονιάς για τον αριθμό των κλήσεων διαλειτουργικότητας για αυτοματοποιημένη διαβίβαση στοιχείων μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων του Δημοσίου τοποθετείται σε 71%.

«Ήδη, μόλις στα 3/4 του 2022, έχουμε ξεπεράσει τον συνολικό αριθμό των ψηφιακών συναλλαγών του 2021. Αυτό σημαίνει ότι στο τέλος του έτους θα βρισκόμαστε στο φάσμα του ενός δισεκατομμυρίου ψηφιακών συναλλαγών – που μεταφράζεται σε πάνω από 100 ουρές που κατά μέσον όρο

Στο εννεάμηνο ήταν περισσότερες από όσες είχαν γίνει ολόκληρο το 2021.

γλιτώνει τον χρόνο κάθε ενήλικος πολίτης», ανέφερε ο υπουργός Επικρατείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κυριάκος Πιερρακάκης.

«Με τον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό κλήσεων τα τελευταία έτη και την αναλογικά μεγαλύτερη αύξηση των κλήσεων διαλειτουργικότητας σε σχέση με τις κλήσεις αυθεντικοποιήσεων που παρατηρείται τα δύο τελευταία έτη, αναπτύσσουμε και διαθέτουμε στους πολίτες υπηρεσίες που είναι ολοκληρωμένες, με στόχο να μπορούμε να εξυπηρετήσουμε τον πολίτη στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό», σημείωσε ο γενικός γραμματέας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης, καθηγητής Δημοσθένης Αναγνωστόπουλος.

ΔΗΜ. ΔΕΛ.

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ ΠΟΥ ΑΚΟΥΕΙ

όλη η Κύπρος

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
6:00-10:00

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Το Κρατικό Αρχείο του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης ζητά την υποβολή δήλωσης ενδιαφέροντος από άτομα ή Εταιρείες που διαθέτουν προς ενοικίαση κτήριο στην Επαρχία Λευκωσίας, συνολικού εμβαδού 4500 τ.μ. περίπου με απόκλιση ±15%, που να έχει ανεγερθεί μετά το 1990, για τη στέγαση Αρχαιοφυλακίου για περίοδο 5 ετών με δικαίωμα παράτασης από μέρους του Ενοικιαστή για άλλες δύο περιόδους 2 (δύο) ετών, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο, αν τα δύο συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνούν, της διαπραγμάτευσης για μακροχρόνια ενοικίαση, ενοικιαγορά ή αγορά. Η ημερομηνία, κατά την οποία το κτήριο θα πρέπει να είναι έτοιμο για παράδοση, θα συμφωνηθεί από τα δύο συμβαλλόμενα Μέρη.

- Η δήλωση ενδιαφέροντος πρέπει να απευθύνεται στον Αναπληρωτή Έφορο Κρατικού Αρχείου στην Οδό Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' 38, 2407 Έγκωμη, Λευκωσία και να κατατεθεί στο κιβώτιο προσφορών του Τμήματος, το αργότερο μέχρι τις 12:00 μ. της 18/11/2022.
- Για περαιτέρω πληροφορίες παρακαλείσθε όπως αποστείνετε στα τηλέφωνα 22451478 και 22451213 ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση statearchives@sa.mjro.gov.cy.
- Για μελέτη και πληροφόρηση πριν την υποβολή της δήλωσης ενδιαφέροντος, τα ακόλουθα έγγραφα έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Κρατικού Αρχείου <http://www.mjro.gov.cy/mjro/statearchive.nsf>:
  - Αναλυτική Πρόσκληση Δήλωσης Ενδιαφέροντος
  - Πίνακας Ελέγχου
  - Πρότυπο Ενοικιαστήριο Συμβόλαιο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Νο1 ενημερωτική εφαρμογή στην Κύπρο

Κατεβάστε την εφαρμογή της Καθημερινής Κύπρου στο κινητό σας

INVESTORS IN PEOPLE
We invest in people Silver

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΘΕΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου δέχεται αιτήσεις για την πλήρωση της πιο κάτω θέσης Διοικητικού Προσωπικού:

- ΜΙΑ (1) ΚΕΝΗ ΜΟΝΙΜΗ ΘΕΣΗ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ Α13(II)

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου: <https://www.cut.ac.cy/university/administration/administrative-services/hr/jobs/> ή να αποστέλλονται στο τηλέφωνο 25002236.

Αν έχεις... πάσα, διάβαινε

Οι πολλές και καλές μεταβιβάσεις δεν εγγυώνται την επιτυχία, όμως αποτελούν δείκτη καλής λειτουργίας

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Μπορεί οι πολλές πάσες να μην εξασφαλίζουν την επιτυχία στο ποδόσφαιρο (βλ. γκολ) και συχνά να συνιστούν... ποδοσφαιρική φλυαρία, αλλά αποτελούν πολύ καλό δείκτη προετοιμασίας και καλής λειτουργίας της ομάδας, άρα κρίσιμο παράγοντα στο κτίσιμο επιθέσεων (build up). Πρωτοπόμος της τακτικής με τις πολλές πάσες δεν είναι άλλος από τον Πιπ Γουαρντία, με την ομάδα του, τη Μάντσεστερ Σίτι, να αναδεικνύεται με διαφορά κορυφαία στον αριθμό μεταβιβάσεων ανά αγώνα, σύμφωνα με το Ποδοσφαιρικό Παρατηρητήριο CIES που εδρεύει στην Ελβετία.

Τα ευρήματα των στατιστικών ανα-

Κορυφαία στον κόσμο η Μάντσεστερ Σίτι - Πρώτος ο ΠΑΟΚ στην Ελλάδα, αλλά σε ποσοστό επιτυχίας ο Ολυμπιακός και ο ΠΑΟ.

λύσεων από 1.226 ομάδες σε 71 πρωταθλήματα ανά τον κόσμο έδειξαν ότι σε κάθε παιχνίδι της Πρέμιερ Λιγκ οι παίκτες της πρωταθλήτριας Αγγλίας αλλάζουν τις περισσότερες πάσες κατά μέσον όρο, φθάνοντας στις 754 ανά 90λεπτο συν τις καθυστερήσεις.

Αυτό σημαίνει ότι όποιος παρακολουθήσει έστω ένα λεπτό της ομάδας του Γουαρντία, θα τη δει να αλλάζει τουλάχιστον οκτώ πάσες, πράγμα που μεταφράζεται και σε υψηλό ποσοστό κατοχής, ακόμη κι αν δεν εξασφαλίζει την... πεμπτούσια του αθλήματος.

Μόνο δύο άλλες ομάδες έχουν πάνω από 700 πάσες ανά αγώνα, και είναι η ιαπωνική Άλμπιρεξ Νιγκάτα (711) και η Μπενφίκα (708). Την πρώτη πεντάδα συμπληρώνουν οι Παρί Σεν Ζερμέν (693) και Μακάμπι Τελ Αβίβ (682).

Πόσο επιτυχημένες όμως είναι όλες αυτές οι πάσες; Συμβαδίζει η ποσότητα με την ποιότητα; Σε μεγάλο βαθμό συμβαδίζουν σύμφωνα με τα στατιστικά: Η Μάντσεστερ Σίτι έχει ποσοστό επιτυχίας 90,8% στις μπαλιές των παικτών της, με βάση τα στοιχεία από τις φετινές διο-

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΠΑΣΕΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (%)

1	Μάντσεστερ Σίτι	754 πάσες	90,8
2	Μπενφίκα	708	88,1
3	Παρί Σ.Ζ.	693	91,3
4	Μακάμπι Τ.Α.	682	87,2
5	Λίβερπουλ	675	85,6
6	Μπάγερν	671	87,7
7	Κασπί	663	88,5
8	Σαχτάρ	660	87,6
9	Αγιαξ	657	88
10	Σίλκεμποργκ	657	88,2
11	Σέλτικ	655	87,4
12	Ρέιντζερς	655	87
13	Ντιναμό Κιέβου	643	86,8
14	Λυών	636	87,7
15	Γιουνγκ Αγιαξ	631	88,2
22	Μπαρτσελόνα	613	88,7
29	Ρεάλ	593	90
44	ΠΑΟΚ	570	87,1
57	Ολυμπιακός	559	87,7
59	ΑΕΚ	557	84,3
92	Παναθηναϊκός	532	87,4

ργάνσεις πρωταθλήματος, υπολειπόμενη μόνο της Παρί Σεν Ζερμέν των Λιονέλ Μέσι και Νείμάρ, που έχει ποσοστό ακριβείας 91,3%. Ακολουθούν η Ρεάλ Μαδρίτης (90%), η Αλ-Τζαζίρα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (89,2%), η Νιγκάτα (89%) και η Μπαρτσελόνα (88,7%).

Υπάρχει όμως και μια άλλη πολύ ενδιαφέρουσα κατηγορία στατιστικών, που μελετά πού πηγαίνουν οι πάσες, αν δηλαδή είναι προς τα πίσω, παράλληλες ή προς τα εμπρός στο γήπεδο. Εκεί τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά και σχετίζονται με το στυλ παιχνιδιού ανά

χώρα, κι όχι μόνο ανά ομάδα. Ετσι, στις 16 πρώτες ομάδες σε ποσοστό προωθησεων της μπαλάς, αν και με αρκετά χαμηλότερο αριθμό από μπαλιές, είναι πέντε σύλλογοι της δεύτερης κατηγορίας της Αργεντινής, με κορυφαία τη Ριέστρα και ποσοστό 64,6% από τις πάσες της να κατευθύνονται προς τα εμπρός.

Από την Πρέμιερ Λιγκ, περισσότερες προωθήσεις της μπαλάς σε ποσοστό έχει η Μπόρνμουθ (39,4%), η ομάδα με τις λιγότερες πάσες στην Αγγλία ανά αγώνα (352), ενώ τις λιγότερες ποσοστιαία έχει η Σίτι με 24,7%, έχοντας και το μεγαλύτερο

ποσοστό στις παράλληλες μπαλιές (57,2%).

Όσον αφορά την Ελλάδα, τα στοιχεία δείχνουν ότι πιο... φλύαρη ομάδα στο χορτάρι είναι ο ΠΑΟΚ (570 πάσες ανά αγώνα), μπροστά από Ολυμπιακό (559), ΑΕΚ (557), Παναθηναϊκό (532) και Αρη (494). Σε ποσοστό επιτυχίας απορτρεί ο Ολυμπιακός με 87,7% και ακολουθούν Παναθηναϊκός (87,4%), ΠΑΟΚ (87,1%), Αρης (85,3%) και Ατρόμητος (84,6%). Περισσότερο πάσες μπροστά δίνει ο Παναθηναϊκός (41%) και λιγότερο ο Ολυμπιακός (29,1%), που έχει και 57,2% παράλληλες μπαλιές.

Οι πάσες με αριθμούς

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο Πέρεθ συντηρεί την απειλή

Του ΚΩΣΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΑ

Την **εμμονή** του στο σχέδιο της δημιουργίας της ευρωπαϊκής Super League εξέφρασε πάλι ο ισχυρός άνδρας της Ρεάλ Μαδρίτης, Φλορεντίνο Πέρεθ, μιλώντας στη γενική συνέλευση των μελών της πρωταθλήτριας Ευρώπης, κάτι που φανερώνει ότι οι προσπάθειες για τη δημιουργία ενός κλειστού πρωταθλήματος δώδεκα ή δεκαπέντε μεγάλων ομάδων, προερχόμενες από πέντε ή το πολύ έξι κορυφαία ευρωπαϊκά πρωταθλήματα, δεν έχουν εγκαταλειφθεί, παρά την αρχική καθολική καταδίκη του επιχειρήματος.

«Το ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο είναι άρρωστο και μόνο η σύσταση της Ευρωπαϊκής Σούπερ Λιγκ μπορεί να το αναζωογονήσει», ισχυρίστηκε ο Πέρεθ, ο οποίος μάλιστα εγκατέλειψε την ενδιάμεση επιχειρηματολογία των εμπνευστών του επιχειρήματος περί μη κλειστού club, ανοικτού φορμάτ και αλληλεγγύης για όλες τις ομάδες και παραδέχθηκε ανοικτά ότι η βασική προτεραιότητα είναι η αύξηση των εσόδων των κορυφαίων ευρωπαϊκών ομάδων, που προσελκύουν το ενδιαφέρον των φιλάθλων και από τις οποίες εξαρτάται σε αποκλειστικό βαθμό η αναβάθμιση του ποδοσφαιρικού προϊόντος. Σύμφωνα με τον Πέρεθ, δεν είναι δυνατόν να έχουν τον ίδιο σημαντικό ρόλο στη λήψη των αποφάσεων για το ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο οι μικρές χώρες με μία ψήφο, που έχει για παράδειγμα και η Γερμανία των 83 εκατομμυρίων κατοίκων, ενώ δεν έκρυψε τη θέση του ότι η ολοένα αυξανόμενη εκπροσώπηση των χωρών στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις υποβαθμίζει το προϊόν. Την ίδια ώρα, βασικό υπερασπιστικό επιχειρήμα της UEFA στις δικαστικές μάχες εναντίον της Ευρωπαϊκής Σούπερ Λιγκ είναι η εξάπλωση του ποδοσφαίρου σε κάθε γωνιά της πηφέρει με 36 χώρες να έχουν έστω και μία μέτεχουσα ομάδα στη φάση των ομίλων τα δύο τελευταία χρόνια, κάτι που αποτελεί ρεκόρ. Μόνο στο φετινό Conference εκπροσωπούνται ομάδες από 28 χώρες! Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι ο Πέρεθ τάχθηκε εναντίον του νέου φορμάτ των ευρωπαϊκών διοργανώσεων από την UEFA για τον κύκλο τριετίας 2024-27, το οποίο επικριρεί ακόμη μεγαλύτερη διεύθυνση των συμμετοχών. Οι 80

Ο **πρωτεργάτης** του επιχειρήματος της ΕΣΛ, Φλορεντίνο Πέρεθ, αντιμετωπίζει τις χώρες β' ταχύτητας της Ευρώπης σαν ιό και προσπαθεί απεναντιωμένα να δημιουργήσει μια νέα κλειστή διοργάνωση.

ομάδες στη φάση των ομίλων μέχρι το 2021 έγιναν 96 την τρέχουσα τριετία με τη θέσπιση του UEFA Conference League, που αποτέλεσε μονοπάτι συμμετοχής για ομάδες από την Εσθονία, τη Λετονία, το Κόσοβο και άλλες και ο αριθμός στην κυρία φάση των διοργανώσεων, μετά τα καλοκαιρινά προκριματικά, θα ανέβει στις 108 ομάδες (από 36 σε κάθε διοργάνωση) στο νέο φορμάτ, με ακόμα μεγαλύτερες ευκαιρίες πρόκρισης για χώρες όπως η Ελλάδα αλλά και οι υπόλοιπες... μικρομεσαίες κάτω από τις πέντε-έξι προηγμένες ποδοσφαιρικές χώρες. «Η UEFA αυξάνει τους αγώνες μεταξύ των... όχι σημαντικών ομάδων (σ.σ. irrelevant teams ήταν ο όρος που χρησιμοποιήθηκε)», υποστήριξε ο Φλορεντίνο Πέρεθ, χαρακτηρίζοντας προφανώς με αυτόν τον τρόπο ομάδες από πρωταθλήματα όπως το ελληνικό, το σερβικό, το τσεχικό και άλλα, εκτιμώντας ότι η συμμετοχή τους υποβαθμίζει τις ποδοσφαιρικές διοργανώσεις.

Σύμφωνα με τον Ισπανό παράγοντα, το ποδόσφαιρο θα ανακτήσει την εμπορική του αξία μόνο αν αυξηθούν μέσα στον χρόνο οι αγώνες ανάμεσα στα δώδεκα - δεκαπέντε κορυφαία ευρωπαϊκά club, αδιαφορώντας για τις λιγότερο εμπορικές ομάδες, κάτι φυσικά που έρχεται σε πλήρη αντιπαράθεση με την UEFA, η οποία εκτιμά ότι οι αρχές της ποδοσφαιρικής αλληλεγγύης εξυπηρετούνται μόνο με τη διεύθυνση των ευρωπαϊκών διοργανώσεων, αλλά και με την αύξηση των εσόδων για όλες τις ομάδες και τις μοσποινδίες-μέλη της.

Αντρέας Βιοδιάρης

Λούης Νικοδιάου

PRESSING
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
13:00 - 15:00

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

DEE JAY 93.5 RADIO

Κάρλια Δραγατάκη

RADIO STORIES

Καθημερινά 15:00-17:00

Η λιτή εξωτερική αρχιτεκτονική κρύβει καλά τη χλιδή του εσωτερικού του Χουνκάρ Κασρί (αριστερά). Στους κομψούς πεζοδρόμους του θερινού βασιλικού ανακτόρου έχουν περπατήσει προσωπικότητες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ενώ τα ίδια μονοπάτια σήμερα αποτελούν δημοφιλή επιλογή για ζευγάρια που προγραμματίζουν τον γάμο τους (κέντρο). Δεξιά, το Χιντιβ Κασρί, στην ασιατική πλευρά της Πόλης, είχε αρχικά χτιστεί από τους Αιγυπτίους που αναζήτησαν την τουρκική είνουα.

Ο χρόνος σταματάει στις επαύλειες των σουλτάνων

Τα κομψά περιπτερά και τα θερινά ανάκτορα της Πόλης ανοίγουν ένα παράθυρο στην οθωμανική της ιστορία

Της **ΛΙΖΑ ΜΟΡΟΥ**

Στο εσωτερικό των κομψών, μικρών επαύλειων των σουλτάνων, των κασρί, όπως λέγονται, που είναι διασκορπισμένες σε ολόκληρη την Κωνσταντινούπολη, νιώθεις αποκομμένος από την πολύβουη πόλη. Τα κορναρίσματα και οι φωνές των μικροπωλητών αντικαθίστανται από την ηρεμία και τη σιωπή. Αν και κατασκευάστηκαν για να επιτρέψουν στους υπηλούς τους ενοίκους μια ανάπαυλα από το αυστηρό πρωτόκολλο του Τοπ Καπί και του Ντολμά Μπακτσέ, στην πραγματικότητα, ήταν τόποι συνωμοσίας και δολοφονιών. Εκεί οι σουλτάνοι, αποκομμένοι από τις προσπάθειες υποδαύλισης της πολιτικής δυσάρεσκιας στις αυλές τους και σε περιοχές της αυτοκρατορίας, φαντασιώνονταν ότι διαφεντεύουν τον κόσμο. Σήμερα τα κασρί δεν είναι μόνο ιστορικά, αρχιτεκτονικά μνημεία. Αντικατοπτρίζουν τη μεγαλοπρέπεια και τη χλιδή, το μυστήριο και τις ίντριγκες μιας ισχυρής αυτοκρατορίας που υπήρξε κυρίαρχη για 600 χρόνια. Ας δούμε κάποια από αυτά.

Χουνκάρ Κασρί

Αυτό το κασρί—που σημαίνει αυτοκρατορικό περίπτερο—αποτελεί τμήμα του συμπλέγματος του Γενί Τζαμί και κατασκευάστηκε τον 16ο αιώνα από τον Σουλτάνο Μουράτ Γ', επειδή το επιθυμούσε η αγαπημένη του Σαφιγιέ

Το **Ικλαμούρ Κασρί**, κοντά στην Μπεσίκτας, στην ευρωπαϊκή όχθη του Βοσπόρου, ήταν άλλοτε βασιλικός χώρος κυνηγιού, αλλά και διεθνούς διπλωματίας.

Σουλτάν. Καθώς εκείνη την εποχή η περιοχή Εμινονού, όπου βρίσκεται, ήταν πολυπολιτισμική, η Σαφιγιέ Σουλτάν θέλησε να της δώσει ισλαμικό χαρακτήρα ανοικοδομώντας ένα τέμενος και το περίπτερο. Η κατασκευή του ξεκίνησε το 1657 αλλά γρήγορα σταμάτησε. Ξανάρχισε το 1661, μετά την εντολή της βασιλομήτορας πλέον (Βαλντιέ Σουλτάν), μητέρας του Σουλτάνου Μεχμέτ Γ'. Λειτουργήσε ως τόπος α-

Σημερινοί τόποι αναψυχής οι άλλοτε χώροι δολοφονιών και συνωμοσίας.

νάπαυσης και περιουλογής της οικογένειας του σουλτάνου πριν από την προεσχική και κατά τις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές.

Ικλαμούρ Κασρί

Το θερινό ανάκτορο, κτισμένο σε αυτοκρατορικούς κήπους σε μια κοιλιά στην Ευρωπαϊκή Όχθη του Βοσπόρου, αποτελούσε τμήμα ενός ευρύτερου κληρονομίου. Κατασκευάστηκε από τον Σουλτάνο Αχμέτ Γ', τον 17ο αιώνα. Ακόμη και σήμερα είναι διακριτά πάνω στις καλυμμένες από μούχλα πέτρες τα σημάδια από τους αγώνες τοξοβολίας των σουλτάνων. Αποτελείται από πε-

ρίτεχνα κτίσματα που ανοικοδομήθηκαν μεταξύ 1848 και 1855 από τον ίδιο αρχιτέκτονα που έφτιαξε το Τοπ Καπί. Οικοδομήματα και κήποι είναι κατασκευασμένα σύμφωνα με τα ισλαμικά πρότυπα και κάθε περίπτερο κατέχει το σημείο με την ομορφότερη θέα. Παρότι βασικός σκοπός τους ήταν η ανάπαυση και η ηρεμία για τον σουλτάνο και την οικογένειά του, ο σουλτάνος υποδεχόταν και τους επισκέπτες του,

συνήθως διπλωμάτες, χαράσσοντας τη μοίρα του κόσμου.

Χιντιβ Κασρί

Στα τέλη του 19ου αιώνα, η ισχύς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας έφθινε. Οι νέες δυναστείες, ωστόσο, στρέφονταν προς αυτήν αναζητώντας σύμμαχο. Το Χιντιβ Κασρί (έπαυλη του Χεβίδη) στην ασιατική πλευρά του Βοσπόρου, κατασκευάστηκε από τον Αμπάς Β' Χιλμί Μπέη, τον τελευταίο Οθωμανό αντιβασιλέα της Αιγύπτου και του Σουδάν (Χεβίδη) που ήθελε να υπονομεύσει τους Βρετανούς ενισχύοντας τους δεσμούς με την Πόλη. Έτσι κατασκεύασε την έπαυλή του, σε τεχνολογία αρνυθό, προκειμένου να δεξιωνεται τον σουλτάνο και τους επιτελείς. Η έπαυλη ολοκληρώθηκε το 1907 χωρίς να είναι ακόμα γνωστό ποιος επιμελήθηκε τη φινετσάτη και καλοίστητη διακόσμηση της. Λέγεται ότι η δεύτερη, κρυφή, σύζυγος του Αμπάς Β', η Ουγγαρέζα πριγκίπισσα Μεί Τορόκ φον Σζέντρο, σχεδίασε την κάτοψη του κτιρίου, τη διακόσμηση του και τους κήπους του. Όποια και αν είναι η πραγματικότητα, το κτίριο διαθέτει ευρωπαϊκά και αραβικά στοιχεία διαμορφωμένα κατά τρόπο ώστε να ικανοποιούν τις οθωμανικές ευαισθησίες. Μαρμάρια σιντριβάνια κοσμούν τις εσωτερικές αυλές του, ενώ η τραπεζαρία, με χαρακτηριστικά αρνέκο μοιάζει να βγήκε από τα μυθιστορήματα της Αγκαθα Κρίστι.

Οι εφιάλτες, προμήνυμα άνοιας

Οι άνθρωποι που υποφέρουν ως μεσήλικες από εφιάλτες ενδέχεται να παρουσιάσουν ταχύτερη έκπτωση των γνωσιακών δεξιοτήτων τους και αυξημένο κίνδυνο άνοιας όταν γεράσουν. Σε αυτό το συμπέρασμα κατέληξε νέα μελέτη του Πανεπιστημίου του Μπέρμινγχαμ. Αν οι επιστημονικές υποθέσεις επαληθευθούν, η ποιότητα των ονείρων ίσως χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο για την προσμυπωματική διάγνωση της άνοιας και πιο έγκαιρη παρέμβαση.

Κατά καιρούς όλοι μας βλέπουμε άσχημα όνειρα. Το 5% των ενήλικων, όμως, υποφέρει από εφιάλτες τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, που διαταράσσουν τον ύπνο τους. Το άγχος, η αγωνία και η έλλειψη ύπνου ενδέχεται να τους προκαλούν. Προηγούμενες μελέτες, ωστόσο, υπέδειξαν ότι η έκπτωση των γνωσιακών δεξιοτήτων σε ασθενείς με Πάρκινσον ήταν ταχύτερη και η πιθανότητα εμφάνισης άνοιας μεγαλύτερη σε εκείνους που έπασχαν από νυχτερινούς εφιάλτες.

Οι επιστήμονες προσπάθησαν στην

Οι μεσήλικες που έβλεπαν ένα κακό όνειρο την εβδομάδα είχαν τετραπλάσιο κίνδυνο έκπτωσης διανοητικών δεξιοτήτων.

τελευταία μελέτη τους, η οποία δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση eClinicalMedicine, να διαπιστώσουν κατά πόσον αυτή η σχέση επαληθεύεται και σε υγιείς μεσήλικες. Έτσι ανέλυσαν τα δεδομένα που είχαν συγκεντρωθεί από τρεις προηγούμενες έρευνες, οι οποίες είχαν καταγράψει την ποιότητα του ύπνου και τη διανοητική υγεία 600 ατόμων μέσης ηλικίας (35 έως 64 ετών) και 2.600 εθελοντών άνω των 79 ετών. Τα στοιχεία αναλύθηκαν με ειδικό λογισμικό προκειμένου να ανευρεθεί κατά πόσο εκείνοι που έβλεπαν συχνότερα δυσάρεστα όνειρα αντιμετώπιζαν αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης γεροντικής άνοιας.

Πράγματι, η ανάλυση έδειξε ότι οι μεσήλικες που έβλεπαν τουλάχιστον ένα κακό όνειρο την εβδομάδα είχαν τετραπλάσιο κίνδυνο έκπτωσης των διανοητικών δεξιοτήτων τους εντός της επόμενης δεκαετίας συγκριτικά με εκείνους που δεν έβλεπαν. Οι πιο ηλικιωμένοι που ανέφεραν ότι συχνά έβλεπαν εφιάλτες είχαν υψηλότερο κίνδυνο να διαγνωστούν με άνοια τα επόμενα χρόνια.

Πώς συνδέονται

Μια ερμηνεία που δίνουν οι ερευνητές για τη σύνδεση των δύο είναι ότι τα κακά όνειρα διαταράσσουν την ποιότητα του ύπνου, κάτι που πιθανώς να συμβάλλει στη σύρρευση πρωτεϊνών στον εγκέφαλο και την άνοια. Δεν αποκλείουν, ταυτόχρονα, ότι υπάρχει κάποιος κοινός γενετικός παράγοντας και για τα δύο. Ο συντονιστής του ερευνητικού έργου, δρ Αμπντέμμι Οτάκιου, ωστόσο, εκτιμά ότι οι εφιάλτες μπορεί να είναι απλώς σύμπτωμα της αρχόμενης νευρολογικής φθοράς του εγκέφαλου.

Εξεταστείτε για αγχώδη διαταραχή

Οι Αμερικανοί κάτω των 65 ετών πρέπει να εξετάζονται προκειμένου να διαπιστωθεί εάν πάσχουν από αγχώδη διαταραχή, ακόμη και αν δεν έχουν συμπτώματα. Αυτή είναι η σύσταση της Ομάδας Ιατρικής Πρόληψης των ΗΠΑ, η οποία βασίζεται στην επαναξιολόγηση πληθώρας μελετών σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τους κινδύνους που εγχομνεί η πρακτική. Λαμβάνοντας υπόψη τις αναφορές σχετικά με την επίδεινωση της ψυχικής υγείας εξαιτίας της κοινωνικής απομόνωσης και του άγχους που προκάλεσε πανδημία, η σύσταση, όπως επισμαίνει η ψυχολόγος και μέλος της ομάδας δρ Λόρι Πιμπερτ, κριθκε αναγκαία. Σύμφωνα με το πόρισμα των επιστημόνων, τα πλεονεκτήματα της έγκαιρης διάγνωσης της αγχώδους διαταραχής είναι περισσότερα από τους κινδύνους που ενδέχεται να έχει μια λανθασμένη εκτίμηση.

Ποιοι είναι πιο ευάλωτοι

Η αγχώδης διαταραχή είναι ένα από τα συχνότερα προβλήματα ψυχικής υγείας που αντιμετωπίζουν οι Αμερικανοί.

Σύσταση Ομάδας Ιατρικής Πρόληψης των ΗΠΑ προς τους Αμερικανούς κάτω των 65 ετών, ακόμη και χωρίς συμπτώματα.

Ταλαιπωρούνται από αυτή πάνω από το 40% των γυναικών και ο ένας στους τέσσερις άνδρες. Ορισμένες κοινωνικές ομάδες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες, όπως π.χ. οι Αφροαμερικανοί, οι άνθρωποι που ζουν βυθισμένοι στη φτώχεια, εκείνοι που έχουν απολέσει τον σύντροφο τους, όπως και όσοι υποφέρουν από άλλα ψυχικά νοσήματα. Οι εκδηλώσεις της είναι πολλές και περιλαμβάνουν κρίσεις πανικού, φοβίες και μεγάλη ψυχική ένταση. Από έντονο άγχος υποφέρει, επίσης, η μία στις δέκα εγκύους και λεχώνες.

Η προσμυπωματική εξέταση που συστήνουν οι Αμερικανοί ειδικοί μπορεί να γίνει με διάφορα μέσα, όπως είναι

ερωτηματολόγια σχετικά με την παρουσία αισθημάτων, όπως ο φόβος και η ανησυχία, που μπορεί να παρεμποδίζουν τις καθημερινές δραστηριότητες. Τέτοιες εξετάσεις μπορούν να γίνουν εύκολα σε κέντρα πρωτοβάθμιας περίθαλψης. Η Ομάδα Ιατρικής Πρόληψης, ωστόσο, δεν αποσαφηνίσε κάθε πότε πρέπει οι πολίτες να υποβάλλονται σε αυτές.

Όπως επισήμανε η δρ Πιμπερτ, «το πιο σημαντικό είναι να γνωρίζουμε ότι η διαταραχή δεν είναι δυνατόν να διαγνωστεί με μια μεμονωμένη εξέταση. Το επόμενο στάδιο είναι η επικοινωνία του πολίτη με κάποιον επαγγελματία ψυχικής υγείας». Τέλος, η ομάδα ανέφερε ότι δεν υπάρχουν αδιάσειστες αποδείξεις για τη σημασία που θα είχε μια τέτοια εξέταση σε άτομα άνω των 65 ετών, καθώς και τακτικές εξετάσεις για τη διάγνωση διαταραχών της διάθεσης, όπως η κατάθλιψη, σε ενήλικους και παιδιά. Οι συστάσεις της Ομάδας Ιατρικής Πρόληψης συχνά επηρεάζουν την ασφαλιστική κάλυψη των εξετάσεων.

Φάρμακο υψηλής αποτελεσματικότητας κατά του Αλτσχάιμερ

Ένα νέο, πειραματικό σκεύασμα κατά του Αλτσχάιμερ μπορεί—όπως φάνηκε σε μικρή κλινική δοκιμή—να επιβραδύνει την έκπτωση των διανοητικών δεξιοτήτων των ασθενών κατά 27%. Την αιτιολογία είδηση ανακοίνωσαν οι εταιρείες που το σχεδίασαν και το παρασκεύαζον.

Η υψηλή αποτελεσματικότητά του υποδεικνύει ότι ενδέχεται να εγκριθεί η κυκλοφορία του από τον αμερικανικό Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA) στις αρχές της νέας χρονιάς.

Η ιαπωνική φαρμακοβιομηχανία Eisai και η αμερικανική Biogen επισμαίνουν ότι ανακοίνωσαν τους δύο επιβραδυντές της εξέλιξης της εκφυλιστικής νόσου του εγκέφαλου είναι «στατιστικώς πολύ σημαντική» και ότι το νέο σκεύασμα lecanemab ικανοποιεί

τους στόχους της κλινικής έρευνας τελικού σταδίου.

Κλινική μελέτη

Το νέο σκεύασμα λειτουργεί περιορίζοντας τα συσσωματώματα βήτα αμυλοειδούς στον εγκέφαλο, τη χαρακτηριστική «υπογραφή» της νόσου. Τα αποτελέσματα της κλινικής μελέτης δεν αφήνουν περιθώρια για αμφισβήτηση, όπως συνέβη με το προηγούμενο παρόμοιο φάρμακο των εταιρειών, το Aduhelm, το οποίο παρότι κατάφερε να εξασφαλίσει άδεια κυκλοφορίας δεν μπόρεσε να κατακτήσει την αγορά. Ο Τζιλ Ραμπινowitz, νευρολόγος του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας (Σαν Φρανσίσκο), επισμαίνει ότι η μείωση της έκπτωσης των διανοητικών δεξιοτήτων κατά 27% είναι ένα απο-

Το πειραματικό σκεύασμα φαίνεται να επιβραδύνει την έκπτωση των διανοητικών δεξιοτήτων των ασθενών κατά 27%.

τέλεσμα το οποίο παρότι δεν είναι θεαματικό μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πασχόντων. Άλλοι ειδικοί, ωστόσο, εκτιμούν ότι αυτό το ποσοστό μειώσεως, σε πραγματικό επίπεδο, ενδεχομένως να μην είναι αξιοσημείωτο.

Στην κλινική μελέτη συμμετείχαν 1.800 ασθενείς που βρίσκονταν στο αρχικό στάδιο της νόσου. Τα τελικά α-

ποτελέσματα αναμένεται να ανακοινωθούν στις αρχές Νοεμβρίου σε συνέδριο για το Αλτσχάιμερ που θα πραγματοποιηθεί στο Σαν Φρανσίσκο, ενώ ταυτόχρονα θα δημοσιευθούν σε επιστημονική επιθεώρηση.

Οι εθελοντές, προκειμένου να αξιολογηθεί η μείωση των διανοητικών δεξιοτήτων τους, εξετάστηκαν σε πολλούς τομείς γκεφαλικής λειτουργίας, όπως η μνήμη, η ικανότητα προσανατολισμού και η επίλυση προβλημάτων. Η ομάδα που έλαβε το νέο σκεύασμα κατέγραψε, έπειτα από ένα εξάμηνο, σημαντικά καλύτερα αποτελέσματα συγκριτικά με εκείνους που είχαν λάβει ψευδοφάρμακο. Κάποιοι εθελοντές που έλαβαν lecanemab, το οποίο είναι ενέσιμο και χορηγείται ενδοφλεβίως δύο φορές τον μήνα, εμφάνισαν πα-

ρενέργειες, όπως εγκεφαλικό οίδημα και αιμοραγία, οι οποίες είναι συνήθεις σε όλες τις θεραπείες κατά τον αμυλοειδών. Το ποσοστό των ασθενών που τις εμφάνισαν ήταν το αναμενόμενο.

Σκεπτικισμός

Οι αξιωματούχοι της Eisai επισμαίνουν ότι η κλινική μελέτη επαλήθευσε την «υπόθεση του αμυλοειδούς», σύμφωνα με την οποία η αφαίρεση των πρωτεϊνικών πλακών μπορεί πράγματι να επιβραδύνει την εξέλιξη της νόσου Αλτσχάιμερ. Μέρος της επιστημονικής κοινότητας, ωστόσο, εξακολουθεί να αμφισβητεί την προσέγγιση, κυρίως εξαιτίας των ανεπιτυχών προσπαθειών που έγιναν με άλλα σκευάσματα.

Το **lecanemab** των Eisai και Biogen ικανοποιεί τους στόχους της κλινικής έρευνας τελικού σταδίου και λειτουργεί περιορίζοντας τα συσσωματώματα βήτα αμυλοειδούς στον εγκέφαλο.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Νέες αυξήσεις επιτοκίων από τη Fed ενόψει

Τα στοιχεία πληθωρισμού των ΗΠΑ αποδείχθηκαν για ακόμη μία φορά ισχυρότερα από τα αναμενόμενα, τροφοδοτώντας εκτιμήσεις για ενδεχόμενη πιο επιθετική αύξηση των επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα (Fed) τους επόμενους μήνες, προκειμένου να μετριάσουν οι πληθωριστικές προσδοκίες και ο κίνδυνος για σπείροειδούς τύπου (δηλαδή αμοιβαία ανατροφοδοτούμενες) αυξήσεις μισθών και τιμών (wage-price spiral). Υποδηλώνοντας ευρύτερη διάχυση των πληθωριστικών πιέσεων στην οικονομία, ο δομικός δείκτης τιμών καταναλωτή (δεν περιλαμβάνει τις τιμές ενέργειας και ειδών διατροφής) κατέγραψε μεγαλύτερη από την αναμενόμενη αύξηση τον Σεπτέμβριο, 0,6% μηνιαίως για δεύτερο συνεχές μήνα, ενώ σε ετήσια βάση ενισχύθηκε από 6,3% τον Αύγουστο σε νέο υψηλό 40 ετών, 6,6%, αποκλειστικά λόγω των υψηλότερων τιμών στις υπηρεσίες, κυρίως συνεπεία των αυξημένων τιμών στον κόστος στέγασης, στις υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης και στους αεροπορικούς ναύλους. Ο κύριος δείκτης τιμών καταναλωτή επίσης αιφνιδιαστικά ανόδικο, σημειώνοντας μηνιαία αύξηση 0,4% έναντι 0,1% τον προηγούμενο μήνα, ενώ σε ετήσια βάση κατέγραψε νέα μικρή πτώση στο 8,2% από 8,3%, εν μέρει λόγω νέας πτώσης της τιμής της βενζίνης.

Αντιδρώντας στα ισχυρά στοιχεία πληθωρισμού, τα κυβερνητικά όργανα των ΗΠΑ δέχθηκαν νέες πιέσεις, καταφέροντας όμως στη συνέχεια να καλύψουν μέρος των απωλειών, εν μέρει εικασιών για ενδεχόμενη κατάργηση από την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου των μη χρηματοδοτούμενων φοροελαφρύνσεων που ανακοινώθηκαν πρόσφατα.

Τα ισχυρότερα από τα αναμενόμενα στοιχεία πληθωρισμού, σε συνδυασμό με τον υψηλό βαθμό στε-

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Έρευνας Διεθνών Κεφαιολογίων της Eurobank.

Στις ζημιές επέστρεψε το ΧΑΚ την Τρίτη

Πτωτικά κινήθηκε το Χρηματιστήριο στη δεύτερη συνεδρία της εβδομάδας, έπειτα από την οριακή άνοδο που παρουσίασε τη Δευτέρα. Ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε στις 74 μονάδες, παρουσιάζοντας πτώση σε ποσοστό 0,96%, ωθούμενος πτωτικά κυρίως από τις ζημιές στους τίτλους της Τράπεζας Κύπρου. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε ζημιές 1,00%, κλείνοντας στις 44,39 μονάδες. Ο ημερήσιος τίτλος ανήλθε στις €193.444. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, ανοδικά κινήθηκαν τα Ξενοδοχεία με 1,96% και οι Επιχειρησιακές Εταιρείες με 0,48%, ενώ ζημιές κατέγραψαν οι δείκτες της Κύριας Αγοράς και της Εναλλακτικής Αγοράς με 1,24% και 0,38% αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέκλυσε οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €132.438 (πτώση 1,49% - τιμή κλεισίματος €1,32). Ακολούθησαν οι μετοχές της The Cyprus Cement Public Company με €34.519 (πτώση 0,91% - τιμή κλεισίματος €0,54), της Ελληνικής Τράπεζας με €9.812 (πτώση 2,47% - τιμή κλεισίματος €0,94), της Logicom

Ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε στις 74 μονάδες, παρουσιάζοντας πτώση σε ποσοστό 0,96%.

Public Ltd με €5.047 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,73) και της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €4.191 (πτώση 2,31% - τιμή κλεισίματος €2,54). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, τρεις κινήθηκαν ανοδικά, έξι πτωτικά και οκτώ παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 122.

«Βουτιά» χρέους στο 149,9% του ΑΕΠ το 2027 βλέπει το ΔΝΤ

Η εκτίμηση είναι κατά 10 μονάδες χαμηλότερη από την αντίστοιχη του Ιουνίου

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Το ΔΝΤ βελτίωσε σημαντικά τις προβλέψεις του για την πορεία του ελληνικού χρέους, το οποίο βλέπει να προσεγγίζεται στο 149,9% του ΑΕΠ το 2027, σχεδόν 10 μονάδες χαμηλότερα απ' ό,τι το έβλεπε τον Ιούνιο. Παράλληλα, εκτιμά επιστροφή σε σταθερή πορεία πρωτογενών πλεονασμάτων από τον επόμενο χρόνο.

Η έκθεση Fiscal Monitor, που δόθηκε χτες στη δημοσιότητα στο πλαίσιο της ετήσιας φθινοπωρινής συνόδου του Ταμείου, τάσσεται γενικώς υπέρ της συνέχισης της συγκράτησης της δημοσιονομικής πολιτικής, μετά τη χαλάρωση που έφερε η πανδημία.

Το Ταμείο αναμένει επιστροφή σε σταθερή πορεία πρωτογενών πλεονασμάτων από τον επόμενο χρόνο.

Με τον πληθωρισμό και το κόστος της χρηματοδότησης να αυξάνονται, επισημαίνει το Ταμείο, προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στη μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Επισημαίνει, εξάλλου, ότι τα κράτη πρέπει να διαμορφώσουν στρατηγικές στοχευμένες στήριξης, αλλά και δημοσιονομικά «μαξιλάρια» -όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν- για να αντεπεξέλθουν όταν αυτές επιδεινωθούν.

Για την Ελλάδα οι προβλέψεις δεν απέχουν σημαντικά από αυτές της κυβέρνησης. Για το 2022 προβλέπει ότι το πρωτογενές

Προβλέψεις του ΔΝΤ για τα δημοσιονομικά μεγέθη

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)

2022	2023	2024	2025	2026	2027
-4,4%	-1,9%	-1,3%	-1%	-0,8%	-0,7%

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)

2022	2023	2024	2025	2026	2027
-1,8%	0,9%	1,4%	1,6%	1,9%	2%

ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)

2022	2023	2024	2025	2026	2027
177,6%	169,8%	163,8%	159,1%	154,4%	149,9%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

έλλειμμα θα είναι 1,8% του ΑΕΠ, έναντι πρόβλεψης της κυβέρνησης για 1,7%, ενώ για το 2023 προβλέπει πρωτογενές πλεόνασμα 0,9% του ΑΕΠ, λίγο καλύτερα από την κυβερνητική πρόβλεψη για 0,7%. Στη συνέχεια, το Ταμείο προβλέπει ότι το πρω-

τογενές πλεόνασμα θα αυξάνεται στο 1,4% του ΑΕΠ το 2024, στο 1,6% το 2025, στο 1,9% το 2026 και στο 2% του ΑΕΠ το 2027. Αναλύοντας τα δημοσιονομικά αποτελέσματα, το ΔΝΤ προβλέπει ότι τα έσοδα θα μειώνονται σταδιακά από το 47,6% του ΑΕΠ φέτος

στο 45,9% το 2023 και το 2024, στο 45% του ΑΕΠ το 2025, στο 44,5% το 2026 και στο 43,6% του ΑΕΠ το 2027.

Οι δαπάνες της γενικής κυβέρνησης, από την άλλη, υποκαρτών φέτος στο 52% του ΑΕΠ, από 56,9% το 2021, όπου είχαν σκαρφαλώσει λόγω πανδημίας και στη συνέχεια ακολουθούν έντονη αποκλιμάκωση στο 47,8% του ΑΕΠ το 2023 (επιτρέποντας στο επίπεδο του 2019), στο 47,1% το 2024, στο 46% το 2025, στο 45,3% το 2026 και στο 44,3% του ΑΕΠ το 2027. Αρα, η συγκράτηση των δαπανών είναι ο καθοριστικός παράγοντας για τη βελτίωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος.

Σε ό,τι αφορά το χρέος, η «βουτιά» ξεκινάει από φέτος και είναι προφανές αποτέλεσμα και του πληθωρισμού που μειώνει το μέγεθος του χρέους ως ποσοστό του ονομαστικού ΑΕΠ. Έτσι, για φέτος προβλέπεται ότι το χρέος θα υποχωρήσει στο 177,6% του ΑΕΠ, έναντι προηγούμενης πρόβλεψης του, τον Ιούνιο, για 183,4% του ΑΕΠ. Στη συνέχεια, το ΔΝΤ βλέπει ότι το χρέος θα υποχωρήσει στο 169,8% του ΑΕΠ το 2023, στο 163,8% το 2024, στο 159,1% το 2025, στο 154,4% το 2026 και στο 149,9% του ΑΕΠ το 2027.

Την ανάγκη η Ευρώπη και τα κράτη-μέλη της να αντιμετωπίσουν τις σημαντικές προκλήσεις που δημιουργούν η ενεργειακή κρίση και ο υψηλός πληθωρισμός, εφαρμόζοντας πολιτικές οι οποίες επιτυγχάνουν τη βέλτιστη δυνατή ισορροπία μεταξύ οικονομικής και κοινωνικών απαιτήσεων, τόνισε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας κατά τη χθεσινή τοποθέτησή του σε κλειστή συζήτηση με τη γενική διευθύντρια του ΔΝΤ, Κρισταλίνα Γκεοργκιέβα.

Οι επενδύσεις, «κλειδί» για την ανάπτυξη το 2023, λέει το IOBE

Ανάπτυξη 6% αναμένει για το 2022 το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Έρευνών (IOBE), έναντι πρόβλεψης της κυβέρνησης, στο πρόσφατο προσχέδιο προϋπολογισμού 2023, για 5,3%. Αντιθέτως, για το 2023 το IOBE είναι πιο απαισιόδοχο, με πρόβλεψη για αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,6%, έναντι 2,1% της κυβέρνησης, ενώ «βλέπει» κι ένα δυσμενές σενάριο μηδενικής αύξησης του ΑΕΠ αν κάποια από τις παραδοχές του διαψευστεί.

Συγκεκριμένα, το σενάριο για ανάπτυξη 1,6% βασίζεται στην παραδοχή για αύξηση των επενδύσεων κατά 10,5% (έναντι 16% της κυβέρνησης). «Αν δεν "τρέξουν" με τον ρυθμό αυτό οι επενδύσεις», είπε ο γενικός

διευθυντής του IOBE Νίκος Βέττας, παρουσιάζοντας την τριμηνιαία έκθεση του ιδρύματος, «ίσως η αύξηση του ΑΕΠ είναι μηδενική». Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση νέας έξαρσης της πανδημίας, αναζωπύρωσης του πολέμου στην Ουκρανία, διάψευσης του κεντρικού σεναρίου ανάπτυξης για την Ευρώπη, καθυστερήσεων στο Ταμείο Ανάκαμψης. Εν ολίγοις, οι αβεβαιότητες είναι πολλές. Πέραν του ρυθμού αύξησης των επενδύσεων, εξάλλου, ο κ. Βέττας σημείωσε ότι μακροπρόθεσμα έχει σημασία και το είδος των επενδύσεων. «Το ζήτημα της καινοτομίας και της προσέλκυσης παραγωγικών επενδύσεων και ανθρώπινου κεφαλαίου γίνεται κομβικό», σχολίασε.

Το IOBE προβλέπει επίσης ότι ο πληθωρισμός θα διαμορφωθεί φέτος στο 9,7% και στο 4,2% το 2023, έναντι σαφώς πιο αισιόδοξης κυβερνητικής πρόβλεψης για 8,8% και 3%, αντίστοιχως.

Ο κ. Βέττας είπε ότι η ελληνική οικονομία κατέγραψε φέτος θετικά δυναμικά, ισχυρότερη από αυτήν που αρχικά αναμενόταν. Επιπλέον, αυτή συνοδεύεται από βελτίωση σε δείκτες όπως η εξωστρέφεια.

Ωστόσο, πρόσθεσε, στον αντίποδα, ανησυχητική είναι η εξέλιξη του πληθωρισμού, που κλιμακώνεται σε επίπεδα υψηλότερα από τον μέσο όρο της Ευρώζωνας. Επίσης ανησυχητική είναι η συστηματική διείσδυση των εισαγωγών και γενικότερα η ε-

ξέλιξη του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Παρότι ο πληθωρισμός είναι εξωγενές πρόβλημα σε μεγάλο βαθμό, ο κ. Βέττας υποστήριξε ότι με πολιτικές για την ενίσχυση της προσφοράς αγαθών και του ανταγωνισμού μπορεί να περιοριστεί.

«Η ελληνική οικονομία παραμένει ευάλωτη μεσοπρόθεσμα», σχολίασε ο κ. Βέττας. «Το δημόσιο χρέος παραμένει υψηλό, το κόστος χρηματοδότησης αυξάνεται, το εξωτερικό ισοζύγιο επιδεινώνεται, η εξάρτηση από εισαγωγές είναι υψηλή, η πίεση στο δημοσιονομικό ισοζύγιο αναμένεται να αυξηθεί».

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Αυξήθηκε κατά 7,5% η περιουσία των ελληνικών νοικοκυριών το 2021

Σημαντική υπήρξε κατά το 2021 η αύξηση της ιδιωτικής περιουσίας των νοικοκυριών παγκοσμίως και στην Ελλάδα, σύμφωνα με την έρευνα της Allianz για τον παγκόσμιο πλούτο. Ειδικότερα, η ιδιωτική περιουσία, που απεικονίζεται σε όρους ακαθάριστων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, σημείωσε πέρυσι διψήφια ανάπτυξη σε ποσοστό 10,4%, αγγίζοντας συνολικά τα 233 τρισ. ευρώ. Ταυτόχρονα, το χρέος των νοικοκυριών, σε παγκόσμια κλίμακα, αυξήθηκε κατά 7,6%, με τον ρυθμό μεταβολής να είναι ο υψηλότερος από την περίοδο πριν από την έκδηλωση της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης. Ωστόσο, για τη φετινή χρονιά οι αναλυτές της Allianz προβλέπουν ονομαστική μείωση των παγκόσμιων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων κατά περισσότερο από 2%, που σημαίνει σε πραγματικούς όρους την απώλεια του ενός δεκάτου του πλούτου των νοικοκυριών.

Στην Ελλάδα, τα ακαθάριστα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, δηλαδή ο πλούτος των νοικοκυριών, αυξήθηκαν το 2021 κατά 7,5%, ποσοστό που αντανακλά

Στην 30ή θέση στη λίστα των πλουσιότερων χωρών η Ελλάδα, σύμφωνα με έκθεση της Allianz.

την ταχύτερη αύξηση από την περίοδο πριν από τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση. Πρόκειται για ελαφρώς ταχύτερη αύξηση σε σχέση με τον μέσο όρο (6,7%) της Δυτικής Ευρώπης, που αποδίδεται στη χρηματιστηριακή άνοδο, σε συνδυασμό με την υψηλή προσπάθεια αποταμίευσης. Η αξία, δηλαδή, των χρηματιστηριακών τίτλων αυξήθηκε κατά 15,8%, ενώ οι Έλληνες αποταμιευτές αύξησαν τις καθαρές εισροές τους (όσον αφορά τους τίτλους) για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, στα 4,4 δισ. ευρώ από 0,8 δισ. ευρώ το 2018. Ταυτόχρονα οι αποταμιεύσεις, παρά τη μηδενικά επιτόκια, ενισχύθηκαν πέρυσι κατά 3,5%, ενώ τα καθαρά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τοποθετούνται, κατά

Οι αποταμιεύσεις στην Ελλάδα, παρά τη μηδενικά επιτόκια, ενισχύθηκαν πέρυσι κατά 3,5%.

κεφαλήν, σε 17.900 ευρώ. Το ποσό αυτό κατατάσσει την Ελλάδα στην 30ή θέση στη λίστα των πλουσιότερων χωρών.

Κατά την έρευνα, η Ελλάδα μαζί με τη Νορβηγία ανήκουν στις χώρες όπου ο πλούτος της μεσαίας τάξης αυξήθηκε. Το γεγονός

αυτό αποδίδεται, κατά την έρευνα, στην ένταξη των υψηλότερων εισοδηματικών κατηγοριών ατόμων στη μεσαία τάξη. Το ερώτημα που τίθεται είναι εάν αυτή η μορφή ενίσχυσης της μεσαίας τάξης αποτελεί, πράγματι, επιθυμητή εξέλιξη επειδή οδηγεί στη διαμόρφωση μιας ακόμη μικρότερης εύπορης ελίτ που έχει σημαντική απόσταση από την κοινωνία. Αντίθετα, σύμφωνα με την έρευνα, στις υπόλοιπες χώρες η ισχυροποίηση της μεσαίας τάξης έχει ως μήτρα πρώην μέλη της χαμηλότερης εισοδηματικής κατηγορίας. Το 2021 στην Ελλάδα καταγράφηκε αύξηση κατά 3% και του χρέους, κάτι που συμβαίνει για δεύτερη φορά την τελευταία δεκαετία και κυρίως μετά το 2018. Από την κρίση του ευρώ, τα ελληνικά νοικοκυριά μειώνουν συνεχώς το χρέος τους κατά 3% ετησίως κατά μέσο όρο ή 44 δισ. ευρώ συνολικά. Κατά την περίοδο αυτή, ο δείκτης χρέους (υποχρεώσεις σε ποσοστό επί του ΑΕΠ) μειώθηκε κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες στο 61%, πολύ κάτω από τον μέσο όρο του 76% για την περιοχή.

ΔΗΜ. ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΣ

Deloitte

2022 Global Impact Report

Δημιουργώντας ένα καλύτερο μέλλον

globalreport.deloitte

